COLECȚIA ROMANULUI DE DRAGOSTE

MARIANA VARTIC

O LUME FĂRĂ MINE

EDITURA EMINESCU

Ilustrația copertei : ALEX. SZATMARY

MARIANA VARTIC

O lume fără mine

ROMÀN

1991
EDITURA EMINESCU
BUCUREȘTI

IBSN 973—22—0206—3

1

— ASTA E PENTRU TINE...

Piersica vibra parcă vie în palma lui întinsă iar consistența ei zemoasă și grea, străpunsă de lumina piezișă, se topea într-un contur străveziu. Și, cum o priveam, s-a întîmplat dintr-o dată, fără ca cea mai neînsemnată alarmă să mă fi pus în gardă cît de puțin. Nu pot spune că am început să țip, fiindcă n-a existat un asemenea moment, sau, oricum, nu l-am prins în auz ; țipam într-un mod cu totul neobișnuit, ca și cînd așa aș fi făcut de cînd lumea, dar mai ales ca și cum n-ar fi fost nici un semn că mă voi mai opri cîndva.

Apoi mi s-a părut că mi-a dat o palmă — lucru ce nu se mai întîmplase vreodată. În clipa aceea însă, mai mult decît asta, m-a uluit felul cum jetul acela asurzitor și nestăvilit, care izbucnise oarecum din afara mea, și din mine, s-a întrerupt la fel de neașteptat cum se iscase, fără a lăsa nici măcar urma vreunui ecou să-mi pîlpîie în urechi. De parcă n-ar fi răsunat niciodată. Încît, pentru o vreme, aproape că aș fi fost în stare să-mi zic că, de fapt, nu se petrecuse nimic. Asta însă — oare se putea să n-o știu ? — numai în chip de jalnică amînare. Pentru că, uite, le am întruna în fața ochilor : mîna lui întinsă ; umbra verzuie în care-l văzusem oferindu-mi o piersică ce părea mai mult decît vie ; țipătul parcă fără sfîrșit și desigur fără izbăvire ; spaima ce nu puteam deocamdată decît s-o amîn.

Iar de cînd l-am lăsat acolo singur, cu umbra aceea verde lipită de obraz, nu s-a mai petrecut nimic altceva de care să-mi aduc aminte. În afară de faptul că se apropie

seara și că nu e nimeni primprejur... Ziua se micșora printre ramuri, cu strecurări furișe și încercănate de tristețe. Sub nuci, după cum o purta adierea, mireasma frunzișului răscolit de culegători cînd izbucnea vijelios, cînd se scurgea leneș printre firele de iarbă, îngînînd liniștea cu tăcerea ei amăruie. Călcam pe vîrfuri, ca într-un cimitir ; apoi, deodată, m-am dezlănțuit. Cu un trosnet înăbușit de sevă, cojile de nucă risipite pe jos își întindeau sub tălpile mele pasta groasă, din ce în ce mai multă, peste pămîntul năucit de miros verde, și era amurg și era ameţeală și eram o jivină buimacă și poate că nimic n-ar fi întrerupt sălbăticia clipei, dacă nu dădeam din întîmplare peste altceva. Cenușa unui foc stins nu demult s-a urcat în slăvi, fulguind. M-am așezat alături, căutînd cu palmele căldura care nu mai avea cum să fie, deși îmi presăram gleznele și obrajii cu cenușă.

Aici, în grădină, se întunecă repede. Mai întîi, iarba își schimbă ușor culoarea, înmuindu-se într-o cenușă cafenie tot mai închisă, pe care uneori scapără reflexele apusului, aprinzînd-o domol, îndepărtat, cu o amăgire de vîlvătaie. Apoi, fără veste, e doar întuneric. Dantelăria frunzișului dispare cu totul împietrind într-un negru atît de compact, încît, în fiecare dimineață, unul dintre primele lucruri pe care trebuia să le fac era să-mi trec degetele peste marginea aspră a cîtorva frunze, pentru a mă convinge de-a binelea că nu li s-a întîmplat nimic. Cu simetria lor aproape desăvîrșită, toate, dar și fiecare în parte, frunzele nu existau pentru mine decît în limpezimea fără taine a zilei. Iar dacă noaptea răsfrîngea foșnete seci sau îmblînzite de legănarea norilor învălmășiți peste lună, eram sigură că nu frunzișul își elibera prin ele neclintirea, ci doar vîntul ori poate sfîșierea negurii printre ramuri stîrniseră respirația aceea fremătătoare care nu semăna cu nimic din ce se putea auzi pe lumină.

Nu-mi era frică. Dacă tresăream, uneori, cînd vreun fîlfîit orb de pasăre se năpustea parcă din altă lume pe deasupra mea, atît de aproape, încît o pală de aer înghețat îmi atingea creștetul, nu înseamnă că-mi era frică... Unele lucruri însă mă puneau pe gînduri. *Dar dacă acolo jos...* ? începea una din întrebările în care mă împotmoleam cel mai des. Aici e iarba rară, presărată cu frunze

de nuc — o simt ; cîțiva pași mai încolo, se ridică, ciuntită de bătrînețe, coroana mărului aceluia cu trunchi de șarpe alunecos — încă îl mai zăresc ; vin apoi bălăriile încîlcite de brusturi — le ghicesc ; iar în vale, cu scările ce mă purtau spre lumină, casa — o presupun. Dar dacă acolo jos nu mă mai așteaptă nimic ? Dacă, măcinate hoțește de năvala întunericului, casa și treptele și lumina s-au prefăcut într-o pulbere mereu rătăcitoare și fără înțeles ?...

Mai departe nu puteam gîndi. Soarta oamenilor mei, care rămăseseră acolo neștiutori și neajutorați și singuri — fără mine, adică — nu mai eram în stare să mi-o închipui. Pentru că, ajunsă aici, refuzam să-mi duc mai departe gîndul, simțind totuși neîndoielnic că nu-și dezvăluise încă nici pe jumătate fioroasa înfățișare. În asemenea momente, șuvoiul înghețat-fierbinte al sîngelui îmi bubuia ca tunetul în urechi, încremenindu-mă locului. Pentru ca apoi, de fiecare dată, să urmeze — întocmai ca acum — coșmarul goanei dezlînate, poticnite, parcă dinadins fără nici un spor, pînă sub bolta arcuită rotund dintre gutui. De aici se vedea lumina.

Nu știu de ce, dar nu m-am străduit niciodată să mă conving că toate temerile de acest fel sînt simple închipuiri, deși evidența, întărită prin repetare, s-ar fi cuvenit să mi-o dovedească : totdeauna lumina strălucea la fel de neabătută, fie că afară era cer înstelat, burniță sau potop ; niciodată scărilor nu le-a trecut — nu le-ar fi putut trece — prin minte să mi se scufunde sub picioare. Și totuși încordarea îmi mai ține încă o vreme fibrele încleștate ; mușchii tremură fin, ca lama de cuțit înfiptă în lemn cînd mă jucam de-a ceva în care se amestecau, în cea mai bună tovărășie, un pirat chior, cîțiva căutători de comori și înghițitorul de săbii de la circ.

Intru brusc și cam țeapănă, deschizînd și trîntind ușa cu prea bătătoare la ochi neglijență, pentru a nu fi bănuită de cu totul altceva. Asta ar fi putut avea darul să mă liniștească. Bunăoară, așa :

— Ușile se închid, nu se trîntesc, mi-ar fi repetat pentru a o mie și una oară bunica, măsurîndu-mă mustrător pe deasupra ochelarilor.

— Și scobitoarea nu se înghite, ci se fumează agale printre dinți, i-aș fi răspuns poate nu doar în gînd.

Nu neapărat din obrăznicie, cît mai curînd din nevoia de variație. Asemenea formule, atît de des și cu atîta siguranță repetate, mă ispiteau mereu să le îngîn, să le schimonosesc, să scornesc orice năstrușnicie care să le dea peste cap, măcar din cînd în cînd. Era ca atunci cînd, după ce mă ghiftuiam cu șerbetul de trandafiri al bunicii — care-mi plăcea, totuși, la nebunie — mă prindea cheful să-mi strepezesc gura cu cine știe ce acritură de fruct pădureț. Dar pesemne că exista și un motiv mai adînc, căci jocul părea cîteodată mai degrabă serios. Ușile se închid, nu se trîntesc — foarte adevărat și foarte bine. Atîta doar că erau niște cuvinte pe care prea le puteai rosti oricum și oricînd, pe vreme bună sau rea, pe cald sau pe frig. Cu convingerea nestrămutată că, fie ce-o fi, ele *au obligația* să-ți folosească, iar tu *ai obligația* să-ți fie de folos.

(Ceea ce nu înseamnă nicidecum că nu m-aș fi slujit și eu de formule ; dar, pe cît se poate, mi le alegeam singură, după cum, iarăși, pe cît se poate, le potriveam la împrejurări. Ajunge, bunăoară, să mă gîndesc la mirosul albastru de țigară care plutea în preajma lui : era și acesta un fel de formulă, ba încă una dintre cele mai minunate. Ori de cîte ori apelam însă la ea, o făceam numai după multe și chinuitoare șovăieli. Întîi, fiindcă bănuiam că nu e, în primul rînd, formula mea, ci a lui. Apoi, pentru că, dacă n-aveam cea mai măruntă îndoială că, mai presus de orice, obligația formulelor este să-ți folosească, în schimb nu eram nici pe departe convinsă că asta ți-ar fi de prea mare ajutor în cealaltă privință : obligația ta ca ele să-ți fie de folos).

Deci, intru brusc și cam țeapănă, izbind din răsputeri ușa în urma mea. Asta ar fi putut avea darul să mă liniștească, chiar dacă în alt chip. De pildă, în loc de mustrarea bunicii, s-ar fi putut ca faptele să se desfășoare cam așa :

— Mi se pare mie sau într-adevăr te-a speriat cineva ? m-ar fi întrebat el, oprind cuțitul din mișcarea rotundă cu care împrejmuia mărul pe jumătate curățat.

— Știi că licuriciul e doar un vierme ? i-aș fi răspuns în chip de explicație, doar în parte neadevărată. Căci nu făceam decît să transfer asupra acestei clipe o spaimă mai veche : una dintre cele mai ticăloase descoperiri de care avusesem parte într-una din serile trecute.

Știu că licuriciul e doar un vierme care însă e licurici, s-ar fi putut să rostească el drept răspuns. Și ar fi fost întocmai vorbele cu care mă consolasem de una singură în seara aceea.

Numai că nici el, nici bunica nu sînt aici. În cameră nu era decît ea. Și deodată îmi trece prin minte că, fiindcă tot e vorba să mă liniștesc, faptul că n-am găsit-o decît pe ea s-ar fi putut dovedi cea mai potrivită soluție. Da, cu condiția să nu se uite așa la mine. Sau, mai bine zis, *să se uite*, să se uite cu adevărat. Eu, pe cît-mi dau seama, cînd privesc un lucru, îl văd de-a binelea — cel puțin atît cît te lasă orice lucru să-l zărești. Ea, în schimb, nu sînt niciodată prea sigură că le vede cu adevărat. Ceea ce, mai mult ca oricînd în momentul de față, e totuna cu a recunoaște — asta și fac, nu-i prima dată, dar totdeauna îmi vine la fel de greu — că niciodată nu sînt prea sigură că mă vede cu adevărat. Acum și pururea și în vecii vecilor, amin.

De fapt, cînd e vorba de ea, nimic nu e destul de sigur. Nici măcar dacă m-am făcut vinovată de ceva sau, dimpotrivă, merit toate laudele. Ceilalți spuneau, mai mult ori mai puțin răspicat, că da, într-adevăr, m-am purtat cum nu se poate mai bine — că nu, desigur că nu se cade să mai fac niciodată cutare și cutare ; după cum era cazul. Și, deoarece măsurau mereu cam cu aceeași măsură, toate faptele mele (aidoma ca andrelele bunicii, așezate în sertar după mărime) se orînduiau aproape de la sine într-unul din compartimentele bine delimitate de interdicțiile sau de aprobările lor. Era ca un drum destul de comod și destul de drept : n-aveai decît să-l urmezi îndeaproape, pentru a alunga orice pericol de-a te rătăci prin stufărișul veșnic mișcător — și, poate chiar de aceea, în egală măsură plin de ispite — al greșelilor de tot felul.

— Unde te-ai murdărit așa ?

Întrebarea îmi taie respirația. Știam, bineînțeles, că din partea ei te poți aștepta la orice. Și că nu-ți rămîne

altceva de ales decît să schimbi lumea după înfăţişarea pe care, într-o clipă sau alta, i-o împrumutase ea, s-o colorezi în culoarea hotărîtă de dînsa şi să dai lucrurilor exact importanţa pe care — nu se putea afla după care reguli anume — le-o stabilise ea. De obicei, aşa şi făceam. Atîta doar că, precum arătau toate semnele, seara aceea îşi ieşise din obicei. Pentru că altfel nu mi s-ar fi părut, ca niciodată, că ochii mei cam prea mari (îi acopăr cum pot mai bine sub pleoape) şi mîinile cam încleştate (le ascund pînă la coate în buzunar) îşi cîştigaseră, totuşi, dreptul de a fi mai importante decît hainele înnegrite de cenuşă.

Oare cum ar fi să mă trîntesc pe podele şi să nu mă mai ridic ? îmi trece fulgerător prin minte. În acelaşi timp însă, ştiu foarte bine că n-o voi face. Dacă avusesem vreun drept, acela fusese, de bună seamă, doar al felului cum apărusem în cameră : brusc şi cam ţeapănă şi cu ochii prea mari. Încît trîntitul pe podea ar fi însemnat fie o minciună sfruntată, fie, în cel mai fericit caz, un drept dobîndit pe căi necinstit de întortocheate. Iar cu asemenea preţ, n-aveam chef nici de duşumele şi nici măcar de drepturi. Cu atît mai mult cu cît n-ar fi fost, cu siguranţă, decît încă unul cîştigat în zadar.

Aşa că, în loc de asta, rostesc cu toată liniştea :

— M-am zgîriat într-un cîine şi m-am împiedicat de pînămîine.

Abia cînd termin, groaza îmi ţintuieşte privirea de chipul ei, ca şi cum ar fi bătută în cuie... Dacă ar fi fost de faţă, bunica ar fi tresărit, scăpînd evantaiul cărţilor de joc din mînă. Apoi m-ar fi certat strașnic pentru nechibzuitele cuvinte, fără să bănuiască — sau, dimpotrivă, Dumnezeu să mai ştie, bănuind tocmai prea bine — că le potrivisem anume într-o atît de năstruşnică aiureală, numai şi numai pentru a fi auzite...

Dar bunica nu e aici ; deci, nu mă ceartă nimeni. O urmăresc cu coada ochiului cum îmi pregăteşte haine curate. Pentru azi ? Pentru mîine ? Cine poate să înţeleagă ceva din graba cu care deschide şi închide dulapurile, scotoceşte, răvăşeşte, despăturește, împăturește, netezind şi bruftuluind mormanele de lucruri ? Iar acestea cresc întruna — maldăre, movile, munţi — dau pe dinafară ca aluatul dospit şi pare cu neputinţă ca cineva să le mai

poată vreodată înghesui la loc. Şi totuşi, cînd te aştepţi mai puţin, toate îşi reiau ca prin minune înfăţişarea obişnuită. Dar nu era nici o minune, începusem să înţeleg.

Abia cînd cineva s-ar grăbi cu adevărat (parcă o văd pe bunica într-o împrejurare ca asta, pierzîndu-şi de o sută de ori ochelarii — ea susţinea cu toată energia : „Mi-am pierdut capul !“ — frigîndu-se la degete, călcînd pisica pe coadă iar apoi irosindu-şi vremea preţioasă în a-i alina miorlăitul diavolesc cu scuze şi alintări înlăcrimate : tărăboi în lege), abia atunci ar fi cazul să te minunezi că se descurcă atît de extraordinar în zăpăceala astfel creată. Graba ei însă, oricît ar părea de ciudat, n-are nici o legătură cu timpul, cu faptul că vrea sau că trebuie să termine cît mai iute treaba începută. Şi ce înseamnă, la urma urmelor, o grabă care, de fapt, nu se grăbeşte ? După cum, alteori, încetineala mişcărilor sale nu spune nici ea mare lucru, din moment ce, la fel, nu izvorăşte din vreun scop şi nu răspunde vreunei necesităţi. Erau, amîndouă, doar semnul cel mai clar că n-o interesează cîtuşi de puţin ceea ce are de făcut. Nimic mai firesc atunci decît să nu-ţi pese nici de felul cum o faci. Repede sau încet, delicat sau brutal, ordonat sau alandala — n-are importanţă. Părea aidoma unui robot cu ritmul dereglat, care ar tricota cu gesturi largi, maiestuoase şi lente ca de marş funebru, mînuind în schimb vesela de cristal cu o rapiditate drăcească.

Între timp, bunica — habar n-am cînd a intrat — a început să-şi întindă pasienţa de seară, cu aerul că în jur nu s-ar petrece ceva deosebit. Numai că liniştea ei prefăcută nu poate potoli harababura sertarelor închise şi deschise de-a valma, vraişte. Şi toate astea, doar pentru nişte nenorociţi de ciorapi, mă gîndesc, simţind că, încă un pic de mai durează hărmălaia, va trebui să ies cît mai iute din cameră. Măcar el de-ar fi aici, îmi zic pîndind din ochi uşa. Sau, dacă nu, măcar fumul acela albastru de ţigară, ce se arcuia moale peste zgomote şi ele tăceau şi faţa lucrurilor se lustruia într-un fel de împăcare albastră...

— Du-te şi te spală, unde dispari iar ? aud vocea bunicii în clipa cînd tocmai ajunsesem la uşă.

Nu-i nevoie de vreo oglindă, ca să ştiu cum arăt. Pot să mă văd, din cap pînă în picioare, neagră, zgîriată,

ciufulită. Şi nici măcar nu m-a certat pentru că mă murdărisem. Şi nici măcar nu mă încearcă vreo căinţă... Aşa se întîmpla întotdeauna. Cînd era vorba de ea, drumul acela atît de ferm trasat de ceilalţi dobîndea o instabilitate derutantă şi obositoare. Tropoteam fără griji pe asfaltul lui şi deodată mă trezeam cufundată pînă la gît în mlaştină. Deşi, aş fi putut s-o jur, nu eu făcusem vreun pas alături, ci el s-a scurs şi a dispărut fără urmă, cine ştie cînd şi cum, de sub tălpile mele.

2

...CINEVA ÎMI ÎNTINDE O PIERSICĂ. Enormă, cu pieliţa străvezie catifelată de puf, abia o ţin în palmă. Mă joc aruncînd-o în sus, ca s-o mai lumineze o dată soarele, înainte de a-i încerca gustul. Şi deodată mă cutremură o disperare fără margini : în aer, fructul s-a descompus cu iuţeală năucitoare, a dispărut cu totul, nu mai există în nici un fel. Iar din înalt se prăvale spre mine un sîmbure uriaş, care mă va strivi fără îndoială, e limpede că asta ţinteşte. Nu ţipa, îmi ordonă o voce zgrifţuită. Chiar de aş vrea, tot nu pot, mă gîndesc alergînd fără ţintă. Piciorul mi-a nimerit într-o capcană ; încremenesc şi-mi ascult respiraţia gîfîită ; sîmburele vijîie deasupra, urmărindu-mă. Fără să ridic ochii, văd şanţurile întortocheate brăzdîndu-i suprafaţa, adînci că nu aş putea sări peste ele, fiindcă şi el a crescut nemăsurat. Piciorul sîngeră. Mă opintesc şi-l rup de la gleznă şi alerg şchiopătînd, iar deasupra atîrnă, măcar de-ar cădea odată, Dumnezeule Doamne, sîmburele acela uriaş, pîndindu-mă, hăituindu-mă, ajungîndu-mă din urmă şi *unde să mă ascund ?...* Şi, adunate într-însul, toate spaimele pămîntului...

Mă trezesc cu fălcile încleştate şi cu ţipătul urcat pînă sus în gît, gata-gata să scape afară. Plapuma a alunecat într-o parte ca o dihanie moartă. Nu îndrăznesc, aşa cum stau ghemuită de-a curmezişul patului, să fac nici o mişcare, deşi piciorul acela rupt nu mă mai doare chiar atît

de rău. Îmi rotesc ochii peste camera întunecată, pînă cînd privirea mi se oprește asupra bomboniere de pe noptieră. Ridic capacul și-mi arunc o bomboană în gură. Bunica avea grijă să fie în permanență plină și totdeauna cu bomboane de mentă. Sticloase și parcă șlefuite, dădeau impresia că nu se vor lăsa nici topite, nici sfărîmate în dinți. Dar nu ăsta era motivul pentru care nu mă prea omoram după ele ; mă lămurisem că ajungeu să le ating cu vîrful limbii, ca să mi-o simt năclăită într-un fel de răcoare iute ca piperul — mai degrabă doctorie decît bomboane. De fapt, pe cîte țin minte, așa-mi și fuseseră prezentate chiar de la început de către bunica însăși. „Bomboane de noapte", le zicea ori de cîte ori se referea la ele. Cu tonul cu care ar fi rostit „sirop de tuse". Și cu aceeași încredințare oarbă — încît părea a fi vorba într-adevăr de tuse — că sînt un leac fără greș. „Cînd simți că n-ai somn sau că ți-e urît sau cînd te sperii în vis, mănînci una și gata". Îi urmasem, nu prea des, ce-i drept, sfatul, cu mai evident sau mai îndoielnic folos, dar mereu cu bănuiala nedesluşită că, dacă pe moment mă vindecau cît de cît, asta nu se datora calității lor tămăduitoare, cît glasului liniștitor al bunicii care-mi răsuna în auz în vreme ce le rontăiam.

Îmi arunc, așadar, o bomboană în gură și aștept cu nerăbdare efectul. Care se produce și de data asta — cîte lucruri nu au acest neplăcut obicei — pesemne numai și numai pentru că îl așteptasem... Cu plapuma ridicată cuminte pînă la bărbie, încep să mă gîndesc. Am visat, îmi zic, pipăindu-mi ambele glezne, pline de vînătăi și de zgîrieturi, dar altfel de tefere și nevătămate. Și era să țip de groază. Atîta doar că eu nu țip niciodată, orice s-ar întîmpla, fiindcă presimt cu cîtva timp înainte cum se furișează strigătul și nu-l las să se strecoare afară. Vrei poate să zici că azi n-ai țipat ? mă înfruntă fără veste un glas dogit, venind din gîndul cel mai îndepărtat. Ba da, mă simt obligată să-i răspund, dar cred că nici nu mi-a fost rușine, fiindcă era altceva decît de obicei. Și apoi nici nu l-am auzit dinainte, țipătul a venit pe neașteptate și n-am mai putut face nimic... Glasul chicotește în derîdere : Hm... hm... Chiar așa să fie ? Chiar așa ! mă răstesc și abia acum mă înfurii de-a binelea. În loc să-l fi repezit de la bun început, stau și-mi pierd vremea cu explicații. Era cumva

treaba lui ? Sar din pat și mă plimb vreo două minute în jurul mesei — asta și pentru a mă convinge pe deplin că n-a existat nici un fel de capcană. Pînă cînd mă cuprinde frigul. Mai iau o bomboană, îmi trag cuminte plapuma pînă la bărbie și mă simt aproape gata să ascult pînă la capăt cam tot ce are de zis glasul acela îndepărtat. Iar asta înseamnă, pe cît se pare, s-o iau de la început.

...Începutul fusese țipătul acela — îl aud abia acum și abia acum mă uluiește cu adevărat : atunci curgea atît de fără zăgazuri, încît ar fi fost zadarnică orice încercare de a-l prinde, fie și pentru o clipită, în auz. Apoi mi s-a părut că mi-a dat o palmă și... Cum adică, ți s-a părut ? Întrebarea, poate doar răutăcioasă, după cum cobește glasul acela dogit, mă aruncă într-o altă uluială, parcă încă mai descumpănitoare. Într-adevăr, cum vine asta : *mi s-a părut* ? Cînd încasez o urecheală zdravănă de la bunica sau cînd înghit icnind pe înfundate ghionții și ciupiturile cu care Baba mă dăruiește pe furiș, realitatea lor usturătoare era deasupra oricărei îndoieli — în ultimul caz, cu atît mai mult cu cît, în asemenea prilejuri, și eu, și Baba ne uitam niznai la cerul senin, prefăcîndu-ne amîndouă, deși în alt mod, că n-am avea habar de cele petrecute. Iar acum, așa, deodată, cică mi s-a părut... Dar dacă nu ți s-a părut ? se sclifosește glasul, străduindu-se, pasămite, să-mi vină în ajutor. Înmărmuresc într-o uimire, de data asta, desăvîrșită. El, care nu m-a atins niciodată, să mă pălmuiască ! Cel mai nimerit, gest, nimic de zis, față de un copil care urlă. Dar să mă pălmuiască pe mine, care nu urlu sub nici un motiv... Și vrei să zici că azi nu țipai ? mă întreb în gura mare, reușind în ultima clipă să i-o iau înainte glasului aceluia smiorcăit...

Se pare, totuși, că e prea mult. Prea mult pentru o singură dată. Mă simt ca o biată gînganie bîzîind bezmetic într-o plasă de păianjen. Ba, dacă e posibil, chiar mai rău ; ea măcar bîzîie și se zbate ; mie, sumedenia de fapte care de care mai uimitoare ale zilei mi s-a înfipt de-a dreptul în mușchi și în răsuflare : nu mă zbat și abia mai respir.

Pe urmă cred că am ațipit. Și deja în vis mă prigonea vinovăția zîmbetului care mă scosese din coșmar și Trădare ! a zbierat din răsputeri glasul hodorogit, trezin-

du-mă iarăși, dar zîmbetul era tot acolo, pe obraz, și știam că sînt vinovată, la fel de sigur pe cît știam că întîmplarea ce mi-l dăruise fusese aievea, chiar dacă mi-o amintisem doar în vis.

Foarte-foarte deslușit n-aș putea zice că mi-o aduc aminte — era tare îndepărtată. De povestit e și mai greu să mi-o povestesc, fiindcă nu se întîmplase aproape nimic. Poate eram cu toții sub caiși, poate ne plimbam prin grădină, poate stăteam doar pe terasă : locul nu-l văd nicicum. Văd în schimb soarele și mulțimea de vietăți mișunînd, forfotind, fojgăind, într-o învălmășeală pestriță.

— Ia te uită cîte... ia te uită cîte...

M-am împotmolit. Să le zic *gîngănii* mi se părea prea puțin : doream cu tot dinadinsul să le alint. *Insecte* nu le-aș fi spus în ruptul capului. Poate *gonguțe* ? Sau *gîzulițe* ? Dar încă de pe atunci nu puteam suferi ceea ce, luîndu-mă după bunica atît cît mă tăia capul pe vremea aceea, botezasem „rîzgîielile" : „Și-a rupt lăbuța !" mă văicăream punîndu-i în poală cine știe ce jivină beteagă. Iar bunica îmi replica aspru : „Lasă rîzgîielile". (Mai tîrziu am aflat de la el că se cheamă, de fapt, diminutive. Dar, oricum s-ar fi numit, rostul lor rămînea, pe cît am priceput, același. Ceea ce nu avea darul de-a le ajuta să-mi placă mai mult : micșorează lumea fără nici un folos, căci n-au reușit și nu vor reuși vreodată s-o facă mai frumoasă decît este.)

Cum să le spun, așadar ? Atunci, într-o strălucire, mi-a trecut prin minte cuvîntul. Nu știam tocmai sigur ce înseamnă, dar îmi sugera ceva gingaș și înmiresmat, poate chiar dulce ; pe deasupra, avea un răsunet atît de blajin, încît părea născocit anume pentru înduioșătoarea vremelnicie a momentului. Am exclamat, deci, victorios, deși cu oarecare sfială :

— Ia te uită cîte *mirodenii !*

În aceeași clipă, i-am iscodit din priviri, cu impresia că ceva-ceva nu e chiar în ordine. El s-a împiedicat sau a tușit sau s-a înecat cu fumul de țigară — cam așa ceva ; oricum, nimic îngrijorător. Ea s-a aplecat și mi-a strîns capul la piept. Dovadă că toate erau în ordine. Dovadă — prima de care-mi aduc aminte — că un cuvînt înseamnă totul sau nu înseamnă nimic, după împrejurare...

...Zîmbetul s-a terminat. Vinovăția însă a rămas întreagă ; abia de acum urmează s-o șterg. Adică să mă scufund iarăși pînă la gît în șuvoiul tulbure al acelor lucruri ciudate, cu scopul nesăbuit de a le limpezi. Cît fusese vorba doar de ciudățenia lor ca atare — a fiecăruia în parte și a tuturor la un loc — parcă mă descurcasem mai ușor. Dacă ușor se poate chema faptul de a înghiți cu de-a sila, dintr-o singură sorbitură, ceva atît de neliniștitor, încît ți se taie răsuflarea. În ce privește limpezitul însă... Mi-ar trebui un fir pe care să-l desfășor sau să-l înfășor, cred că n-are importanță direcția, dintr-un capăt în altul. Dar de unde să-l iau ?

Uite, bunăoară, fiindcă tot veni vorba de înghițit, știu bine ce se întîmpla cînd dădeam de dușcă strîngînd tare din pleoape („Închide numai ochii și n-ai să simți nimic", mă asigura dînsa) vreuna din fierturile de plante ale bunicii — combinații nenumărate și fără nume întocmai ca bolile inexistente de care mă trata. Le dădeam deci pe gît cît mai iute, dar oricîte gusturi și arome ar fi fost amestecate acolo : amar-acru-mentolat-uleios-sifonat-dulceag-pipărat, mai devreme sau mai tîrziu, unul dintre ele se ridica deasupra celorlalte, grăindu-mi limpede : Eu sînt primul. *Primul,* adică cel mai important. Îl recunoșteam fără greș și-i puteam zice pe nume. Acum, dimpotrivă, toate întîmplările zilei, tocmai fiind la fel de ciudate, se contopiseră într-un singur gust : al neliniștii care-ți taie răsuflarea. Iar cîtă vreme păreau a avea, toate fără deosebire, una și aceeași importanță — a ciudățeniei lor — nu exista nici un primul. Dacă ar fi existat... Dacă ar fi existat, nu mi-ar fi rămas decît să-i aplic formula „pașilor mărunți"...

Odată îl întrebasem ce poți face pentru a afla — „dar știi, sigur-sigur" — dacă un lucru e într-un fel ori în altul — „dar știi de-adevăratelea".

— Să te apropii de el cît mai mult, mi-a răspuns după un moment de tăcere.

Nimic mai simplu. Tonul, în schimb, era alarmant. Două fapte care nu se potriveau nicidecum ; într-atîta încît nu puteau forma un singur răspuns.

— Știi ce ? Vrei să ne jucăm puțin de-a asta ? l-am rugat în cele din urmă, după ce mai trăsesem aiurea vreo două săgeți din arcul meu indian, căci n-aveam nici un chef să țintesc bizonul ce tocmai se adăpa la colțul casei ; nu-mi ardea acum de așa ceva.

— Hai să ne jucăm, a acceptat, alungînd alene cu mîna fumul de țigară ce ne despărțea (greu de admis, dar era în primul și în primul rînd formula lui). Și cam ce ai dori să vedem sigur-sigur și să aflăm de-adevăratelea cum e ?

Mi-am rotit ochii în jur, destul de încurcată. Nu că s-ar fi găsit prea multe obiecte în preajmă, ci fiindcă toate îmi erau atît de cunoscute, încît cu greu mi-aș fi închipuit că nu-mi spuseseră deja tot ce aveau de spus.

— Să zicem... să zicem... ochelarii bunicii...

— Ochelarii *aceștia,* m-a corectat, dar era un amănunt căruia deocamdată nu i-am dat nici o atenție. Și cum crezi că ar fi cel mai bine să te apropii de ei ?

Fiind vorba de asta, alegerea era ca și făcută.

— Dintr-o dată ! am zis, zbughind-o în aceeași clipă din loc.

— Îi vezi ?

Poftim întrebare ! Mă zgîiesc la ei de la nici o palmă depărtare — numai cît nu mi-i pusesem pe nas — și cum să nu-i văd ?

— Cum să nu-i văd ? m-am mirat și cu voce tare.

— Atunci spune-mi și mie ce vezi.

— Niște ochelari.

Parcă-parcă ceva nu mergea tocmai bine. Începusem să mă neliniștesc. „Să te apropii de ei cît mai mult" — în ordine, asta și făcusem. Dar tonul ? După ton, cuvintele păreau a avea un cu totul alt înțeles.

— Altceva ?

Mă zgîiesc iarăși, tremurînd de încordare. Ochelari... ochelari... ochelari... De cîte sute de mii de ori puteai să numeri.

— Ce altceva ? întreb exasperată.

— Poți să-mi spui măcar ai cui sînt ?

— Ai bunicii, ai cui să fie ?

— Cum ai aflat ?

— Pentru că *știu !* am răbufnit atunci, cu impresia că și-a pus în gînd să mă chinuie fără motiv : poate pentru

că îl deranjasem ? Dar, mă rog, ce făcea așa de nemaipomenit de important încît să nu fie deranjat ?

Nu, asta nu mai merge deloc. Să-i cer iertare ? Pînă să mă decid, îmi întorc privirea spre el, tocmai la timp pentru a prinde gestul ce mă cheamă.

— Nu-i nimic, zice în vreme ce-mi tîrîi pașii înspre fotoliul lui. Nu-i nimic. Ai uitat, pur și simplu, regulile jocului. Vrem să cunoaștem totul — hm... aproape totul — despre un lucru în legătură cu care, bagă bine de seamă, nu știm nimic dinainte. Și de abia de acum încolo urmează să aflăm tot ce putem afla. Doar de-a asta începusem să ne jucăm, nu-i așa ?

Aprob cu convingere, deși convingerea singură nu-mi ajută să și înțeleg pe deplin.

— Bun. Atunci hai s-o luăm de la capăt.

— Hai, zic, prinzîndu-l de mînă.

Își aprinde cum poate, cu cea rămasă liberă, o altă țigară și se ridică alene din fotoliu. Apoi, deodată, parcă dintr-un singur pas, ne aflăm iarăși pe locul pe care abia apucasem să-l părăsesc și el se zgîiește întocmai ca mine la ochelari, gata să-i atingă cu nasul. Operația durează neașteptat de mult, mai ales că eu o făcusem deja o dată. În cele din urmă, rostește, îndreptîndu-și spinarea :

— Niște ochelari. Ai dreptate. Atîta aflu dacă mă uit doar la ei. Dar ce-ar fi să ne aruncăm un pic ochii și spre lucrurile din jur ?

Coșul de răchită pus strîmb pe un fotoliu. Două gheme de lînă : unul alb, altul cărămiziu. Înfipte în ele, andrelele lustruite de atîta folosință. Și un nu-știu-ce, deocamdată fără formă — pulover ? șosetă ? fular ? — atîrnînd la una din marginile lor. Holbez ochii din răsputeri, dar degeaba.

— Cine tricotează ?

Fulgerul începutului de înțelegere a sclipit o clipă orbitoare, apoi a dispărut fără altă urmă decît că a lăsat și mai gros întunericul din preajmă.

— Bu... Baba, mă corectez cît pot mai iute.

— Și mai cine ?

— Bunica, zic cu glas moale, deși se pare că acum am dreptul s-o pomenesc. Mai mult : mă încearcă bănuiala

că, lîngă cele două, aș avea dreptul s-o adaug și pe ea, cu toate că pe cîte-mi aduc aminte, n-am zărit-o niciodată tricotînd.

— Pe mine mă vezi ocupîndu-mă cu așa ceva ?

Și-a pus repede coșul în poală, a apucat andrelele în mîini — anapoda, pot s-o jur, deși n-aș fi în stare să spun de ce anume — și mă privește peste ochelarii așezați strîmb pe nas. Mă pufnește rîsul și dau doar din cap : nici pomeneală !

— De ce ? mă întreabă parcă într-o doară, ocupat mai degrabă să aranjeze lucrurile exact cum fuseseră.

— Pentru că tu ești bărbat.

Începutul de înțelegere a durat de data aceasta mai mult. Bănuiesc că l-a zărit și el strălucindu-mi pe frunte, fiindcă a rostit în chip de concluzie :

— Foarte bine. Așadar, am aflat pînă acum că ochelarii sînt ai unei femei.

Ai bunicii ! mă trezesc gata-gata să exclam, uitînd iarăși că nu trebuie să știu ceea ce știam — afurisită poveste — și că abia de acum înainte urmează să aflu ceva ce știu foarte bine.

— Și am mai făcut o descoperire, continuă reluîndu-și locul în fotoliu. Am descoperit că femeia a plecat fără ochelari. Vreau să zic că a putut să plece și să-și vadă de alte treburi, lăsîndu-i aici, lîngă coșul cu lucrul de mînă. Oare asta nu-ți spune nimic ?

— Ba da, cum să nu ? Asta îmi spune că i-a uitat.

E rîndul lui să pufnească în rîs. Nu mă simt prea jignită. Treacă de la mine, răspunsul fusese, după cît se pare, o prostie, dar scăpasem ca prin urechile acului de ceva și mai rău. Fiindcă, oricum ar fi s-o luăm, el nu avea cum bănui din ce pricină îl rostisem : printr-un ungher al cugetului, îmi dădea tîrcoale — iarăși ? — o imagine atît de familiară, încît semăna cu titlul inutil scris în chip de explicație sub o poză care vorbește de la sine : bunica-ce-își-caută-în-disperare-ochelarii.

— Dacă aș fi în locul tău, mie asta mi-ar spune că *persoana* poate să se dispenseze de ei.

— Să se ce ? zic și în aceeași secundă îmi dau seama, după felul cum pronunțase „persoana", că și de data asta mi-a citit în gînduri.

— Să se dispenseze, adică să se lipsească. Exact cum îți spuneam : să-și vadă de alte treburi fără a le simți lipsa. Ceea ce ne spune că nu-i sînt neapărat necesari în orice împrejurare — dacă i-ar fi fost, nu și-ar fi putut permite să-i lase aici — ci doar cînd are de făcut anumite lucruri. Unul dintre acestea îl știm: tricotatul. Tricotaul înseamnă...

— ...două pe față, două pe dos, mă reped îndatoritoare.

— Sau unul pe față, unul pe dos, zice, lăsîndu-mă cu gura căscată. Nu asta are importanță. Tricotatul înseamnă ceva care-ți solicită ochii de aproape. Ca și cititul. Ca și brodatul. Ochelarii erau lîngă coșul cu gheme și lîngă o împletitură începută ; la fel de bine însă s-ar fi putut afla între filele unei cărți întredeschise. Fie într-un caz, fie în altul, asta e o dovadă că persoana care îi poartă nu distinge bine lucrurile ce se cer privite de aproape. Limpede ?

Dau din cap cu convingere : limpede. Mintea îmi zbîrnîie și îmi clocotește, gata să facă explozie ori să se sfărîme în bucăți. Și n-am timp să hotărăsc ce e mai minunat : felul cum zbîrnîie și clocotește sau faptul că e în stare s-o facă fără ca totuși să explodeze ori să se frîngă.

— Așadar, dacă aș fi în locul tău — reia el fără să-i pese cîtuși de puțin de ce s-ar putea întîmpla cu capul meu — toate astea mi-ar spune că ochelarii despre care vorbim sînt pentru vederea de aproape.

Un fapt destul de important, dacă stai să te gîndești bine, mormăi în bărbie spre propria-mi liniștire. Dar bunica ? e oare vreo speranță să ajungem vreodată și la dînsa ? Nu că mi-aș fi pierdut încrederea în el, însă pesemne jocul începuse să mă obosească.

— Mie, în locul meu de data asta — nu în locul tău, care nu ai deocamdată cum știi asemenea lucruri — toate astea mi-ar mai spune ceva ; și anume că persoana căreia îi aparțin ochelarii noștri este o femeie în vîrstă.

— De unde știi ? îl întreb cu nădejdea renăscută.

— De acolo că boala asta a nevăzutului de aproape — se numește... dar cum se numește o să-ți spun altă dată — e o boală de care suferă de obicei oamenii în vîrstă.

Era destul de bine : așadar, o femeie în vîrstă. Care însă nu avea încă nume : așadar, destul de rău. El fumează ; eu tac chitic, pregătindu-mă pentru ce mai urmează.

— Acum e rîndul tău, zice cînd mă așteptam mai puțin.

— Rîndul meu ca să fac ce ?

— Să încerci să mai descoperi ceva. Poate reușim să identificăm persoana.

Ridic din umeri a neputință : cum ?

— Întocmai cum am făcut-o și pînă acum : cu pași mărunți.

A fost pentru prima oară cînd am auzit formula și l-am privit nedumerită și atunci mi-a explicat că nici un lucru nu e cu adevărat el însuși decît numai și numai în legătură cu toate celelalte din jur și că, prin urmare, dacă vrei să știi cum arată „de-adevăratelea", n-ai voie să te repezi la el dintr-un singur pas, fiindcă asta te face să pierzi din vedere lucrurile din jur, fără de care n-o să afli nimic despre el, din moment ce el nu există fără ele.

Îmi trag răsuflarea — acum. Pentru că atunci n-avusesem nevoie s-o fac. Atunci vorbea el, iar el știa foarte bine înșiruirea vorbelor ce se cereau rostite, încît, de bună seamă, nu-l alunga din urmă pericolul de a uita, cînd i-ar fi fost lumea mai dragă, nici o silabă din ce avea de spus. Ceea ce nu s-ar putea afirma și despre mine. Dar acum, fiindcă am reușit să scap cu bine de ce era mai greu, îmi trag răsuflarea și-l pot asculta în continuare :

— ...nu-l scăpa deci din ochi lucrul acela, oricare ar fi să fie, dar apropie-te de el cu pași mărunți.

— Și cîți pași de ăștia s-ar cuveni făcuți ?

M-a măsurat cu oarecare îndoială.

— Cam cinci, să zicem, a convenit apoi, menajîndu-mi pesemne nerăbdarea.

M-am așezat mai bine pe brațul fotoliului și am aprobat cu entuziasm. Nu erau foarte mulți. Mai ales că, după

cîte presupuneam, cîţiva dintre ei fuseseră deja făcuţi. M-am interesat cîţi anume.

— Ei, dacă e să ne luăm după cum am înaintat, se pare că nu ne-a mai rămas de parcurs decît unul.

Ultimul, adică. Încît îmi permit — se întîmplă pentru prima oară, nu-i aşa ? — să pierd cîteva din vorbele rostite, urmărindu-l cum îşi aprinde cea din urmă ţigară — cea din urmă pe ziua mea de azi.

— ...ce-i drept e drept, ai fost lîngă ei într-o clipită, nimeni n-ar putea nega. Şi ce ai văzut ? O să-mi răspunzi, ca atunci : Nişte ochelari. Iar eu o să-ţi spun că, pentru jocul nostru, „nişte ochelari" nu înseamnă nimic : dacă era ceva de privit, nu „nişte ochelari" trebuiau văzuţi, ci ochelarii de faţă. Aceştia.

Degetul lui mi-i indică atît de fără ocol, încît nu trebuie să-mi mai sfărîm capul pentru a înţelege. Aceştia. Aceştia pe care îi poţi arăta cu degetul tot aşa de limpede pe cît te-ai putea arăta şi pe tine. Fiindcă sînt de faţă şi sînt ei înşişi la fel de neîndoielnic precum eşti şi tu.

— Dar numai la aceştia m-am uitat tot timpul ! protestez sărind în picioare şi pironindu-l cu un gest acuzator.

— Tocmai ce-ţi spuneam. Te-ai uitat numai la aceştia, dar ai văzut doar „nişte ochelari" şi nimic mai mult. Nici un lucru nu există de unul singur. Iar atunci cum vrei să-l vezi, dacă te uiţi numai la el şi neglijezi tot ce se mai află în jur ?

Fac încet cîţiva paşi şi... în sfîrşit ! Pe măsuţă, lîngă fotoliul cu lucrul de mînă, zăresc — în sfîrşit — cărţile de joc, răsfirate într-un început de pasienţă. I le arăt fără vorbă, dar gestul e cu atît mai triumfător. Glasul însă mai şovăie încă, deşi nu foarte mult :

— Acum pot să ştiu că sînt *ochelarii bunicii ?*

— *Acum* poţi, convine subliniind la rîndul lui cuvîntul.

Şi abia după cîteva zile mi-a stricat — nu de tot, firește — gustul biruinţei. Demonstrîndu-mi că „identificarea persoanei" pe baza pachetului de cărţi fusese falsă. Căci jocul nostru presupunea ca, întocmai cum, pentru

a putea afla că ochelarii sînt ai bunicii, trebuise mai înainte să uit că știu foarte bine că sînt ai ei — uf, afurisită poveste — exact așa s-ar fi cuvenit să procedez și în cazul cărților de joc. Adică să uit ceea ce știam, pentru ca abia apoi să descopăr... și așa mai departe.

...Pași mărunți, bolborosesc scuturînd din cap. De parcă oboseala ar putea fi alungată ca un roi de muște. Dormi în pace, bombăne aiurea glasul hodorogit. Închid ochii și o văd iarăși : piersica aceea... Năvălește din nou în odaie, cu întreaga trenă de spaime a zilei, dîndu-mi de știre că de aici pornise totul... „Asta e pentru tine" și în clipa cînd voisem s-o iau din mîna lui, miezul i s-a topit în aer, n-a mai existat în nici un fel, s-a destrămat pur și simplu, dezvăluind cochilia umedă a sîmburelui și nu pot spune că am început să țip, fiindcă tot atunci îmi ridicasem privirea spre el iar fața lui arăta în așa fel, încît desigur că nu m-aș mai fi putut opri. Era o umbră îngrozitor de verde sub pomul acela, o umbră vîscoasă și cenușie și umedă, care-i creștea pe obraz ca barba. Nu l-am văzut niciodată cu barbă, dar cred că așa ar arăta dacă nu s-ar rade, ce noroc că nu uită în fiecare dimineață. Scofîlcit și verde și cenușiu și cu zvîcnetul tîmplelor adîncit în cap, ca și cînd cineva și-ar fi afundat degetele în tîmplele lui... Iar ceva mai bun decît să urli nu ți-a dat prin minte, nu-i așa ? hîrîie glasul, așa de aproape de mine, că nu-mi dau seama dacă nu cumva e chiar al meu. Să întrebi, bunăoară, cine și-a permis să-și vîre degetele în tîmpla lui. Și, fie cine-o fi acela, să-l stîlcești în bătaie... Iar mi s-a tăiat răsuflarea. Șuier răgușit printre dinți : Pe tine o să te stîlcesc ! O să te omor-snopesc-pocesc-stîlcesc în bătaie ! îl amenințț cu pumnii strînși. Apoi mîinile mi se desfac de la sine și le privesc în neștire, fără să-mi pot închipui de ce nu m-am folosit de ele ca să răzuiesc umbra aceea care-i crescuse pe obraz, s-o adun în căușul palmelor și s-o arunc... N-ai fi reușit, zice glasul și nu mai e nimic de făcut. Îmi ascund capul în pernă, în semn că recunosc : n-aș fi reușit. Nici azi și nicicînd. Și de aceea — întocmai ca și azi — va trebui să-l las întotdeauna singur...

3

OARE DE CE N-O LASĂ PE BABA să pună masa ? Doar bucătăria era a Babei, lucru ştiut. Şi nu numai odăiţa aceea în care nu intrasem niciodată şi în ruptul capului n-aş fi dorit să intru — acolo, cică, dormea, după cîte aflasem de la ceilalţi, deşi mie faptul mi se părea cu neputinţă : aş fi jurat că e singura făptură de pe faţa pămîntului de care somnul nu se atinge. A Babei era şi sala mare, cu plita şi cu bufetul, cu tingiri şi cu oale şi cu tot ce se mai găsea acolo. Despre odăiţă se mai întîmpla uneori să uit că îi aparţine, mai ales că n-o zărisem nicicînd deschizîndu-i uşa şi pătrunzînd înăuntru, ori cu cîte speranţe pîndisem nu o dată un asemenea moment. Sala mare, în schimb, era, fără discuţie, a Babei. De cînd mă ştiu şi din zori pînă în noapte. Nu că s-ar fi aflat tot timpul acolo, dar — cel puţin pentru mine — prezenţa ei se făcea simţită întruna şi la fel de puternic, fie că era de faţă, fie că trebăluia cine ştie pe unde. Iar asta nu fiind vorba doar de bucătărie.

Baba era peste tot, ba chiar, după cum observasem cu uimire, în două sau trei locuri în acelaşi timp. Prea dădeam peste ea pretutindeni şi ori de cîte ori îmi era lumea mai dragă, pentru ca, de la o vreme, să nu-mi fi trezit sentimentul veşniciei. Aşa încît îi şi mărturisisem odată bunicii, cu toată convingerea : „Baba e veşnică". Bunica s-a prefăcut a nu înţelege : cum adică ? „Foarte simplu, i-am explicat. N-ai zis tu că veşnic e ceva ce nu se sfîrşeşte niciodată şi va fi mereu ?" „Bine-bine, dar ce legătură are asta cu Baba ?" „Are. Poţi scăpa vreodată de dînsa ? Nu poţi. Ăsta e veşnicul ei."

Bunica n-a mai răspuns. Poate fiindcă avea şi ea cîteva „veşnicuri" din acestea. Unul era să pună masa. De trei ori pe zi, o aranja solemn, cu tot dichisul, încît nu se deosebea prea mult faţă de felul cum arăta masa întinsă în sufragerie — tot de bunica, firește — atunci cînd veneau musafiri. Dar ceea ce-mi părea mai curios era faptul că o aşternea întotdeauna pentru patru persoane. Indiferent de împrejurări. El era plecat zile întregi ; ea apărea ca din altă lume, cu cartea sub braţ şi, în chip

de orice altă mîncare, ronţăia doi biscuiţi sau un măr ; bunica se mulţumea adesea cu unul din nenumăratele sale ceaiuri de plante. Astfel că, de cele mai multe ori, singurul oaspete la masa care aştepta mereu patru persoane rămînea să fiu doar eu.

Cu asta însă mă obişnuisem într-atît, încît abia ceea ce se întîmplă acum mă umple de mirare : cu mişcările sale parcă dezarticulate, ea bruftuluieşte faţa de masă, smulge din bufet şerveţele, zăngăne farfurii, căni şi tacîmuri. Toate pentru patru persoane. Oare de ce n-o lasă pe bunica să se ocupe de asta, ca de obicei ? Apoi îmi dau seama că întrebarea — deşi corectă de data asta : Baba nu avea nici un amestec aici — cuprinde o mirare ce nu aparţine momentului prezent. E o mirare veche, aşa cum sînt toate cele legate de ea. Ştiam dintotdeauna (cui i-ar fi fost greu să ghicească ?) cît de anevoie se desprinde de cărţile acelea — ceva, nu ştiu ce, mă reţinuse de fiecare dată să le aflu titlul — pe care le ţine mereu în mînă fie că tocmai le citeşte, fie că tocmai se pregăteşte să le citească. După cum dintotdeauna mă mirasem de ce se desparte de ele totuşi, cînd nimic n-o obligă, presărîndu-le prin toată casa şi repezindu-se să facă cele mai neaşteptate lucruri.

Acum, de pildă, pune masa. Ar trebui să-i ajut, încerc să mă hotărăsc, urmărind arcuirea fragilă a încheieturilor în care palmele ei îşi suspendă paloarea uşor măslinie. Nu mă pot clinti însă de pe scaun. Mai ales în seri ca aceasta, puţin lîncede, puţin leşioase, puţin amărui, care se topeau firesc în scăpătarea luminii mereu mai încercănate a zilelor, o toropeală întru totul asemănătoare lor, plăpîndă, dar la fel de învăluitoare, îmi plumbuia trupul. Dacă vara nu aveam astîmpăr, era tocmai fiindcă atunci asistam la adevărate bătălii. Răstimpurile zilei, culori şi miresme, adîncimile zării, toate se schimbau parcă în vrăjmăşie, ciocnindu-se crunt, rostogolindu-se, răsturnîndu-se, nimicindu-se. Răsăritul nu cunoştea nuanţe sau gradaţii ; era doar goana nebună a unor momente învrăjbite, care se înlocuiau unul pe altul fără răgaz şi fără cruţare, pentru a-şi înstăpîni, fiecare pe rînd, felul numai al său de a străfulgera orizontul. Dar mai ales aprigă era se-

cunda cînd, ştergînd fără urmă scăpărarea în avalanşă a tonurilor sîngerii, pe neaşteptate şi dintr-o singură mişcare răsucită în jos, se revărsa în ziuă preaplinul luminii. Toamna, în schimb, toate erau împăcate unele cu altele şi fiecare cu sine. Aceeaşi sită uriaşă cernea o egală şi tihnită înceţoşare atît pe fructele grele de somnolenţa lor radioasă, cît şi pe clipe. În asemenea seri paşnice ca şi aburul dezarmat ce le învăluia, somnul se prelingea înspre mine de prin toate ungherele, împresurîndu-mă. Şi cînd mai mirosea, ca acum, a castane coapte pe plită...

Sînt o pisică mare cu miros de castane, îmi zic confuz, străduindu-mă să-mi aţintesc ochii întredeschişi asupra farfuriei... Bunica habar n-am ce face ; nu mă simt în stare să-mi întorc privirea spre dînsa. Baba — asta o ştiu, fără a avea nevoie să mă uit la ea — se învîrteşte în jurul sobei, mormăind te miri ce. Pisica (prin urmare există aidoma şi o pisică) toarce undeva pe aproape, nevăzută. Iar eu îmi închipui că de acum înainte nu voi mai putea asculta vreo pisică, torcînd, fără a mă cuprinde pe dată somnul şi poate voi dormi întruna iar cele din jur vor fi mereu ca acum : un fel de licoare uleioasă şi grea, care se unduieşte alene, destrămîndu-mă într-însa... Tocmai atunci însă, ea pune ceva pe masă. Prilej ca somnul să se dea puţin la o parte, atît cît să întrezăresc fructiera şi fructele stivuite alandala pînă în vîrf. Apoi încep să o desluşesc şi pe ea, ce-i drept, cam neclar. De auzit însă o aud bine :

— Altceva nu mănînci ?

— Nu, mulţumesc, mormăi nelămurit, pe urmă tresar, gata să cad de pe scaun.

Nu-mi vine să cred. Şi tot nu-mi vine să cred nici cînd înşfac la iuţeală un ciorchine de struguri şi nu cred întruna tot timpul cît îl mănînc şi încă nu pot să cred nici cînd mă pomenesc că l-am isprăvit.

Respir uşurată. Nu i-am prea simţit eu gustul, nimic de zis ; în schimb, am scos-o la capăt aşa cum se cuvine. Altădată, strugurele ăsta mi s-ar fi părut un chin nemeritat. Nu puteam suferi fructele gata culese, spălate bine şi aranjate frumos pe farfurie. Adevărate erau doar acelea ce mă aşteptau pe mine să le culeg ori cele găsite

prin iarbă, care-mi chemau ochii înainte ca mîna să fie destul de aproape pentru a le atinge. Acestea da, existau într-adevăr, cu atît mai neîndoielnic cu cît, odată cu ele, existau în acelaşi timp şi pomul şi ramurile şi locul unde căzuseră.

Aşa cum era, de pildă, mărul acela bătrîn din mijlocul grădinii. Aici apăreau, nu ştiu de ce, primele semne ale toamnei. Le pîndeam cum înaintează pas cu pas, la fel cum pas cu pas mi se sfîrşea răbdarea, pe măsura aşteptării ce se îngrămădea tot mai apăsător. Pînă cînd, într-o bună zi, desfăcîndu-se parcă într-un surîs generos şi gigantic, pomul îşi scutura fructele în iarbă. Erau ploaie gălbuie şi orbitoare, atît de multe, încît îmi jucau în faţa ochilor ca printr-o pîclă de ceară, în aşa fel că nu puteam decît să mă aşez undeva lîngă ele şi să pornesc pe brînci spre marea lor bucurie... Aduse în casă, spălate bine şi puse pe farfurie, fructele se îmbolnăveau pe nesimţite de un fel de cuminţenie posomorîtă care le ştergea culorile şi le făcea să lîncezească fără vlagă, golindu-le treptat de zvîcnetul viu care le umpluse în aerul de afară.

De data aceasta însă... Înşfac la repezeală încă un strugure, ştiind acum limpede şi de ce am făcut-o. M-a întrebat : „Altceva nu mănînci ?" şi, de n-aş fi avut la îndemînă fructiera plină, cred că aş fi ronţăit tăblia mesei sau puf de păpădie sau tăciunii din sobă sau orice ar fi fost să fie „altceva"-ul acela care mi-ar fi căzut atunci sub ochi. Ăsta era singurul răspuns.

Ca să fiu sigură că n-am visat, mai înghit pe nemestecate şi cîteva prune, cu privirea aţintită spre mîinile ei, care adună tacîmurile nefolosite şi le aruncă în sertar. Aştept însă degeaba : nu mai urmează nimic. Atunci îmi şterg, tacticos şi fără fereală, degetele lipicioase de faţa de masă, deşi am şervetul alături. Totuşi, mai departe nu se întîmplă nimic. Sau se întîmplă doar că pisica bunicii mă atinge moale cu coada. O lovesc cu furie pe sub masă, simt în vîrful piciorului saltul elastic şi, fără prea mari speranţe, ascult miorlăitul de protest, mai înverşunat ca de obicei. Apoi, treaz, de-a binelea, mă ri-

dic de pe scaun. Cu gîndul încă la fața de masă pe care o năclăisem degeaba (de pisica bunicii nu mi se prea rupea sufletul), străbat odaia fără să mă uit la nimeni.

— Noapte bună, arunc totuși din ușă.

Era ultimul semnal. Și nici măcar nu-mi păsa dacă îl va auzi careva sau nu.

— Noapte bună, îmi răspunde și, cu toate că sînt întoarsă spre ușă, îi simt zîmbetul pironindu-mi-se în frunte.

Poate și bunica a zis ceva, poate chiar Baba mi-a dat un mic semn și pisica a chicotit sau numai o castană a sărit în sus, pocnind pe plita încinsă, habar n-am. Ceva ca o durere mi s-a încleștat în gît iar picioarele mi se surpă sub propria lor nemișcare. Mă pomenesc în fața ușii închise, fără să știu cum am ieșit. Repet „Noapte bună" și o simt iarăși zîmbind și iarăși mă arde ceva ca o durere înfiptă în gîtlej. Trebuie să scap, îmi zic fără noimă, învîrtindu-mă pe loc în neștire. Trebuie să scap cumva de asta, mă încurajez singură, în timp ce cobor încet scările tocite. La început îmi alunec doar palma pe balustradă, apoi însă mă apuc cu amîndouă mîinile de ea, căci altfel neastîmpărul ce-mi pîndește pașii m-ar rostogoli de-a berbeleacul pe pîrtia prăvălită parcă anume pentru toate gesturile mele din clipa asta.

Aș fi dat aproape orice — arcul meu indian cu săgețile lui cu tot sau adăpostul de vînătoare sau leagănul din cireș, sau, cum s-ar zice, aproape orice — pentru o bucurie doar cu un pic mai puțin arzătoare. Pe care s-o poți cuprinde fără teama că te va răni pînă la os. Și care să nu te strîngă hoțește de gît cînd ți-e lumea mai dragă ori să-ți pice întocmai ca ciomagul în cap. Cui îi lipsește așa ceva ? Mie, uneia, în nici un caz. Mie să-mi dai o bucurie ca lumea, pricepi ? rostesc cu glas tare, adresîndu-mă nimănui. Mă înfuriasem de-a binelea. Fără nici un motiv, așa, din bun senin, mi s-a făcut o mare nedreptate. Cine anume mi-o făcuse ? Habar n-am. Dar o să-mi spună el, fără îndoială.

Din spate, geamurile luminate ale bucătăriei mă mai conduc o bucată de drum. Apoi singurul lucru pe care s-ar putea zice că îl zăresc oarecum sînt lespezile de piatră ale aleii. Albesc tot mai stins, sub întunericul ce se

închide peste mine ca o apă. O vreme vîslesc cu nădejde prin negreala-i vîrtoasă, fără să fiu prea sigură încotro, și de aceea nu-mi dau seama decît în ultima clipă că am ajuns. Casa e un bulgăre mare de beznă, mai întunecat încă decît noaptea din jur. Nici o lumină. Și iarăși nu-mi vine să cred. Atunci pentru cine pusese ea masa adineauri? Gîndul e gata s-o pornească razna din nou, dar îl retez cu strășnicie : Pentru nimeni. O simplă toană, ca de obicei. N-are rost să te mai gîndești la asta, îmi zic, gîndindu-mă totuși. Iar să bat la ușa lui, asta chiar n-avea rost. Și nici n-am bătut.

Niște tulpini uscate îmi zgîrie genunchii ; în loc să mă ocup de ele, ridic fața spre cer. Acolo sus, îndepărtat și tainic, aud cum se prelinge luna pe sub nori iar întunericul se subțiază întruna. Atunci îmi amintesc... Dar numai amintire nu se poate chema asta. Ceva de care n-ai uitat nici o clipită. Ceva la care abia încerci să-ți oprești mintea, că ți-o și simți învălmășită fără scăpare. Limpede e doar faptul că trebuie neapărat să mărturisesc cuiva întîmplarea. Cît mai repede. Imediat.

Hei ! strig îndreptîndu-mă în fugă spre salcia de lîngă fîntînă, hei, ascultă ! mai zic gesticulînd o dată. Apoi încremenesc. I-au ațipit ramurile într-o liniște nemăsurată, pe care întreg văzduhul de deasupra o ocrotește cu tăcerea-i severă, iar vîntul, încolăcit de trei ori în jurul trunchiului, își ridică sprînceana stufoasă și mă ațintește dojenitor, ducîndu-și degetul la gură. Mulțumesc, zic înfiorată, iertați-mă, fac o mică plecăciune și mă retrag cu spatele pînă la colțul casei. Bineînțeles că are dreptate. Dimineața e cu totul altceva : am voie să chiui cît mă ține glasul, ba chiar nici nu știu ce altceva aș putea face cînd o văd risipindu-și umbra atît de înaltă peste partea de lume care i se cuvine. Acum însă nimeni nu are dreptul să-i tulbure somnul. Nici măcar eu.

Respir ușurată, deși, în același timp, puțin dezamăgită. Oare cu cine aș mai putea...? Întrebarea se stinge de la sine, într-un început de remușcare. Cum de l-am uitat ? Îmi izbesc cît pot genunchii cu pumnul, imitînd un gest al nu știu cui, apoi îmi aduc aminte că mișcarea po-

trivită ar fi fost, de fapt, alta. Drept care îmi trag o palmă zdravănă peste frunte : cum de l-am uitat ? Abia mă gîndesc la el, şi Cîinele-meu-cel-negru răsare ca din pămînt, cam surprins de ora tîrzie, dar îndestul de bucuros. Acum singura greutate rămînea să-i spun aşa cum se cuvine tot ce aveam de spus. Îi fac semn să stea liniştit şi scotocesc iute prin minte... prieten drag... iscusită căpetenie... nepreţuitul meu camarad de arme... vitează faţă-palidă... preacinstite postelnice... blagoslovite părinte... Dau din mîini, mereu mai agitată, alungînd formulele pe măsură ce se prezintă : dacă e vorba să stăvilească lacrimile, nici una nu era bună. Ba dimpotrivă. Tocmai cînd îmi pierdusem nădejdea, în auz îmi răsună începutul unei fraze : „Cine, ca d-voastră, scumpa me amică, într-atît iubesce florile, nu-i chip să şi le prinză la corsagiu..." Dădusem peste fraza asta răsfoind la întîmplare o cărţulie ferfeniţită şi cu coperţile lipsă — asta-mi şi trezise interesul. Mi se păruse atunci, cine ştie de ce, atît de hazlie, încît o repetam adesea cu glas tare, fără a încerca măcar să-mi imaginez cam ce ar putea fi „corsagiul" acela, dar distrîndu-mă grozav de „scumpa me amică" ; în viaţa mea nu auzisem ceva mai charaghios.

Asta era, fără discuţie !

— Scumpe amice, încep încă şovăind — dacă se supără ? — scumpe amice, mai zic o dată — cum o să se supere ? doar n-avea nici el chef să izbucnesc în plîns — scumpe amice, să-ţi spun o veste mare : m-a văzut, închipuie-ţi : m-a văzut şi mi-a zîmbit.

Pe măsură ce îi vorbesc, Cîinele-meu-cel-negru se arată tot mai înduioşat — el poate să-şi permită : cine a mai văzut cîine pe care să-l podidească plînsul ? Din felul cum îşi ciuleşte urechile, deduc şi mai bine că a înţeles. Mă simt împăcată. Bucuria mi-a rămas, dar nu mai e dihania aceea sălbatică gata să-mi sfîşie gîtlejul ; preschimbată acum în ea însăşi, curge molcom prin bătăile inimii.

— Salut, scumpe amice.

Cîinele-meu-cel-negru şi-a ridicat solemn capul şi mă priveşte ţintă.

4

ÎN ULTIMELE ZILE PLOUASE ÎNtruna. La început a fost cam atît : gata cu hoinăreala, gata cu alergatul după frunzele galbene stîrnite de vînt. Apoi, încetul cu încetul, m-a cuprins îngrijorarea. Nu era vorba doar de atît. Întîi şi întîi, Cîinele-meu-cel-negru zăcea afară, sub şuvoaiele ce cădeau necontenit, prelungi, neîntrerupte şi parcă la fel de solide ca iţele din războiul de ţesut al bunicii. S-ar fi putut — nu-i aşa ? — s-ar fi putut foarte bine ca ploaia să-l şteargă pe de-a-ntregul de pe faţa pămîntului, aşa cum şterse hoinărelile şi frunzişul veşted răscolit de vînt. Mă chinuiam să-l conving : Vino în casă. Jur pe sfînta triadă că n-o să te vadă nimeni. Vino înăuntru, pînă mai e timp... Nici pomeneală însă să mă asculte. Şi de ce ar fi făcut-o, mă întreb, cînd eu însămi nu eram nici pe departe atît de sigură pe cît mă străduiam să fiu că îmi voi putea respecta legămîntul ? Dacă aş fi fost, nu aş fi jurat pe sfînta triadă, ci, să zicem, pe sfîntul luminiş — asta măcar ştiam ce înseamnă. Curînd însă, în ce îl priveşte, m-am mai liniştit : cîteva încercări făcute la diferite răstimpuri mi-au dovedit că puteam conversa cu el în orice moment aş fi avut chef şi — mai ales asta — că, ori de cîte ori aş fi dorit, mi-l puteam închipui stînd cuminte afară şi aşteptîndu-mă. Semn că nici unuia dintre noi nu i se întîmplase nimic.

Mai rău a fost cînd, într-o bună zi, m-am pomenit că umezeala mi se încuibase în păr. Era destul să-mi arunc ochii dimineaţa pe fereastră, pentru ca ziua întreagă să-mi simt pletele atîrnînd jilave în jurul capului, ca o aureolă bolnavă. Şi, pînă seara, nu mai reuşeam nicidecum să le usuc, oricît m-aş fi învîrtit în jurul tuturor sobelor din casă. Mi-am zis : N-o să mă mai uit cu nici un preţ pe fereastră. Degeaba : şuviţele ploii ţeseau în închipuire aceeaşi neîntreruptă reţea lichidă. Atunci am renunţat la gîndul dintîi ; dimpotrivă, stăteam, cît de mult se putea, nemişcată lîngă geamurile ude... Şi ceaţa se tîra pe brînci în jurul casei, săpîndu-i temeliile cu tăişul său

neauzit, și nimeni nu făcea nimic s-o stîrpească sau măcar să se mute pe un deal mai înalt, și în general nimeni nu făcea nimic, iar din părul meu începuse să picure de-a binelea, adunînd iazuri adînci în care îmi înghețau picioarele.

Am apucat o foarfecă mare din sertar și mi-am înfipt-o cu nădejde în plete. Zadarnic : fie că era ea înțepenită, fie că n-aveam eu habar s-o mînuiesc. După ce am învîrtit-o de cîteva ori prin aer în chip de buzdugan, m-am pomenit însă că se deschide de la sine. Pesemne asta era tot ce trebuia făcut pentru ca piedica să sară, eliberîndu-i mînerele : deși nu-mi amintesc să fi văzut pe careva dintre ceilalți fluturînd-o în văzduh înainte de a o întrebuința. Ca să nu pierd momentul, mă reped la oglindă. Aici, altă dezamăgire. Zărite de-a-ndoaselea, propriile mișcări se îndepărtau parcă la sute de kilometri de mine, mă părăseau într-un chip ciudat, devenind gesturile unei ființe străine și cam trăsnite, care se opinteau alandala — eu la dreapta, ea la stînga, eu la stînga, ea la dreapta — parcă străduindu-se cu tot dinadinsul să mă încurce. Atunci am închis ochii și lucrurile și-au reintrat în făgașul obișnuit. Foarfeca enormă clănțănea mereu mai nebunește iar mîna mi s-a umplut cu un ghemotoc moale și umed, de care nu știam la repezeală cum să scap. În clipa aceea a intrat Baba.

— Ce lucrezi ? m-a întrebat, arătîndu-mi știrbitura ce o făcea să-mi pară întotdeauna plină de veselie.

— Nu lucrez. Încerc să-mi tai părul, i-am răspuns fără voie, străduindu-mă totuși să ascund cumva foarfeca uriașă.

— Și poți ?

Știrbitura se adîncise și mai mult, văzînd o veselie fără seamăn, de care nu reușeam să mă desfac.

— Nu prea. am zis cu glas pierit și Asta ar mai lipsi, să mă apuce rîsul, m-am gîndit și în același timp rîdeam gata să scap foarfeca din mînă, iar în oglindă se putea vedea cum mi se preumblă hohotele de rîs peste un chip pe care nu-l mai recunoșteam.

— Să-ți ajute Baba.

Mă împresoară cu brațele, căutînd pe dibuite foarfeca, fiindcă ochii nu și-i dezlipește de pe fața mea, după cum nici eu nu-mi desprindeam privirea de surpătura moale a buzelor peste gingiile ei știrbe. Fără să mă întoarcă cu spatele spre ea și fără a se uita măcar ce face, ciămpăne cu foarfeca de cîteva ori pe lîngă urechile mele, pînă ce simt pe spate o greutate părelnică, dar în același timp neașteptat de prezentă. Era cu totul altceva decît atingerea elastică a părului viu, atît de obișnuită, încît nu-mi dădusem seama de ea decît constatîndu-i absența.

Pentru o vreme, asta mă zăpăcește de-a binelea : panica lucrului care a fost și dintr-o dată nu mai este. Nu mai este și pace, tot pe atît de sigur pe cît de sigur e că a fost. Apoi, nu îndestul de limpede însă, îmi trece prin minte că ăsta nu a fost decît începutul a ceva mult mai rău. Și totuși, groaza rămînea aici, la clipa de față, deși cel-mai-rău abia de acum înainte avea să se producă. Așa se petrecea mereu: la fiecare ciocnire cu Baba, frica se consuma pe parcursul răstimpului cît ne aflam față în față și părea lipsită atît de trecut, cît și de viitor. Azi nu-mi era teamă că mîine voi da ochii cu dînsa ; mîine, în eventualitatea că n-aș fi întîlnit-o, nu mi-aș mai fi adus aminte că mă terorizase azi. „Vesnicul" ei aparținea prezenței și prezentului.

Îmi închide cu forța degetele înțepenite peste mînerele foarfecii și își apasă palmele pe umeeri mei, presînd părul tăiat să nu alunece încă. Acum știu cu siguranță cum va continua jocul și tocmai de aceea detaliile lui nu-mi mai trezesc nici un interes. Pe deasupra oricăror amănunte întîmplătoare, singura ce mă preocupa era confirmarea. Astfel că, în timp ce mă îmbrînceste pe ușă strivindu-mi umărul, a încetat cu totul să-mi mai pese de ce urma să se întîmple. Ca prin vis, i-am auzit afirmațiile : Uite ce făcea... foarfeca de tăiat via... i-am spus să se astimpere... Ca prin vis, am înregistrat nu prea limpede și exclamațiile bunicii, precum și faptul că el a ieșit cam prea în grabă din odaie. De fapt însă, mă gîndeam la altceva. Ghicisem bine. Și aveam confirmarea. Nu era, de altminteri, prima dată cînd Baba îmi răstălmăcea faptele sau mă pîra cu cea mai grosolană rea-credință.

— Domnișoară, zicea, de pildă, apărînd din senin pe cînd îi întindeam bunicii cuțitașul de altoi, domnișoară...

(Domnișoară : un „veșnic" al amîndurora, pe care nu reușisem să-l pătrund. Odată, după ce îi cerusem să-mi explice ce înseamnă cuvîntul — atunci cînd cineva nu e nevasta nimănui, după cîte pricepusem — am întrebat-o pe bunica : „De ce îți zice Baba domnișoară ?" „Ei, fiindcă are tot dreptul." „Și bunicul ?" „Ce-i cu el ?" „Vrei să spui că bunicul nu te-a luat de nevastă ?" „Nu ; vreau să spun că pe Baba o știu dinaintea lui." „Și ?" „ Și atît ; nu ajunge ?") Domnișoară, a pus pietricele în mîncarea pisicii.

Chiar așa : „a pus", fără nume sau prenume ; ca și cum ar fi fost de la sine înțeles că toate relele de pe lume puteau fi puse pe seama unui singur personaj. Ceea ce, cînd era cazul, acceptam fără multă șovăire ; alteori însă mi se părea o nedreptate atît de strigătoare la cer, încît mă amuțea.

— De ce ai făcut una ca asta ? se întorcea spre mine bunica.

Tăceam.

— Vreau să văd și eu pietricelele acelea, zicea atunci bunica, în glas cu umbra unei îndoieli. Unde sînt ?

— Nu mai sînt, că le-am scos, răspundea Baba, făcîndu-mi parcă cu ochiul și adunîndu-și toate zbîrciturile feței într-un singur hohot de rîs : mut, uriaș și molipsitor, pe care îl numisem în sinea mea „rîsul cel mare".

Iar eu tăceam. Desigur că aș fi putut să protestez : alteori revolta mi se trezea din mult mai puțin. Ce aș fi avut însă de cîștigat ? Nu-mi puneam problema că nu voi fi crezută ; dimpotrivă. Dar, cu cît mi se părea mai nefiresc felul cum ceilalți ignorau adevărul, cu atît mai firesc — și aproape obligatoriu — devenea, din partea mea, să nu-l proclam. Pe de altă parte, dacă ei i-ar fi interzis Babei să mă mai tiranizeze, eu cu ce m-aș fi ales ? Nu, nu-mi trebuie ajutorul nimănui ; în relația cu Baba, era nevoie ca răspunsul să vină numai de la mine, chiar dacă pînă la a fi în stare să-l dau mai aveam cine știe cît de așteptat.

Așa încît, nici acum, ca de atîtea ori înainte, nu scot un cuvînt, nu mișc un deget, nu încep nici un gînd. Peste tăcerea mea însă, momentul ce urmează așterne o vinovăție de nașters.

— Bineînțeles, zice ea privindu-mă liniștită, dar adresîndu-se parcă pendulelor de pe pereți bineînțeles, nu se

putea altfel, îmi strică toată ziua, mă necăjește întruna, iar după toate astea, uite cum stă și se preface că nici nu aude ce-i spun.

S-a isprăvit. Fără vorbele ei, probabil că nu mi-ar fi păsat în continuare de nimic, dar așa, mă uit la Baba cu un fel de disperare, așteptînd nici eu nu mai știu ce.

— Pleacă, urmează ea ridicîndu-și palmele într-un gest de violentă respingere, în timp ce Baba se învîrte prin cameră lăsînd în urma ei ceva care seamănă cu un chicotit.

Am trecut dincolo. Bunica mi-a rotunjit cu grijă șuvițele ciopîrțite și mă perie dojenindu-mă domol. În oglindă se topește o lacrimă pe pleoapa mea dreaptă-stîngă...

5

LA ÎNCEPUT MI-AM ZIS CĂ SOArele e de vină. Nu-l mai văzusem de atîta vreme, încît felul cum se revărsa în încăperea abia trezită din somn mă făcea să-mi clatin capul pe pernă ca de începutul unei dureri. Am închis repede ochii, încercînd să mă reculeg. După o vreme, i-am deschis iarăși, dar numai pe jumătate și cu multă fereală. Degeaba însă orice fereală : în aceeași clipă, a trebuit să sar din pat. Prea erau toate lucrurile atît de limpezi și atît de inevitabile sub lumina rece care le decupa ca un cuțit. Păreau, la rîndul lor, la fel de tăioase și ascuțite. Placa de marmură a noptierei mă izbea cu colțurile direct în frunte : mînerul de alamă al sertarului de dedesubt, complicîndu-și și mai tare desenul oricum complicat, striga atît de tare din toate balamalele că e mîner, încît îmi rănea palmele ca o așchie de un galben fierbinte. Din colțul său, fără a se mișca din loc, dulapul se năpustea totuși asupra mea, înfigîndu-mi-se în ochi cu o neînțeleasă dușmănie.

— Ce e asta ? am exclamat cu voce tare, trîntindu-mă înapoi în pat.

În patul care devenise atît de pat, cum nu-l văzusem încă niciodată și unde culoarea plapumei era aproape de ne-

exportat în încăpățînarea cu care își striga singură numele : roz de plapumă.

De fapt, nu le vedeam decît foarte clare și de neînlăturat : noptiera, ca și dulapul existau neîndoios ca atare, alături, de siguranța că nu se vor transforma niciciînd în altceva, așa cum se întîmplase mereu zilele trecute, cînd, molipsindu-se pesemne de la devălmășia apoasă și mohorîtă de afară, contururile camerei și ale lucrurilor din ea se destrămau în chinuitoarea nesiguranță. Stăteam rezemată de divan și mă uitam pe fereastră ; afară se înghesuiau unele în altele niște forme vagi, fără nume, peste care sau printre care pluteau peticele zdrențuite ale ceții ; lîngă mine, divanul începea și el să se prelingă, să curgă neauzit, iar cînd întorceam ochii spre odaie, nimic nu mai era în stare să-mi spună limpede care e scaun și unde e masa, într-atît se topiseră unele în altele, tălăzuind într-o confuzie prelungă. Pînă și cele două căpițe de fîn din tabloul de deasupra scrinului își amestecaseră uleiul cu albul peretului, mînjindu-l aidoma unor lacrimi năclăite.

Mă uit în fugă la ele : căpițele și-au reluat locul dintotdeauna, arătînd, în claritatea redobîndită a siluetelor, de parcă soarele (cel de afară și cel din tablou) ar fi lipit unul lîngă altul firele de fîn, întrețesîndu-le într-o crustă aurie.

— Ce e asta ? rostesc iarăși cu voce tare, dînd de cîteva ori ocol camerei.

Apoi, pentru că nici vorbă ca neastîmpărul să mi se fi potolit, deschid larg fereastra. Dintr-un salt neimaginat încă pînă acum — poate pentru că-mi fusese mereu atît de la îndemînă — mă cațăr pe pervaz, lăsînd picioarele să-mi atîrne în afară.

Era frig și soarele s-a făcut deodată sticlos ca un țurțure de gheață. Lîngă mine, crengile liliacului, golașe și fragile, se arcuiesc într-un elan înduioșător de neajutorat. Tremur și le desenez cu degetul prin aer : o dată, de două ori, pînă le-am învățat pe de rost. Mă îmbrac cît pot de iute și dau buzna la el în cameră.

— Știi îi spun dintr-o răsuflare, am descoperit liliacul.

— Cînd ?

Mă privea și mi-am dat seama că nu observasem ce anume făcea cînd am intrat. Nu din pricină că năvălisem „ca o hoardă de sălbatici", cum zicea bunica, adică fără

reglementarul ciocănit la uşă. (Care, oricum, în cazul meu devenea o simplă formalitate : dădeam buzna în aceeaşi secundă în care ciocănisem. Încît, neavînd răgazul să fie formulat, răspunsul — fie el aprobare sau interdicţie — îşi pierdea valoarea întocmai ca aşa-zisa lui solicitare.) Nu, nu din pricina asta. Pentru că, dacă stau să mă gîndesc bine, îmi vine în minte că niciodată, nici cu ocazia rarelor, ce-i drept, intrări „civilizate", nu reuşisem să descopăr cu ce se îndeletnicea înainte de a-mi face apariţia. Cu nici un chip n-aş fi putut spune dacă citeşte sau scrie ceva sau lucrează ceva sau pur şi simplu stă numai şi fumează, fie pregătindu-se să se apuce de oricare din aceste lucruri, fie odihnindu-se după ce tocmai le-a terminat. Ca şi cum o ciudată coincidenţă m-ar fi împins să-i deschid uşa numai în asemenea clipe de preparative sau de odihnă — nu aveam cum stabili — cînd locul oricărei activităţi îl lua fumul acela albastru de ţigară, plutind împăcat şi moale prin încăpere.

Întocmai ca şi acum. Şi întocmai ca şi acum mă privea de fiecare dată, de parcă n-ar fi avut ceva mai bun de făcut decît să mă aştepte pe mine. Iar asta nu era, de bună seamă, în măsură să-mi potolească entuziasmul : dimpotrivă.

— L-am descoperit, repet, aşadar, dintr-o răsuflare. În dimineaţa asta. Chiar acum. Am deschis geamul şi lumina era atît de multă şi l-am descoperit. Uite aşa — şi desenam cu degetul conturul bine cunoscut, iar aerul se mlădia după înclinarea puţin obosită şi puţin indiferentă a crengilor cărora le pipăiam aievea micile asperităţi.

— Cu cuvinte, a zis, făcîndu-mă să tresar nedumerită. Spune cu cuvinte.

— De ce ? Nu-l vezi ? m-am alarmat repezindu-mă să-mi reîncep demonstraţia.

— Sigur că-l văd, m-a liniştit cu un glas plin de convingere. Dar s-ar putea ca alţii să nu-l vadă. Altora trebuie de obicei să le spui cuvinte ca să înţeleagă.

Degetul mi-a coborît moale pe ultima ramură, cea mai neajutorată. O vreme am rămas dezorientată în mijlocul camerei. Apoi, simţind că-i urăsc de-a valma pe toţi „alţii" ăştia pe care îi adusese între noi, am alergat orbeşte spre uşă. M-a ajuns din urmă şi, fără să ştiu prea bine cum,

m-am pomenit instalată în colțul meu obișnuit : la marginea canapelei de lîngă masa de scris, față în față cu el și exact la înălțimea lui (cele cîteva perniță cu fețe de chilim care stabileau, de cînd mă știu, această de la sine înțeleasă egalitate, ajunseseră acum să nu mai fie decît două). Alții ? Care alții ? Și cu ce drept se amestecă ei aici ? mă întreb în continuare, așezîndu-mă mai bine pe pernele tari și reci. Iar dacă tot se amestecă, n-am ce le face, treaba lor ; dar atunci chiar nu mai văd de ce m-aș simți obligată să-mi pierd vremea cu ei.

— N-au decît să se descurce, rostesc răspicat sfîrșitul de gînd.

— Bineînțeles, n-au decît să se descurce, repetă el de parcă „alții" aceia din mintea mea s-ar fi ivit deodată în odaie. Din păcate, însă, și tu trebuie să te descurci printre ei.

Nu se mai uita la mine deloc. Ba, chiar părea că își găsise ceva de lucru : ascuțea cu grijă un creion foarte bine ascuțit.

— Mă descurc, i-am promis în șoaptă, cuprinsă, nu știu cum, de un fel de deznădejde surdă.

— Bine. Nu ne rămîne decît să sperăm.

A pus creionul bine ascuțit în suportul unde se iveau țepii ca de arici ai o sumedenie de creioane la fel de bine ascuțite.

— Și cu ce fel de cuvinte trebuie să le vorbesc ? întreb într-un tîrziu, poate mai degrabă din dorința de a-l determina să mă privească.

— Cu cuvintele tale.

Formula nu era nouă : „Iar acum, povestiți cu cuvintele voastre..." Nici o mirare, așadar, că-mi trezește și acum aceeași împotrivire înverșunată de totdeauna. Și aceeași nedumerire chinuitoare. De ce să povestesc „cu cuvintele mele" *Dumbrava minunată*, cînd ea are, mai presus de orice îndoială, cuvintele ei ? Pretenția mi se părea, pe rînd, cînd absurdă, cînd ridicolă. Iar dacă la mijloc era vreo poezie, atunci devenea de-a dreptul jignitoare. Fără să-mi dau seama cum, versurile mi se imprimau parcă de la sine în minte, fără efort, fără deliberare. Nu neapărat în sensul că aș fi putut reproduce întotdeauna întreaga poezie pe dinafară, ci sub forma unei

melodii de neînlocuit, cum de neînlocuit erau înseși cuvintele care o alcătuiau. (Dovada cea mai bună o aveam cînd, uitîndu-le, încercam fără rezultat să pun în locul lor altele.) Și atunci cum să povestesc „cu cuvintele mele" ceva care suna, de pildă, cam așa : TA-ta-TA-ta-TA-ta-TAM ? Cînd tocmai cuvintele ei, în înșiruirea lor obligatorie și nemodificabilă, o făceau să sune astfel ?

Iar acum el îmi cere același lucru de neînțeles. Chiar același ? mă întreb după o vreme, nu pentru că aș fi întrezărit deocamdată posibilitatea vreunei deosebiri, ci pur și simplu amintindu-mi că niciodată nu-mi pretinsese lucruri de neînțeles. Din îndoiala însăși a întrebării mi se ivește însă clară și deosebirea, aruncîndu-mă în altă nedumerire. Aici nu era vorba de a povesti ceva scris. Căci, pe cît se pare, el îmi cere nici mai mult, nici mai puțin decît să-i povestesc un copac !

— Da, cu vorbele tale, îmi completează el gîndul.

— Dar există oare așa ceva ?

— Bănuiesc că există. Sau cel puțin ar trebui să existe, din moment ce există și un gînd numai al tău. Uite, să luăm, de pildă, liliacul. Ai deschis fereastra și l-ai văzut. Cum arăta ? Nu, nu mi-l desena iarăși — se grăbește să-mi curme intenția de a sări jos de pe canapea, pentru a-mi relua demonstrația. Spune cu cuvinte : cum arăta ?

Mă gîndesc în tăcere și deodată mi se face frig.

— Zgribulit... Și părăsit... Așa arăta...

— Fiindcă așa l-ai văzut tu. Să presupunem însă că în locul tău l-ar fi văzut bunica. Fii sigură că ei i s-ar fi părut cu totul altfel.

— Nu se poate, protestez moale, mai mult de uimită ce sînt, decît din considerație față de bunica.

Zîmbește :

— Parcă n-ai ști-o pe bunica...

Cum să nu, o știam : trăgîndu-și pe mîini, cu un aer mereu războinic, niște mănuși scorojite de multă purtare, îmbibate de seva a numeroase generații de plante și murdare cu noroi, altoia merii și prunii sălbatici, îngropa toamna trandafirii în minuscule țintirime palpitînd de viață, scotea bulbii daliilor și-i aranja în pivniță în compartimente etichetate, după specii și culori — citeam nu-

mele și cuvintele explodau în mine cu întreaga lor furie multicoloră și vărătică — toate îndeletniciri în care, din pricini doar de ea cunoscute, nu îngăduia nici ajutorul, nici sfatul, uneori nici chiar asistența nimănui. Ei, da : bunica s-ar fi învîrtit de cîteva ori în jurul liliacului, parcă adulmecîndu-l, ar fi intrat, într-un mod ce îmi scăpa de fiecare dată, în stăpînirea lui și, odată pasul acesta făcut, ar fi hotărît fără șovăire : E sănătos tun. La primăvară mai trebuie doar puțin rărit.

— Îl vezi ? Vesel, plin de vigoare și optimist ; liliacul bunicii. Al tău, în schimb, arată — cum ai spus ? — înfrigurat și părăsit. Sînt cuvintele tale. În aceeași măsură în care se potrivesc numai și numai copacului tău. Iar să vorbești, tocmai asta înseamnă : ca ceilalți să-l aibă deodată dinaintea ochilor. Aievea. Și tocmai așa cum l-ai văzut tu... Ai înțeles ?

Poate înțelesesem, cine mai știe ? Oricum, nu mă clintesc de la locul meu, deși devenise din ce în ce mai incomod. Nu atît din pricină că picioarele îmi amorțiseră cu totul — șnurul țeapăn ce garnisea marginea pernelor îmi imprimase în carne două dungi de durere răcoroasă — cît pentru că abia îndrăzneam să respir. Fața asta nu i-o zărisem niciodată ; parcă încrîncenată, parcă oarbă. Și nici mersul ăsta ciudat. Cîțiva pași înainte ; răsucire ; cîțiva pași înapoi... Iar pînă la perete mai este încă, în amîndouă părțile, atîta loc... Plimbă-te ca lumea, îl rog în gînd. Dacă tot vrei să te plimbi, măcar plimbă-te ca lumea, din perete în perete : uite cît loc gol ți-a mai rămas...

Tocmai mă pregăteam să-i arăt, cînd îi aud vocea — străină și ea, închisă ca o cochilie asupra ei însăși : oarbă.

— Cuvintele tale... Care sînt cu atît mai ale tale, cu cît e și gîndul mai al tău. Asta în relație cu tine însuți. Dar în raport cu ceilalți ? Ei bine, cînd e vorba de ceilalți, cu cît sînt cuvintele mai ale tale, cu atît pot să devină mai ale tuturor. Pot să devină, am spus. Ceea ce nu înseamnă, obligatoriu, că așa se va și întîmpla.

Cîțiva pași înainte ; răsucire, cîțiva pași înapoi... Iar eu de abia îndrăznesc să respir.

— Un tufiș de liliac înfrigurat și stingher... Pînă n-ai rostit vorbele astea în fața cuiva, liliacul îți aparține. Rostește-le însă. Sigur că-ți trebuie curaj s-o faci. Fiindcă știi ce rostești, de fapt, în clipa aceea ? În clipa aceea spui pur și simplu : Poftiți, luați și mîncați, acesta este copacul meu... Unii nu-l văd, orice ai face, dar tu deja l-ai pierdut arătîndu-l ; alții, cei care-l zăresc cît de cît, se reped și ți-l rod pînă la măduvă... Iar tu ? Ei, tu... nimic mai simplu : te pomenești că ai rămas și fără cuvinte, și fără copac.

Se oprește lîngă mine și, săltîndu-mă de coate, mă coboară de pe canapea.

— Acum du-te.

Nu mi-a spus niciodată „Acum du-te". Îmi trebuie o grămadă de timp să străbat camera ; picioarele mele de lemn sînt la fel de sprintene ca și lemnul. Încît am tot răgazul să-l aud înainte de a ajunge la ușă :

— Și totuși, asta înseamnă să vorbești. Iarăși și iarăși și din nou și încă o dată de la capăt. Pînă la ultimul copac ce-ți mai rămîne de oferit...

M-am îndepărtat în vîrful picioarelor și tot așa m-am întors. Din camera lui nu se auzea nici un zgomot, dar răzbătea pe sub ușă mirosul de țigară. Am deschis-o încet, abia de-o palmă, iar mirosul acela se îndrepta ca un fel de pîclă albăstruie către mine.

— Ce să fac, șoptesc prin ușa întredeschisă, îmi pare rău, dar ce să fac dacă voiam să ți-l arăt numai ție...

6

AM ÎNCHIS ÎNCET UȘA ȘI ABIA acum, la popasul meu obișnuit, îmi dau seama că de fapt aș fi dorit foarte mult să-i văd fața și să ghicesc c-a înțeles. După cum știu sigur că nu soarele e de vină, cum crezusem de dimineață. Neastîmpărul nu mă mai părăsise de atunci nici o clipă și, uite, Cîinele-meu-cel-negru, năuc și el de-a binelea, aleargă în mici salturi întrerupte,

schimbîndu-şi brusc direcţia, împrăştiat, de parcă ar vrea să se risipească în toate părţile. Îl strig, chemîndu-l cu palma întinsă. Se opreşte o secundă, dar nu întoarce capul, apoi, de pe loc, fără a-şi lua avînt, sare deodată în sus, face o tumbă şi dispare. Păcat. Totuşi, e frig în adăpostul meu de frunze veştede iar el are o răsuflare aşa de fierbinte... Mă ridic în picioare, căutîndu-l. Mai bine n-aş fi făcut-o : acel ceva care mă pîndea de dimineaţă s-a năpustit asupră-mi tocmai cînd eram mai puţin pregătită.

Atunci l-am cunoscut întîi. Deocamdată nu avea nume şi asta îi micşora, într-un fel, efectele, făcîndu-mă să îl simt mai degrabă ca un chin al definirii. Cum să-l numesc ? Ştiu doar atît că, la proporţii mult reduse şi într-un mod parcă impropriu, mai încercasem şi altă dată un sentiment oarecum asemănător. Dar cînd ? Şi cum se chema acela ? Instinctiv, am căutat printre faptele cunoscute unul care să-mi fi trezit o impresie cît mai apropiată şi bineînţeles că mi-a venit în minte ceva legat de el. Bineînţeles ? Da, desigur. Şi nu pentru că faptele în sine ar fi cerut-o ; dar pe atunci, cele mai prelungi ecouri ce răsunau în mine porneau de la reacţiile lui.

Mi-am amintit de zilele acelea ucigătoare cînd nu se întorcea acasă (nu mi-am pus niciodată întrebarea unde şi de ce întîrzie, dacă e drept sau nu s-o facă : simţeam doar că lipseşte) şi toate lucrurile înnebuneau încetul cu încetul, se spărgeau de la sine o sumedenie de pahare, ea îşi flutura părul negru prin încăperile înghesuite sub febrilitatea-i gata să se reverse peste întreaga lume, flacăra duduia cu duşmănie fără scop în soba înroşită, bunica nu-şi găsea ochelarii, dar de la o vreme nici nu-i mai căuta deloc, scăpînd una cîte una cărţile de joc pe sub masă, fără a se mai osteni să le ridice, ea îşi lipea ochii de toate ferestrele şi oriunde m-aş fi mutat îi vedeam aţintiţi departe, alături de gesturile-i necumpătate şi îngrozitoare de păpuşă mecanică stricată o dată pentru totdeauna.

Iar eu ce făceam ? De fapt, ce era să fac, nu făceam nimic, nu mă puteam desprinde din casă, ascultam cum schelălăiau pendulele, cîte şapte pe fiecare perete, şi tre-

săream odată cu pisica atunci cînd vreo carte de-a bunicii poposea pe spinarea ei şi nimeni nu mă întreba nimic, nici măcar dacă am, în sfîrşit, de gînd să termin odată şi odată şi în cele din urmă cu încremenirea... Aşteptam, asta este. Aşteptam... Dar nu ca ea, cu înfrigurare exaltată sau cu iluzia vreunei participări. Eu simţeam doar că prind rădăcini ca o plantă şi că, întocmai ca o plantă, aştept numai fiindcă nu am altceva de als. Nici măcar cu imaginaţia nu puteam porni în întîmpinarea lui. Dacă nerăbdarea ei febrilă era poate în stare să-i influenţeze sosirea, fixitatea aşteptării mele părea lipsită pînă şi de un asemenea sens. Aidoma unei plante, nu făceam decît să aştept...

Mă plimb cu mîinile la spate pe drumul ăsta făcut nu se ştie pentru cine, căci n-am văzut pe nimeni măsurîndu-l vreodată. Mă plimb de la piatra acoperită cu muşchi şi pînă sub cireşul sălbatic şi nicidecum nu trec de umbra acestuia — măcar plimbă-te ca lumea, mă apostrofez în gînd, dar în aceeaşi clipă mă întorc ajungînd din nou la piatră şi pînă cînd ? Deja mi-am semănat toate urmele pe poteca asta, nu mai am ce să-i dau, iar atunci de ce nu pot oare să plec ? Fiindcă aştept. Ce ? Habar n-am... Doamne, şi cît de simplu fusese înainte... Atunci aşteptam să se întoarcă el acasă sau doream să înverzească salcia sau tropăiam de nerăbdare pînă bunica tăia în felii groase lubeniţa răcită în fîntînă. Acum însă... Mi s-a făcut frig şi Cîinele-meu nu s-a ivit încă. Dacă îl las singur aici, s-ar putea să nu-l mai văd niciodată. Dar nu pe el în aştept. Poate tocmai de aceea soseşte în galop întretăiat şi mi se azvîrle la picioare.

— Haide, ce mai aştepţi ? îmi zice cu o strîmbătură ghiduşă.

Mă uit îndelung în ochii lui, pregătindu-mă să spun o minciună. Pe care o şi rostesc răspicat :

— Habar n-am.

Şi adaug în chip de scuză :

— Dar de cînd curiozitatea asta nesuferită ?

— De nicicînd, îmi răspunde îmbăţoşîndu-se în demnitate ultragiată.

— Nu pleca ! strig în urma lui. Pot să-ţi explic, dar nu pleca !

Fiindcă acum puteam într-adevăr să-i explic. Aştept să aflu — în ce fel ? de la cine ? în ce scop ? cu care preţ ? — aştept să aflu ce anume aştept.

7

MĂ PLIMB CU MÎINILE LA SPATE pe poteca asta a nimănui şi deja am uitat ce anume mă ţintuise aici. Pentru că cireşul de lîngă mine are o culoare... Mă uit în jur : vîlvătaie şi miere ; arsură şi alinare. Pînă şi orizontului i-a împrumutat învăpăierea sălbatică cu care îmi răneşte ochii, în acelaşi timp mîngîindu-i ca printr-o abureală de lacrimi... De fapt, mi-a explicat el într-una din zilele trecute, numai frunzele au culoarea asta, care se răsfrînge însă şi asupra trunchiului, şi asupra noastră, şi asupra luminii din preajmă, aşa cum se răspîndeşte mireasma de salcîm înflorit. Mă gîndesc că, dacă acum aş dezgropa rădăcina cireşului, poate ar ţîşni din pămînt înfăşurată şi ea în aceeaşi culoare fierbinte — cred că nu demult ştiam chiar şi cum se numeşte. Sper că îmi voi aminti, îmi spun luînd-o la goană spre casă ; dacă nu, n-aveam decît să-l întreb.

Alerg spre vale, adulmecînd vîntul cu urechea. Dacă ţin capul drept, văzduhul vîjîie puternic, umplîndu-mi egal ambele timpane cu un fel de zumzet răcoros. Cînd întorc capul, o linişte mare îmi aduce în minte cine ştie ce melodie, iar pădurea pare mai aproape ca oricînd, învăluindu-şi tresăririle în fum.

Am ajuns acasă gîfîind. Pe scări se lăfăie Cîinele-meu-cel-negru. Parcă l-aş atinge cu piciorul, să-l văd rostogolindu-se moale şi să fiu sigură că s-a întors. În loc de asta, îi fac semn să plece şi, încă o dată, complicitatea fără vorbe dintre noi mă asigură că nu trebuie decît să zîmbesc pentru a-l aduce din nou lîngă mine. Poate, dacă am dat greş cu liliacul, voi reuşi odată şi odată măcar pe

Cîinele-meu-cel-negru să i-l povestesc. În așa fel încît să-l vadă aidoma ca și mine.

Mă năpustesc în casă, gata să mă izbesc de bunica. Același elan greu de stăpînit mă face să-i întind la repezeală cele cîteva alune păstrate de zilele trecute în speranța că ea... Bunica nici n-are timp să le prindă.

— Pentru mine ? zice ascultîndu-le cum se rostogolesc.

— Sigur, afirm cu tărie.

Și, ca să-mi întăresc spusele, mă aplec să le adun. Sînt calde, cum au stat în buzunar, și de fapt nu erau pentru bunica, ci pentru ea, dar fiindcă nu e aici... Nu-i adevărat... Chiar dacă ar fi aici, cred că, așa cum amînasem atîtea zile, nici acum nu m-aș simți în stare să i le întind iar ea nici măcar să nu le vadă.

Lîngă ușa lui, același miros albastru aproape mă convinge că între timp nu s-a întîmplat nimic, că atîtea ceasuri n-au trecut decît spre a sublinia identitatea celor două momente. Parcă mai auzeam încă ușa închizîndu-se peste vorbele mele de dimineață.

— Cum îi ziceai la culoarea aceea ? întreb înainte de a intra bine în cameră.

Fotoliul e prea larg pentru el, îmi dau abia acum seama. Nu din cauza staturii — i-o măsor din ochi : mult mai robustă decît silueta ei parcă fără umbră — ci pentru că mișcărilor lui pare că le lipsește ceva. Prin comparație cu gesturile ei care alungă mobilele prin colțuri și turtesc icoanele pe pereți, atît de mult umple cu ele o încăpere, ale lui sînt cumva fragile și lipsite de strălucire. Chiar și modul cum stă în fotoliu face ca acesta să pară mult prea larg pentru a putea fi luat în stăpînire.

Iată o descoperire la care aș fi renunțat cu multă bucurie. Scutur din cap și-i aștept glasul. Da, cu el poate încă stăpîni totul : de la biroul înțesat cu creioane bine ascuțite și pînă la gîndurile ce mi se învălmășesc în minte.

— Culoarea aceea de copac răspîndită peste tot, revin gata să-l trag de mînă și să-l duc afară, să-i arăt. Zilele trecute îi spuneai... îmi pare rău, dar nu-mi pot aduce aminte.

— Nu cred că are nume. Sau, dacă are, nu e al unei culori. Ceea ce încercam să-ți explic atunci este că, dacă

ţii s-o numeşti într-un fel, ai putea eventual să îi zici melancolică trecere în toamnă...

Scrumul stă gata să cadă şi în cameră e prea cald. Pendula mormăie nişte clipe învechite şi vagi. Îi aduc scrumiera mai aproape, cu sentimentul că, deşi e singurul de care mă simt în stare, gestul rămîne înduioşător de inutil.

— Ştii ce înseamnă melancolic ? mă întreabă cînd sînt pe cale să ies.

Habar n-aveam, dar nu era nici o greutate să-mi închipui că, pentru a putea rosti, la rîndul meu, un asemenea cuvînt, ar trebui să stau şi eu într-un fotoliu care să pară prea larg pentru mine, lăsînd scrumul ţigării să cadă pe covor şi aşteptînd — sau nici atît ? — ca cineva să-mi ofere o scrumieră după care ar fi greu sau zadarnic să-mi întind mîna.

8

POATE ŞI DE ACEEA AVEAM AŞA de puţină încredere în cuvinte : existau şi nu existau într-un chip atît de periculos, încît uneori se dovedea o adevărată nenorocire chiar şi să le auzi, nu numai să le rosteşti. Ca atunci, de pildă, cînd am înregistrat pentru întîia dată cuvîntul „mulaj".

Era frig, începuseră să sticlească primele cearcăne de gheaţă ale bălţilor. Pe oricare fereastră aş fi privit, respiraţia mi se întipărea uşoară, într-un joc diafan şi nehotărît. Şi, într-o dimineaţă, ea a îmbrăcat pantalonii şi minunatul său pulover zmeuriu, iar faptul ar fi trebuit să constituie, ca în atîtea alte dăţi, evenimentul iernii de faţă, dacă...

Încă mai aşteptam, fără să ştiu ce aştept. Şi, între timp, bolboroseam cuvinte fără sens şi priveam ţintă tavanul, ca să nu bag de seamă că de fapt nu mai există zi : dimineaţa tîra după sine o interminabilă prevestire a serii, posacă şi inexpresivă. Nu era nimic de luat din lumina asta, trecea pe lîngă mine fără să mă vadă iar eu

n-o puteam schimba în nici un fel, oricît de îndărătnic aş fi izbit-o cu tot ce era în mine. Şi, poate chiar de aceea, tocmai în zilele acelea, îngrădite din toate părţile, strivite sub propria-le nimicnicie ca lutul sub călcîi, m-a izbit pentru prima oară o ciudăţenie care, desigur, nu era nouă decît în conştiinţa mea. O priveam cum se mişcă de colo-colo iar senzaţia de sufocare mă făcea să mă clatin, ca sub un val de greaţă. Hotărît, nu prea avea ce căuta în casa asta : pur şi simplu, nu-i mai ajungea locul. Deşi, dacă o urmăream fluturîndu-şi părul negru dintr-o cameră în alta, cu inconştienţa trestiei bătute de vînt, casa îmi părea fie enormă, cu dimensiuni greu de precizat întrucît mereu schimbătoare, fie întortocheată ca un labirint care îi urma desenul şovăitor al paşilor. O întîlneam peste tot, oriunde aş fi intrat ; dacă nu era acolo chiar în aceeaşi clipă, apărea pe dată, nici n-aveam răgaz să mă obişnuiesc cu gîndul că o am iarăşi în faţa ochilor, fluturîndu-şi părul ca sub furtună şi cu privirea aţintită asupra cărţii întredeschise din mînă. Încît nimic nu mă putea împiedica să-mi formez fără voie convingerea că e peste tot, pretutindeni în acelaşi timp, zguduind din temelii casa ce nu mai putea s-o încapă. Ea şi pendulele. Pendulele şi ea. Existau oriunde. După cum, înspăimîntătoare, exista şi bănuiala că, dacă aş deschide uşa repezindu-mă afară, m-ar întîmpina pînă şi acolo, cu aceeaşi neliniştitoare atotprezenţă.

Tocmai la asta mă gîndeam, cînd am auzit-o :

— Ce idee, zicea, răsucind în mîini cartea ca pe un obiect nemaivăzut şi bizar, ce idee... Să nu faci altceva decît să citeşti întruna, cu speranţa că toate lucrurile astea sînt ale tale, de vreme ce ţi se potrivesc ca o mănuşă...

Gestul ei patetic m-a lipit de zid aidoma unui vîrtej şi nemişcarea mea era la fel de patetică şi atunci nu puteam înţelege cum de stă alături de ea fără s-o bage de seamă.

— M-am săturat, zicea, scuturîndu-şi pletele şi aruncîndu-se în cel mai apropiat fotoliu, mi-se pare că m-am cam săturat să fiu un simplu mulaj.

Exact în aceeaşi clipă, pendula a început să urle, zbătîndu-se să sară de pe perete, iar ea s-a ridicat şi a ieşit. Pur şi simplu m-am speriat. Dacă înţelesesem bine, ar

însemna că evenimentul iernii de față, faptul că ea a îmbrăcat pantalonii și un pulover ca siropul de zmeură și că se mișcă atît de subțire, încît sînt aproape sigură că nu i-am zărit niciodată umbra, va fi înlocuit de neliniștea că de acum încolo n-o voi mai vedea citind... Dar, nu peste multă vreme, a deschis absorbită ușa, mușcînd încet dintr-un măr și cu ochii în carte.

Apoi, cum se întîmpla adesea, mi s-a părut că episodul a fost uitat. Într-o bună zi însă, după ce încercase să mă convingă că ar fi fost bine sau, nu mai țin minte, că n-ar fi trebuit nicidecum să fac — ori să nu fac ? — nu mai știu ce anume, bunica s-a văzut nevoită să mă trimită la culcare nemîncată : vociferasem întruna că m-am săturat, dar m-am săturat de-a binelea, auzi ? pricepi ? înțelegi ?, m-am săturat pînă peste cap să fiu un simplu mulaj.

— Măcar știi ce e asta ? m-a întrebat bunica.

— Habar n-am, dar m-am săturat.

— Foarte bine, atunci poate să-ți ajungă și în loc de cină, a zis bunica, apucîndu-se să adune masa.

Dar n-ar fi fost nimic dacă, pregătindu-mă de culcare și amintindu-mi deodată aerul înfrigurat cu care rostise ea cuvîntul, n-aș fi simțit, la gîndul că îl folosisem și eu, o rușine mai ucigătoare decît dacă aș fi rupt bucățele sau aș fi mototolit sau aș fi ascuns în derîdere vreuna, oricare, din nelipsitele-i cărți.

9

BUNICA M-A VĂZUT CUM ZAC fără rost, iar acum mă învață să fac pasiențe. Nu încerc nici o opoziție, dimpotrivă ; deși altădată felul nehotărîtor în care mi-a arătat că e foarte hotărîtă să ducă lucrul la capăt mi-ar fi stîrnit poate împotrivirea. Acum însă mă refugiasem, cu ajutorul ei, într-una din cele mai confortabile și mai puțin bătătoare la ochi atitudini din cîte mi le puteam oferi în acele zile. Față de încremenirea nedorită și nemotivată de pînă atunci, nemișcarea asta impusă devenea o adevărată binefacere, mai ales că își gă-

sea chiar şi justificarea : bunica mă învaţă să fac pasienţe, eu stau cuminte la masă, aranjînd cărţile potrivit unor reguli mereu mai complicate, răstimp în care prin minte îmi zumzăie însă un fel de vară invadată de albine şi de îndelungi popasuri prin lanurile de orz... Mestecam într-o doară un fir de măcriş iar lîngă mine pămîntul se încălzea la soare, legănîndu-şi corăbiile cu miere şi vînt. Aş fi putut oricînd face o minune, dar prea tremura mărunt şi dulce aerul acela toropit sub dogoare, ca să mai încerc cu adevărat a crede în altfel de minuni...

— Unde ţi-e gîndul ? mă trezea uneori bunica, fie că-mi cădeau, toate deodată, cărţile din mînă, speriind pisica aceea afurisită, fie că întrerupeam fără motiv ceremonialul.

— Aştept, i-am răspuns odată, şi, numai cînd m-a privit foarte ciudat, m-a surprins enormitatea celor dezvăluite.

Desigur, asta făceam, nu mai încăpea nici un fel de îndoială, răspunsul meu promt o dovedise chiar mai mult decît încremenirea de pînă acum. Încă o dată aveam însă prilejul să mă întreb ce anume viza această aşteptare. Oricum, după cîte bănuiam, ceva extrem de important, căci o asemenea persistenţă a unui sentiment îmi fusese pînă acum cu totul necunoscută. Sigur că puteam plînge cu cele mai amarnice lacrimi din lume, dar la fel de lesne nu ezitam să mi le şterg pe loc, bunăoară cînd apărea ea, mişcîndu-se subţire în puloverul ei zmeuriu, sau dacă mărturiseam cine ştie ce fleac Cîinelui-meu-cel-negru şi mi se părea că mă înţelege.

Mai uimitor era însă că, şi fără mărturisirea mea, bunica părea să-şi fi dat seama că se întîmplă ceva cu mine. Căci altfel, din moment ce pînă atunci nu manifestase niciodată dorinţa de a mă lua parteneră la joc, nu văd ce rost ar fi avut să înceapă acum. Mai mult : aveam bănuiala nedesluşită că bunica ştie chiar şi ce anume aştept — altfel de ce nu m-ar fi întrebat ? — deşi, din motive necunoscute, refuză nu numai să-mi spună, ci se şi străduieşte să mă determine să renunţ.

Într-o dimineaţă, după cîteva zile, bănuiala mi-a fost confirmată, cu toate că într-un mod surprinzător. Înainte

chiar de a mă trezi, am avut senzația de neconfundat a unui eveniment care își îndreaptă pașii spre mine. Am deschis repede ochii. Bunica stătea în prag, într-o atitudine oarecum solemnă, în orice caz neobișnuită.

— Nu mai aștepta, mi-a zis, a început să ningă.

M-am ridicat în capul oaselor, dar tot nu reușeam să înțeleg ce legătură putea fi între cele două fapte.

— Ninge, nu mai aștepta, a repetat bunica.

„Sirop de tuse", mi-a trecut neclar prin minte ; „bomboane de somn". Convingerea că orice pe lumea asta își avea leacul său, care soseşte de la sine, exact în secunda cînd e nevoie de el și exact în dozele prescrise. Oare bunica are într-adevăr harul de a crede în așa ceva sau e vorba doar de mărinimie : să-i convingi pe alții că ai doctoria ? Al cui e impasul : al meu ori al ei ? Și a cui mîna întinsă : a celui ce are nevoie de ajutor sau a celui care îl oferă ?

N-am mai apucat s-o întreb, chiar dacă aș fi fost în măsură să formulez o astfel de întrebare ; mă îndoiesc însă că puteam. A ieșit, lăsîndu-mă puțin năucă. Mi-a trebuit o mulțime de timp să mă îmbrac. Ninge. Ninge ? Parcă și uitasem cum arată asta. Eram atît de nerăbdătoare, că nici nu mi-a trecut prin minte să mă uit pe fereastră. Încît, afară, surpriza a fost desăvîrșită. Aerul prinsese gust de ninsoare și se repezea în plămîni ca o solie de chinuitoare puritate. Parcă învrăjbiți de o răsuflare uriașă, fulgii se rostogoleau prin văzduh, umplîndu-l de o amețeală fără nume, în care ce mai rămăsese din propriu-mi trup, desfăcut parcă în fărîme lipsite de greutate, plutea ca pe o creastă înaltă de val. Dar mai ales erau acolo ei. Amîndoi. Stăteau umăr lîngă umăr, era prima dată cînd mi-am dat seama că sînt la fel de înalți, și priveau drept înaintea lor, deși eram convinsă, habar n-am de ce, că nici unul dintre ei nu vede ninsoarea, ci altceva, mult mai important, atît de important, că mie nu-mi era dat să-l zăresc.

— Să nu-ți aduc fularul ? a întrebat el, fără a-și întoarce capul.

— Nu trebuie, a răspuns ca într-un tîrziu, aplecîndu-se puțin și luîndu-i mîna. A ținut-o o clipă, apoi și-a trecut-o în jurul umerilor și au rămas așa, înalți privind drept înainte, iar eu a trebuit să intru repede în cameră ca să pot din nou respira...

10

A TRECUT TIMPUL ? POATE. DAR pentru mine nu prea exista pe atunci timp. Desigur, trecea vara ; desigur, toamna se preschimba în iarnă — dar numai pentru ca toate să se întoarcă iarăși, la vremea și la locul lor...

Încă o primăvară... Să le număr ? Cum ? Și de ce ? S-a dus una, însă doar fiindcă alta era menită să-i ia locul ; s-au dus cîteva, dar ce multe îmi mai rămîn...

...Zăpada nu-mi mai spunea nimic : peste peticele ei zdrențuite, adulmecam primăvara. Ziua, sub dezgheț, bulgărilor de pămînt li se înnegreau vîrfurile și se aplecau toți într-o parte, așteptînd parcă cine știe ce neobișnuită întîmplare. Între creștetele lor se aduna apa, dar pămîntul, leneș ca o fiară prea sătulă, nu-și deschidea buzele să o soarbă. Stătea așa toată ziua, mai limpede decît orice am văzut pe lume, cu o fărîmă de cer întinsă subțire pe obraz, iar peste noapte îngheța din nou, ca o împletitură de păianjen. Și cît era de grozav s-o sfărîmi... Alegeam din ochi întîi locul potrivit : nu-mi plăcea să sparg decît pojghițele translucide, de sub care apa țîșnea cu atîta putere, încît reușea să mă înspăimînte de fiecare dată ; celelalte, opace și presărate cu un strat de brumă, erau poduri azvîrlite peste gol — pămîntul închițise totuși apa de sub ele, lăsînd doar această umbră a trecerii sale.

Dacă apasă puțin cu vîrful piciorului, gheața tresare elastic, cu un sunet mărunt pornit dinspre margini. Călcîiul însă, ținut drept și repezit cu toată forța, face minuni.

— Ce mai înseamnă și asta ?

Ca de obicei, Baba a răsărit parcă din pămînt — nici prin vis nu avea ce să caute pe arătura asta ! — dar, ca

de obicei, nu mă mir cine știe cît. Nici măcar de vocea ei rînjitoarea, ce pare să se desfete odată cu mine.

— Ce faci aici ?

— Minuni ! strig ultimul cuvînt care-mi trecuse prin minte.

— Minuni, repetă ea privindu-mă din cap pînă-n picioare, auzi, minuni...

E adevărat că minunile mele lăsaseră urme greu de înlăturat pe ghete și pe îmbrăcăminte, dar, ca niciodată, probabil că Babei îi mai trebuie un mic pretext. L-a găsit.

— Pe deasupra mai e și obraznică, zice apropiindu-se.

Degetele noduroase mi s-au înfipt în umeri, mă zgîlțîie pînă n-o mai zăresc, îmi aud dinții clănțănind în gură și sînt aproape sigură că-mi voi culege capul de la vreo cincizeci de pași mai încolo. Mă lasă să răsuflu o clipă, apropiindu-și fața de ochii mei, pînă cînd toate zbîrciturile de pară smochinită îmi înfățișează, într-o învălmășeală de nestăvilit, „rîsul cel mare".

— De cînd, mă rog, îmi răspunzi obraznic ? mă întreabă veselă din cale afară.

În momentul acela, nu știu cum m-am uitat la ea, dar m-am simțit crescînd dintr-o dată : cu o palmă, cu două... uite, acum sîntem la fel de înalte, numai că eu s-ar putea să mai cresc... Mi-a dat drumul prea repede ; cît pe-aci să-mi pierd echilibrul.

— Hai cu mine, zice luînd-o înainte și, cu toate că eram atît de înaltă, am urmat-o fără împotrivire. Știam că s-ar fi putut să fie pentru ultima dată.

Ea stătea turcește pe divan, cu o mulțime de lucruri împrăștiate în preajmă, atît de amestecate, încît cu greu ți-ai fi dat seama ce reprezintă.

— Of, Doamne, a întrerupt lamentația Babei, mari noutăți îmi spui ! Crezi că n-am avut timp să mă obișnuiesc ? Mai bine du-te și o spală.

Fără nume sau prenume : „o spală." Singurul personaj murdar din cap pînă în picioare nu puteam fi, așadar, decît eu. Ceea ce, fiindcă era adevărat, nu m-a necăjit prea tare. Cît despre rest, cine alta decît Baba ar fi putut să „o" spele ? Bunica nu e aici, iar ea, rătăcită ca într-un hățiș în mormanul acela de lucruri, e atît de ocupată...

Baba mi-a înșfăcat deja mîna, strivindu-mi degetele. Cînd închide ușa în urma noastră, o privesc iarăși în felul acela nou și neașteptat și, cînd îmi dă drumul, am iarăși dovada că s-ar putea să mai cresc... Un triumf ce se cădea însă să-l gust de una singură : de aceea, cînd l-am întîlnit în curte, am arborat cea mai gravă înfățișare, deși undeva, într-un colț al minții, ghetele pline de noroi îmi stînjeneau întrucîtva solemnitatea.

— Ce faci aici ? îl întreb apropiindu-mă cu mîinile la spate — pe cît se pare, ținuta preferată a acelor domni bățoși și țepeni, parcă împăiați cu multă vreme în urmă, care mă aținteau din albumul bunicii, fascinîndu-mă ca orice lucru atît de bizar, încît pare cu neputință să existe de-adevărat.

— Să-ți arăt și ție. Vino, dar încearcă s-o faci în liniște.

Vorbind, a schițat o mișcare ca și cum ar fi vrut să mă ridice în brațe, dar în cele din urmă s-a mulțumit să aplece la înălțimea mea creanga de salcie la care privise. Am văzut-o cum se îndoie atingînd pămîntul, apoi a revenit, de parcă, în joacă, s-ar fi străduit să-l smulgă în sus și ramurile se desenau tăcute pe aer și tăceam alături de ele și partea aceea de cer pe care o cuprinseseră în brațe a început să se legene încet și toate lucrurile din jur se mișcau moale, încoace și încolo, împreună, desigur, cu mine.

— Nu voi uita niciodată, m-am pomenit șoptind, în timp ce strîngeam la piept ramura atît de vie, încît părea crescută din mine.

— Să nu uiți.

Ținînd încă ochii închiși, l-am prins de mînă.

— Nu-i așa — gîndul urca din niște străfunduri pînă acum aproape neatinse — nu-i așa că are o mie de ani ?

— Sigur. Iar în vremile de demult, oamenii numeau străji neadormite care rînduiau în jurul ei zi și noapte, pîndind prima zvîcnire de frunză. Cînd cea dintîi izbucnea, străjile se grăbeau să aprindă focuri mari cu vreascuri uscate și sprintene, dînd de veste în zare că cele mai copleșitoare miracole sînt acelea ce țin de necontenita renaștere.

— A frunzei ?

— Nu doar a ei. A ta... a mea... A noastră, a tuturor...

— Şi acum ? Cine o străjuieşte ?

M-a privit, nu ştiu de ce, aşa cum mă privea cînd, lîngă scrumul gata să se scuture pe covor, îi aduceam scrumiera mai aproape.

— Cum cine ? Tu...

Apoi ne-am plimbat prin grădină. Străbătea o adiere înverşunată din toată umezeala încărcată de misterioase prevestiri a pămîntului şi firele de iarbă, rare, încă mai erau străvezii. Fiindcă mă simţeam atît de toropită, mi-am permis să ating un subiect ce de atîtea ori mi se vădise interzis.

— Ştii, i-am spus, dacă asta s-ar fi întîmplat cu cîtva timp în urmă, cred că m-aş fi supărat şi de data asta pe ea.

L-am văzut tresărind într-un fel de grabă de a pleca, de a-mi întoarce spatele şi de-a dispărea pur şi simplu, părăsindu-mă printre ierburile acelea firave pe care degeaba se va osteni soarele de acum înainte să le înzdrăvenească. Şi chiar dacă n-a plecat, n-avea nici un rost să continui, din moment ce nu reuşisem dintru început să-l previn că nu, nu m-am supărat, tocmai asta e, nu m-am supărat ca altădată şi poate am devenit mai înţeleaptă sau mai-ştiu-eu-cum, dar în orice caz nu avea nici un motiv de îngrijorare. Totuşi, am continuat :

— Dar azi, cînd a trimis-o pe Baba să mă spele — n-o să-i pomenesc niciodată de acel „o“ care, pus în loc de nume, mă transformase în oricine — nu m-am supărat, fiindcă am înţeles că ea e foarte ocupată.

Numai că era zadarnic, toate vorbele mele însemnau cu totul altceva decît ar fi trebuit să însemne, deveniseră exact ceea ce nu voisem să spun, ca şi cum cineva răuvoitor mi le-ar fi întors pe dos ca o mănuşă. „Răstălmăcire,“ parcă aşa spusese că se cheamă astfle de întîmplări, dar la ce-mi ajută s-o ştiu ? Şi la ce-mi ajută faptul că ceea ce doar bănuiam a devenit de acum încolo un lucru sigur ? Fiindcă nu mai încape nici o îndoială : oricît de dureros s-ar învîrti în capul meu acest subiect şi oricît de mare nevoie aş avea uneori să-i spun pe nume, indiferent care ar fi acela, el ar tresări în aceeaşi grabă de a mă lăsa singură, de a se apăra, de a fugi.

— Nu se poate face nimic, a zis mai tîrziu, convingîndu-mă astfel că într-adevăr totul se întorsese pe dos ca o mănușă.

— Nu-mi pasă ! am strigat atunci, repezindu-mă orbește într-un hățiș de spini și încercînd să mă consolez, zadarnic și amar, zicîndu-mi că numai ea putea fi de vină...

11

CULMEA ERA CĂ TOATE ACESTE întîmplări nu întîrziaseră cu nici o clipă sosirea primăverii adevărate.

...Șuier de trei ori — nu-mi amintesc de unde am auzit sau am citit poate ? că așa trebuie făcut — și Cîinele-meu-cel-negru răsare ca din pămînt. Așa l-am obișnuit de la un timp iar acum e mult mai simplu să-l chem : vine pe dată. Îi pun mîna în coamă (de fapt, nu-l zăresc chiar bine, bine de tot, știu doar că e negru și are răsuflarea fierbinte) și ne plimbăm o vreme foarte serioși și potoliți, cu tot felul de gînduri în minte. La un moment dat, îi mărturisesc că el mi-a promis, pentru una din zilele viitoare, să mă ia la pescuit. Abia aștepți, nu-i așa ? zice Cîinele-meu ciulindu-și urechile și asigurîndu-mă totodată că ne va însoți — bineînțeles, de la distanță. Apoi, ca la un semnal, începem să alergăm amîndoi deodată, parcă împinși de la spate de o mînă nevăzută. Cine dădea semnalul ? De unde izbucnea dezlănțuirea asta ? N-am reușit să aflu niciodată. Dar dacă bucuria cu care ne întîmpina văzduhul în fiecare dimineață s-ar fi putut întruchipa în vreun fel oarecare, atunci desigur că ea ne mîna pașii.

Mă trîntesc gîfîind pe pămîntul răcoros și-mi spun că poate mă voi îmbolnăvi, cum de atîtea ori m-a amenințat bunica. Perspectivă, bănuiesc, deloc plăcută, dar care nu mă înspăimîntă prea tare : nu-mi amintesc să fi fost vreodată într-adevăr bolnavă și nici n-am avut prilejul să văd în preajmă decît oameni sănătoși. E drept că boala lui... Dar ce fel de boală e asta ? Nimeni nu îi spunea pe nume. Nimeni nu vorbea despre ea — în orice caz, nu de față cu

mine — decît cel mult palorile ei de porţelan din zilele cînd nu se întorcea acasă, precum şi, bineînţeles, mîrîielile fără înţeles ale Babei, veşnic prezentă cînd faptele, ieşindu-şi din făgaş, deveneau deodată ameninţătoare şi rele.

Şi apoi era a lui boala asta ? Sau a lucrurilor care, atunci cînd lipsea, înnebuneau pe rînd încetul cu încetul ? Şi mai departe : poate fi oare ceva mai bolnav decît privirile ei din acele zile, izbindu-se ca o pasăre oarbă de toate ferestrele ? Sau decît spaimele mele atît de adînci, încît, în loc să caut să aflu cauzele şi poate leacul unei asemenea boli ciudate, nu îndrăzneam s-o gîndesc decît ca o funingine verzuie ce i se prelingea pe obraz şi-i scofîlcea tîmplele ?

Scutur din cap şi mă uit ţintă la soare pînă îmi ţîşnesc lacrimile. Coşmarele sînt ale nopţii, mi-a spus cîndva bunica. Noroc că de data asta i-am ţinut minte vorbele mai mult decît în alte rînduri. Noroc că mă pot uita la soare. Pînă la noapte e mult...

12

CÎINELE-MEU-CEL-NEGRU NU ARE nimic de obiectat şi ne îndreptăm către casă. În răstimpul cît am lipsit, grădina s-a umplut de flori galbene. Sumedenie. Potop de flori galbene pe sub pomii încă lipsiţi de umbră : nu ştiu cum aş face să nu strivesc nici una. Le culegem pe toate, mă scoate din încurcătură Cîinele-meu-cel-negru, începînd să îşi pună planul în aplicare. Desigur, nu-mi rămîne decît să-i urmez sfatul, dar unde să le pun ? Cum unde ? Nu ai fular ? mă dojeneşc unii lui. Are dreptate. Îmi iau fularul de la gît şi îi leg colţurile. Se leagănă tot mai greu în mîna mea iar Cîinele-meu-cel-negru poate să mă vadă zîmbind din cînd în cînd...

Înainte de a zări orice altceva, mi-a luat ochii. Şi nu-i de mirare : spiţele noi străluceau orbitor, ca o oglindă ţinută la soare, trimiţînd reflexe prelungi asupra verdeţii din jur. În aceeaşi clipă — şi nu înţeleg cum de mi-au în-

căput atîtea gînduri în minte — mi-am dat seama că trebuie să-l îndepărtez cît mai iute pe Cîinele-meu, că florile galbene pe care voiseм să le presar pe scări şi de-a lungul terasei s-au ofilit — aşa de repede ? şi din ce motiv ? — dar mai ales că pe o asemenea bicicletă strălucitoare n-a putut sosi oricine. M-am năpustit spre casă, apoi m-am întors şi mi-am luat un foarte grăbit rămas-bun, pe care Cîinele-meu-cel-negru l-a privit cu reproş ; iar cînd am mai şi aruncat grămadă măruntele flori aurii pe care le culesesem împreună, s-a întristat de-a binelea. Am bătut din picior făcîndu-i semn să plece şi m-am repezit înăuntru.

Primul lucru neobişnuit era că se adunaseră cu toţii în sufragerie : de mult nu mai asistasem la aşa ceva. Pînă şi Baba se învîrtea de ici-colo, prefăcîndu-se că alungă de sub scaune pisica şi rînjindu-mi din cînd în cînd pe furiş. Cît despre bunica... ei bine, bunica se simţea, în sfîrşit, în elementul ei. Farfuriile strălucesc sărbătoreşte printre dinţii sticliţi ai tacîmurilor — mi se pare sau sînt mai multe ca de obicei ? Faţa de masă scîrţîie de scrobită ce e ; acum să vezi ce mă aşteaptă : abia o să mă aşez, că o s-o şi simt învăluindu-mi picioarele ca un linţoliu incomod, pe care n-ai voie să-l atingi, n-ai voie să-l pătezi şi nici să-l mototoleşti. Aproape că aş prefera să mănînc cu Baba la bucătărie ; dar parcă Baba mănîncă vreodată ? Nu pot să-mi amintesc.

— De ce tîrîi fularul după tine ? mă întreabă ea, mai veselă decît ar fi lăsat vorbele să se înţeleagă, continuînd să aranjeze în suporturi şervetele ; alte linţolii ţepene de scrobeală, pe care însă mîinile ei le manevrează fără nici un menajament.

Îmi dau seama că nu mă clintisem din uşă şi că, într-adevăr, fularul atîrnă măturînd duşumeaua, dar de ce îl luasem de la gît şi la ce anume îmi slujise, cu greu aş mai fi în stare să-mi aduc aminte ; de atunci trecuse o veşnicie.

— E cald afară, nu-mi mai trebuie fular, zic şi-l arunc mototol pe scaun.

— Foarte bine, dar ce ar fi să-l pui frumos în dulap, în loc să-l azvîrli aşa ?

Admonestarea bunicii cade moale peste momentul meu de tăcere, la fel de neconvinsă şi de neconvingătoare

ca orice formulă repetată mecanic. Nu are vreme de mine. Ea, în schimb, pare a mă fi auzit.

— E cald ? E chiar cald ? Dacă-i așa, după masă ieșim la plimbare, zice, culegînd de pe scaun fularul și întinzîndu-mi-l. Mă bucur, mai zice, și... Dumnezeule mare, fă să mi se fi părut, mă rog în gînd, aruncîndu-mi pe furiș privirea spre el, dar după felul cum tresare și stinge țigara, mă conving că nu mi s-a părut nicidecum... Mă bucur, zisesc ca și... ei bine, nu mai încape nici o îndoială : a bătut din palme — necumpătat, nechibzuit, excesiv, așa cum îi era obiceiul.

Rămîn foarte încurcată cu fularul în mînă, mai ales că o clipă a părut chiar gata să mă mîngîie pe creștet. În loc de asta însă, se răsucește pe călcîie și iese ca bătută de vînt, lăsînd ușa larg deschisă în urmă. Ar trebui s-o închid, mă gîndesc simțind cum mi s-au lipit pleoapele de oboseală.

Atunci a apărut. Sînt sigură că n-am văzut și, o viață întreagă de acum înainte, nici nu voi mai vedea așa ceva : un obraz pe care să fie întipărit atît de limpede faptul că, desigur, s-ar fi putut, de ce nu, să fi fost cîndva transpirat sau plin de praf, dar că, în orice caz, acum e foarte curat și foarte proaspăt, fiindcă tocmai și l-a spălat, nu în urmă cu cîtva timp, ci abia de o clipă, n-a trecut de atunci mai mult de un minut și tocmai de aceea e atît de curat. Al ei așa arăta și sînt sigură că ceva asemănător nu mai întîlnisem. Îmi întinde mîna.

— Eu sînt Mira, zice, acordîndu-mi o privire ciudat de indiferentă, fără nimic din licărul de interes trezit de o figură nouă, pe care atunci o zărești întîi.

Cum mi-am dat seama de asta ? N-aș ști prea bine să spun. Și poate că nici nu-mi dădusem seama chiar atunci, în momentul cînd mi-a întins mîna, ci cîndva mai tîrziu, după ce astfel de momente au avut răgazul să se adune mereu mai multe, limpezindu-și treptat înțelesul și totodată răsfrîngîndu-l și asupra celor trecute, în așa fel încît toate se contopeau într-unul singur. Acela în care am făcut cunoștință nu cu Mira, ci cu indiferența însăși, plutind desprinsă de tot și de toate : suverană, detașată și tocmai de aceea invulnerabilă.

De unul dintre aceste episoade îmi amintesc foarte bine, deşi s-a petrecut aproape fulgerător şi cu toate că, mai ales, aparţine aceleiaşi prime întîlniri. Pe cînd o studiam — fără deosebit respect, adică fără a ascunde felul cum mă zgîiesc spre locul unde se aşezase — pe Mira, ea s-a întors purtînd culcat, pe palmele întinse a ofrandă, un boboc de trandafir. Unul singur. Dar bunicii, văzîndu-l, i-au tremurat o clipă buzele şi bărbia, cu toate că n-a scos un cuvînt. Era minunatul ei *Maréchal Niel*, de un galben dulce şi pal, pe care ani de-a rîndul eu nu avusesem voie nu numai să-l ating, dar nici măcar să-l mîngîi ca lumea din ochi : îmi pierea cheful simţind-o cu cîtă străşnicie şi-l păzeşte. Mai mult : aveam uneori impresia că bunica şi-l fereşte pînă şi de sine însăşi, ceea ce, în cele din urmă, mi l-a înstrăinat definitiv. Şi, într-o bună zi, privindu-l de la distanţa cuvenită, l-am apostrofat cu glas tare : Cum o mai duceţi, sfinţite moaşte ? De atunci, socoteala mea cu minunatul *Maréchal Niel* a fost încheiată pentru totdeauna — cel puţin aşa crezusem pînă în clipa asta, cînd bunicii îi tremură buzele şi bărbia şi cînd ea, fără să observe faptul (dar cine s-ar fi aşteptat la altceva ?), înclină uşor palmele, depunînd bobocul în mijlocul mesei iar apoi aduce o vază lungă şi îngustă ca un gît de flamingo, în care începe o singură tulpină de floare, pe cînd Mira, care a urmărit fără cel mai mic interes aceste manevre, rosteşte :

— Frumos trandafir.

Cu acelaşi ton ar fi putut spune însă, de pildă, „străşnică tingire“ sau „incomod scaun“. Şi abia atunci mi s-a făcut cu adevărat milă de bunica. Iar trandafirul stătea în mijlocul mesei ca o jertfă plăpîndă pe un altar inutil.

13

DACĂ PENTRU O MULŢIME DE alte lucruri poate mai importante decît acestea — deşi mă îndoiesc că altceva le-ar fi putut depăşi ca însemnătate — n-am reuşit niciodată mai tîrziu să fixez punctul iniţial,

momentul de declanşare, în primăvara aceea, aş fi fost în măsură să afirm cu siguranţă că pînă la sosirea Mirei a fost într-un fel, iar apoi a început altceva. Bănuiesc că indiferenţa Mirei rănise întreagă alcătuirea lumii mele mai profund decît mi-am închipuit şi a fost destul pentru ca totul să-mi alunece, în aceeaşi secundă, printre degete...

Masa a decurs, în ce mă priveşte, cît mai civilizat cu putinţă. Atîta doar că îmi aşteptam cu nerăbdare răsplata : plimbarea de care, la un moment dat, pomenise ea, înainte de apariţia Mirei. Asta însă numai la început ; după o vreme, urmărind-o cum se chinuie în rolul de gazdă pe care părea să-l înveţe abia acum — sau şi-l reamintea doar ? nu are importanţă — cu greu şi pe dibuite, am înţeles că, pentru ziua de azi cel puţin, va trebui să renunţ la plimbare.

Mira a povestit, tacticos şi impersonal, tot felul de lucruri pe care cred că numai bunica le-a auzit cu adevărat. Un timp m-am străduit să le ascult şi eu, dar ceva îmi abătea întruna atenţia, ca un bîzîit de bondar lîngă tîmplă. M-am uitat înspre el. Acelaşi bondar părea că nu îi dă linişte nici lui ; stătea cu capul aplecat în farfurie, ca şi cum s-ar fi temut să-şi rotească ochii în jur. O singură dată i-am surprins privirea îndreptată spre ea, dar a fost de ajuns. M-a cuprins groaza, atît de nefireşti în firescul lor calculat păreau gesturile ei. Mîinile se mişcau exact aşa cum trebuie, deşi ştiam că erau în permanenţă gata să alunece pe traiectorii ample şi moi, care nu începeau şi nu sfîrşeau nicăieri, ori gata să cedeze unor bruşte şi disproporţionate descărcări de energie. Mi-am închipuit o secundă cam ce ochi ar face Mira dacă ar vedea-o — aşa cum o zărisem nu o dată oricare dintre noi — legănîndu-se pe scaun într-un echilibru precar şi dibuind cu furculiţa prin farfurie, în vreme ce întoarce paginile unei cărţi aşezate în loc de pîine. Am izbucnit, fără voie, în rîs. El nu şi-a ridicat capul din farfurie ; bunica m-a mustrat din priviri ; Mira nici nu s-a întors către mine ; ea însă m-a certat atît de aspru şi de interminabil, încît pînă la urmă a devenit limpede că se agăţase de măruntul incident cu amîndouă mîinile, odihnindu-se în el ca un om la capătul puterilor.

— Nu îmi cînţi ceva la pian ? a intervenit, în sfîrşit, Mira.

Îmi cînţi ? Cum adică ? Numai ţie ? am fost cît pe-aci s-o întreb. M-am oprit însă la timp. Nu fiindcă, de data asta, m-ar fi dojenit, desigur, cu toţii în cor, ci pentru că mi-am amintit de o zi cînd, nu mai ştiu de ce, intrasem în salon şi, de surpriză, fusesem gata să şi ies în aceeaşi clipă. Mi s-a părut că am greşit uşa, că, prin habar n-am ce întîmplare absurdă, nimerisem într-o încăpere străină. De fapt, în afară de pian, nu se schimbase nimic. Pianul însă... Nu-l mai văzusem niciodată deschis. Cu capacul sprijinit într-un băţ subţire, care, după cum mi s-a părut, stătea să se frîngă din moment în moment, devenise de nerecunoscut : o dihanie monstruoasă cu dinţii rînjiţi şi cu măruntaiele gata să se reverse afară.

Şi abia cînd m-am obişnuit cu priveliştea şi m-am încredinţat că e acelaşi pian pe care îl ştiam dintotdeauna, am început să aud o mulţime de sunete şi, ca de atîtea ori înainte, mi-am gîndit pe dată la o aversă de ploaie pătrunzînd cu picături repezi în odaie, căci altfel nu reuşeam să înţeleg cum puteau fi atît de multe în acelaşi timp. M-am apropiat pînă cînd mi-am zărit foarte clar fruntea oglindită în lemnul lucitor şi, fără să-mi dau seama de ce, mi-am lipit-o de el. Era rece şi fin ca o frunză de dalie, dar mai ales părea amestecat cu parfumul ei şi de aceea nu mi-am ridicat capul decît atunci cînd sunetele, tot mai stinse şi mai firave, s-au risipit prin colţuri, iar în încăpere nu mai răzbătea nimic din ploaia aceea repede, decît poate liniştea pe care o lăsase în urmă.

Mai spune ceva, am rugat-o atunci, urmărindu-i mîinile sprijinite parcă pe aer şi care trebuiau doar să se aplece puţin pentru a cădea iarăşi pe clape. Te rog, mai spune ceva, am repetat pîndind întoarcerea răpăielii grăbite de sunete. Drept răspuns, ea s-a rezemat strîns de lemnul lucios, mai strîns decît o făcusem eu înainte, parcă ar fi vrut să intre cu totul în el, şi tocmai de aceea abia mi-a venit să cred cînd am văzut-o plecînd şi lăsîndu-mă singură...

Iar de vreme ce pe mine mă lăsase atunci singură, deşi o rugasem atît, de ce ar fi acceptat acum să cînte pentru Mira ? Nu exista nici un motiv. Eram aşa de sigură, încît

nici măcar n-am privit-o — mai bine zis, am putut fi atît de sigură tocmai pentru că nu-i urmărisem expresia feței. Dar, cum tăcerea se prelungise peste așteptări, mi-am runcat ochii spre ea și am înțeles ce urmează să se petreacă, înainte de a o auzi :

— Da, sigur, după ce bem cafeaua.

O fluturare bizară a mîinii a împrumutat cuvintelor ceva echivoc : regreta că îi scăpaseră și ar fi vrut să le retragă ? sau, dimpotrivă, își întărea în acest fel promisiunea ? Oricum, fuseseră rostite. Iar eu mi-am dat seama că habar n-am de nimic pe lumea asta, dar nici măcar nu-mi pasă.

14

...MIRA A INTRAT ÎN CAMERA MEA și a rîs de două ori și eu tocmai încercam să adorm. Era liniște neagră și doar pendula chițcăia pe întuneric deasupra patului. Mira a zburat pînă la fereastră și a ridicat storurile. Mi s-a făcut deodată cald, afară era lună, jumătăți nefericite de lună se bălăceau în lac iar mugurii liliacului de lîngă fereastră, dospiți și grași, crăpau unul după altul, ca și cînd cineva ar fi jucat cu ei arșice... Stinge, te rog, lumina, am zis, sprijinindu-mi capul greu pe amîndoi pumnii, ca să-l port cît mai departe de perna ce începuse să respire monoton. Ha, ha ! a rîs Mira din nou, aruncînd spre tavan halatul pe care-l ținuse sub braț. L-am recunoscut, era halatul pe care i-l împrumutase ea, dar asta nu înseamnă că trebuie să plutească încet prin aer, căutîndu-mă. Cînd m-a atins cu o mînecă, m-am rostogolit lîngă pat, mușcîndu-mi degetele, fiindcă acum eram sigură că vrea să-mi atingă respirația și s-o sugrume...

Mă doare fruntea. Cred că mă izbisem de colțul noptierei sau de cine știe care din lucrurile astea atît de învălmășite, că nu mă simt în stare să le descurc. Și gălăgia asta... de unde ? Trosnesc. Țiuie. Șuieră.

— O să mă înnebuniți de-a binelea, șoptesc, adresîndu-mă nici unuia și tuturor.

Era o formulă de a bunicii. Dacă ei însă părea că-i ajută de fiecare dată — o rostea cu atîta calm, încît numai de înnebunit nu putea fi vorba, deşi recurgea la ea, după cum observasem, tocmai atunci cînd faptele erau într-adevăr de natură să te scoată din sărite — mie în schimb nu-mi slujeşte la nimic. Alta ? Nu-mi vine în minte. Ba da, şi tot una de a bunicii, ceea ce îmi aduce gîndul confuz că de la dînsa emană singurele formule „de noapte" pe care pot să mă sprijin (cu ce folos, n-are importanţă), în vreme ce puloverul ei zmeuriu sau mirosul albastru de ţigară aparţin zilei... Îmi arunc, aşadar, în gură o bomboană de a bunicii şi o trosnesc cît pot mai tare între dinţi. Nu are nici un gust ; mîine o să-i spun să le schimbe sau să le arunce sau mai bine să i le dea pe toate Mirei, eu m-am săturat.

Şi abia în clipele cînd îi gîndesc numele, îmi dau seama că Mira e aici — cum? în cel fel? de ce? nu ştiu, dar e aici, în camera mea. De aceea n-o mai recunosc : forfota de ieri reuşise s-o desfigureze. Nu atît faptul că Mira îşi alesese o canapea pe care o aşezaseră de-a lungul celuilalt perete şi că lîngă ea apăruse o noptieră identică cu a mea ; asta n-ar fi însemnat nimic. Odată cu acestea însă, în odaie se instalase un fel de nelinişte care, chiar şi acum, se mai zbătea între pereţi ca o agitaţie neconsumată încă şi căreia nu mă pricepeam, pe cît se pare, să-i vin de hac. La ce bun toate astea ? mă întreb încă o dată. Aseară, cînd am rămas singure, Mira nu mi-a vorbit deloc şi n-a arătat în nici un fel că o afectează noua situaţie. O singură dată a răspuns privirii nedumerite cu care întîmpinasem un halat de al ei cu care Mira venise pe braţ. Bagajele îi sosesc mîine, m-a lămurit.

Iar acum doarme. Şi mă lasă pe mine să înghit toată zarva, tot zgomotul ăsta, şi doarme ! Mă înfurii şi trîntesc perna de perete. Bănuiesc însă că nici de-aş fi aruncat cu bomboanele de mentă în geam, făcîndu-l ţăndări, nici atunci nu aş fi reuşit s-o trezesc. Dacă poate dormi cu toată larma, cu tot tărăboiul ăsta... Ascult mai bine — nici un zgomot, dar nu ştiam să identific în alt mod agitaţia ce persista în încăpere. Dimpotrivă, Mira spusese Noapte bună şi de atunci nici un sunet nu i-a mai trădat

prezența, măcar de aș auzi-o dormind, tot ar fi ceva, dar nu, nici atît nu-mi lasă, iar dacă așa stau lucrurile, pur și simplu nu mai pot înțelege ce rost are canapeaua asta străină în camera mea.

Dar toată ziua de ieri ce rost a avut ? Fiindcă oricum mi-am pierdut speranța că voi mai adormi cîndva, încerc să mi-o amintesc, poate o voi înțelege mai bine, deși presimt că nu sînt șanse prea mari.

— Frumos tușeu, a exclamat Mira, cînd ploaia mărunță a sunetelor și-a încetat picurarea.

Tușeu... Ce-o fi asta ? Dar ce importanță are, din moment ce, cu același ton, Mira ar fi putut spune „grozavă ciulama" ? Și totuși... Pînă în clipa aceea, nu încetasem să mă chinui cu întrebarea de ce pentru Mira primise să cînte, după ce pe mine mă lăsase atunci singură, cu toate că era atît de amestecat cu parfumul ei lemnul răcoros al pianului. Acum însă, privindu-i degetele strînse unul în altul, cumva cu teamă, parcă încrustate în luciul aburit al clapelor, și șuvița ce i se arcuia pe frunte, parcă anume pentru a-i ascunde ochii prea fierbinți, mi-a trecut deodată prin minte că, deși poate asta așteptase atunci de la mine, eu n-aș fi putut exclama niciodată ca Mira „frumos tușeu". Și probabil tocmai în asta consta greșeala... Care greșeală ? Și a cui e vina ? Sigur că eu habar n-am cum cîntă — dar s-ar fi putut altfel ? cînd te gîndești că nu fusesem o dată la vreun concert — sigur că mie sunetele îmi pîlpîiau cu aceeași desfătare în urechi fie că le dezlănțuia pianul, fie că picura repezit și răsunător un țurțure ce se dezgheață, fie că bunica tăia cu foarfeca trandafiri sau că spicele de grîu bătute de grindină se ridicau foșnind abia auzit. Pe de altă parte, însă, cu ce putea fi mai bun „tușeul" ăsta al Mirei — afurisit să fie — decît felul cum o rugasem eu Mai spune ceva ? Și totuși... E vina ei că, pe cît pricep, are nevoie exact de cuvîntul pe care, orice aș face, cu — și vina nu e a mea ! — n-aș fi fost în măsură să i-l ofer ?

Mira e de vină. Numai și numai ea. Și poftim, uite-o cum doarme, nici că-i pasă... O s-o trezesc chiar acum, în toiul nopții, și o s-o invit să plece cum a venit. O s-o trezesc și-o s-o dau pe ușă afară, cu tot cu bagajul care încă

nu i-a sosit. Fiindcă altfel... fiindcă altfel va fi prea tîrziu. Cum prea tîrziu fusese şi ieri, cînd mă tot pregătisem să-i spun o mulţime de lucruri, din care pînă la urmă nu se alesese nimic.

Ea începuse din nou să cînte. De unde mă aşezasem, nu-i vedeam faţa ; într-o parte, învăluit în mirosul albastru de ţigară, puteam să-l zăresc pe el, cufundîndu-se parcă cu totul într-un fotoliu prea larg ; în cealaltă, nemişcată şi străină, cu aerul că o gară sau salonul ăsta i-ar fi totuna, Mira îmi atrăgea ochii ca un magnet. Nici degetele nu i le văd, dar, după felul cum răsună acum pianul, pot să-mi închipui că răzbat încet printr-un fel de ceaţă umbrită şi uşoară, căutînd cu îndoioşată nesiguranţă clapele care, la rîndul lor, se sperie puţin cînd le atinge, iar apoi se încălzesc pe încetul, vuind prelung, negru şi alb, alb şi negru, ca ziua şi noaptea.

Şi poate că nu s-ar fi sfîrşit nicicînd, dacă, din cine ştie ce pricină, nu mi-aş fi dat seama deodată că nu sînt toate chiar aşa cum ar fi trebuit. Mă las să alunec în vîrful picioarelor de pe scaun şi mă apropii încet de el.

— De ce n-a deschis capacul ?

La început nu înţelege ce vreau ; apoi, cînd pricepe în sfîrşit, face un gest evaziv, din care se poate citi fie că mă expediază, fie că mă sfătuieşte să mă astîmpăr şi să mă aşez cuminte lîngă el. Nici una din variante nu era însă un răspuns la ceea ce-l întrebasem. Rămîn lîngă el, nehotărîtă dacă să încerc din nou, dar mă priveşte cu un reproş care parcă nu mi s-ar adresa totuşi mie şi şopteşte ceva din care nu deslușesc clar decît cuvîntul „concert".

Întrebarea a devenit acum cu atît mai importantă. Mă îndrept, în vîrful picioarelor, spre bunica. Priveşte pe geam şi nu pare a-mi simţi prezenţa. Îi pun mîna pe braţ :

— De ce n-a deschis pianul ?

Bunica se întoarce încet, părăsind parcă plină de regret priveliştea de afară — o înţeleg : dacă nu m-ar preocupa altceva, cu siguranţă că nici mie nu mi s-ar părea aproape nimic mai grozav decît umbra aceasta a caişilor care începe să existe. Mă priveşte cu nişte ochi ce mă duc cu gîndul la ceva cu totul necunoscut, despre care

nu știu (dar asta o știu foarte limpede) decît că nu are de a face nicidecum cu umbra caișilor.

— Doar nu e concert, îmi răspunde în șoaptă.

Nu înțeleg, deși înțelesul pare a-mi da tîrcoale pe aproape; încă puțin, și s-ar fi putut să-l dezleg... Dar tocmai atunci melodia s-a isprăvit, Mira a exclamat pentru a doua oară „Frumos tușeu" și, cu toate că, în gura ei, „minunată ridiche" ar fi sunat la fel, se pare că erau singurele vorbe potrivite cu împrejurarea... Să plece... Să tacă sau să plece, una din două, m-am revoltat atunci, simțind că, dacă nu o pot alunga altfel, o cale tot îmi mai rămăsese deschisă. Mă apropii de pian și îmi lipesc strîns obrazul de lemnul fin și neted ca frunza de dalie. În aceeași secundă, clapele prind să tresalte, de data asta năuce de-a binelea, răvășite, ciopîrțite, maltratate, rănite, pentru ca apoi, tocmai cînd eram pe cale să nu mai suport, să se potolească încetul cu încetul într-un ecou domol ca amurgul de toamnă... Pentru mine, îmi șoptesc în gînd, rezemîndu-mă de fotoliul lui și închizînd cu grijă gîndul sub pleoape. Și aproape mă conving că nu numai azi, dar și în ziua aceea cînd o rugasem întîi, ea nu plecase cum mi-am închipuit atunci și n-ar mai pleca nici dacă i-aș cere de o mie de ori fără încetare Mai spune ceva...

Numai că totul n-a ținut decît foarte puțin, pînă cînd am tresărit, dîndu-mi seama că aținisem cu capul pe brațul fotoliului și că această absență a mea n-a fost remarcată în nici un fel, că ei continuaseră clipa de dinainte ca și cum nu eu, mai ales eu, s-ar fi cuvenit să particip la ea.

— Vreau să mănînc! am strigat atunci, desigur numai cu scopul de a-i întrerupe, și în același timp am prins a suspina.

Ea a sosit atît de repede lîngă mine, încît n-am avut răgazul să scap de lacrimi pentru a o vedea cînd mi-a pus mîna pe frunte.

— De ce plînge? a întrebat Mira cu indiferență.

Abia m-am stăpînit să nu mă reped orbește la ea, fiindcă nimeni și nimic nu-i putea da dreptul să facă asta: el a clipit încurcat, stingîndu-și țigara abia aprinsă, bunica a zis Poate are febră, cu o voce care părea să arate

că nu îi pasă, iar ea şi-a ridicat, ca şi cum ar fi ars-o, palma de pe fruntea mea şi bănuiam — dar de ce, Dumnezeule sfinte ? — că le e tuturor oarecum ruşine iar Mira n-avea dreptul să facă asta... Bineînţeles că n-am mîncat nimic, dar nimeni n-a obiectat cînd m-am dus în camera mea, unde, în zarva de peste zi care nu se stinsese, Mira a sosit tîrziu, cînd uitasem deja de ce am aşteptat-o atîta şi ce anume intenţionam să-i reproşez. Dar chiar de n-aş fi uitat, ar fi fost totuna : Mira zisese Noapte bună şi nimic mai mult iar acum uite-o ce liniştită doarme şi a fost pentru prima dată cînd am simţit ce îngrozitor e să stai alături de cineva care doarme astfel, neauzit şi inaccesibil.

15

CRED CĂ S-A TREZIT DE MULT. O privesc printre gene cu uimire : pe obrazul ei poţi citi la fel de limpede ca şi ieri că tocmai şi l-a spălat şi n-am mai văzut asta la nimeni, trebuie s-o recunosc din nou. Dar mai mult mă intrigă altceva, la început nu-mi dau seama ce anume. Pe urmă pricep : se piaptănă fără a privi în oglindă, deşi atîrnă una chiar lîngă patul ei. Or, eu mă obişnuisem să asociez cele două acţiuni într-atîta încît socoteam, pentru această operaţie, oglinda la fel de necesară ca şi pieptenele. Poate şi asta mă făcuse să-i limitez importanţa la atît, integrînd-o în categoria obiectelor utile şi de neînlocuit, dar lipsite de orice altă valoare. A trebuit să vină Mira şi s-o desconsidere în felul său special, pentru a începe să pricep cît de mult poate însemna o oglindă.

Mai întîi am crezut că n-o vede — mă pregătisem chiar să i-o arăt — ; apoi însă mi-a dovedit în destule prilejuri că frumuseţea ei indiferentă nu simte nevoia vreunei confirmări, egală mereu cu sine însăşi cum era şi nepăsătoare ca a statuilor cărora puţin le pasă de sînt admirate ori nu. Fapt care, intuisem nu tocmai lămurit, e întrucîtva nedrept şi revoltător, deşi bineînţeles că n-aş

fi ştiut pe atunci să-mi exprim neîncrederea faţă de ceva frumos, care-ţi retează însă putinţa de a-l înfrumuseţa şi mai mult, prin tine însuţi, poleindu-l cu admiraţia ta îngenuncheată. Totuşi, rezerva mea, oricît de nedesluşită, exista ; ca dovadă, incidentul căruia i-a dat naştere într-o bună zi, pe negîndite.

Tocmai îl alungasem pe Cîinele-meu-cel-negru, bătusem din picior şi îl alungasem cît mai departe, fiindcă era cald şi am văzut-o ieşind cu o carte în mînă. S-a uitat cîteva clipe, aplecîndu-se peste straturi, la lăcrimioarele înflorite, apoi şi-a adus de pe terasă un fotoliu de trestie şi s-a aşezat sub salcie. N-am îndrăznit să mă apropii prea mult, ştiind că nu-i place să fie deranjată cînd citeşte. Mă prefăceam că mă joc habar n-am cu ce — Baba, dînd tîrcoale şi ea pe acolo, mi-a rînjit de departe, dîndu-mi de înţeles că mi-a descoperit prefăcătoria — iar salcia izvora umbră adîncă şi furişată, în care mîinile ei se odihneau împăcate, aruncîndu-şi paloarea uşor măslinie. Atunci a apărut Mira. M-am înfuriat într-o clipită şi m-am repezit val-vîrtej către fotoliul ei, cu sentimentul apăsător că ar trebui să o apăr, dar nu ştiu dacă voi fi în stare.

— Stai pe loc ! am strigat de acolo. Şi de ce ai îmbrăcat bluza asta ?

— Cu mine vorbeşti ? a tresărit ea, lăsînd cartea pe genunchi.

— Nu, cu Mira. De ce a îmbrăcat bluza asta ? m-am încăpăţînat să vociferez, deşi bănuiam că am alunecat iarăşi de pe drumul cel bun, dar nu pentru că aş fi făcut eu vreun pas greşit, ci fiindcă ea nu voia sau nu încerca sau nu putea să priceapă ceea ce eu nu eram în stare să explic.

— Ce s-a întîmplat ? Ce înseamnă asta ? Cum vorbeşti aşa ?

Şuvoiul de întrebări nu aştepta răspuns, chiar dacă eu l-aş fi avut la îndemînă. Dar, oricum, nu-l aveam.

— Nu te enerva degeaba, a întrerupt-o Mira ridicînd din umeri, decît să urle, mai bine mă duc s-o schimb.

Deci asta era. Şi au plecat amîndouă. Şi ea şi-a uitat cartea pe fotoliu. Şi eu nu puteam nici măcar să i-o duc... Ce să fac ? am zis înfigîndu-mi ochii în umbra de salcie

ce izvora la fel de verde, unduindu-se nesimțit. Spune cu cuvinte, mă îndemnase el nu o dată. Da, fie, cu cuvinte, dar de unde să iau cuvintele cu care i-aș fi putut spune cît de mult înseamnă pentru mine culoarea ca siropul de zmeură și puloverul ei strîns pe gît și felul cum părul îi flutura peste ele, ca o apă despletită în vînt ? Și cum să-i explic că bluza Mirei avea aceeași culoare și — asta n-ar fi fost încă nimic — că Mirei nu îi păsa cîtuși de puțin de culoarea aceea ? A zis Mă duc s-o schimb fără nici o părere de rău, fără urmă de șovăială ; nepăsătoare și invulnerabilă.

Spune tu, l-am întrebat atunci pe Cîinele-meu regăsit la vreme de ananghie — știam că nu se supără ; ar fi fost prea nedrept — spune tu, nu-i așa că Mirei nici nu i se potrivește culoarea ? Ai dreptate, ce să mai vorbim, a confirmat el grav. De fapt, dezaprobarea noastră reunită încerca să exprime cu totul altceva decît faptul absurd și imposibil ca Mirei să nu i se potrivească vreun lucru, oricare. Nu exista pe lume ceva care să nu i se potrivească, tocmai asta era. Numai că frumusețea ei indiferentă lua în stăpînire cu egală nepăsare veșmintele și culorile, ploaia și soarele și timpul, însușindu-și-le într-o doară, la întîmplare, fără entuziasm și fără recunoștință, ca pe ceva ce i se cuvine de drept ; de ce, atunci, și-ar mai fi bătut capul cu întrebarea dacă să se bucure de ele sau nu ? Apoi, în treacăt și la întîmplare, se lepăda pe rînd de toate și niciodată n-a fost nimic al ei cu adevărat, căci nimic n-a tulburat-o cu venirea ori cu plecarea sa.

Sigur, s-ar fi putut să greșesc și, din simpatie, Cîinele-meu-cel-negru să cadă și el în aceeași greșeală. Deși, în ce îl privește pe el cel puțin, mă îndoiesc că s-ar fi înșelat ; spre deosebire de mine, el nu se încurca în cuvinte, nu trebuia să exprime ceea ce simte, nu căuta justificări și nu-și dădea explicații — el privea, mirosea, adulmeca, și atît. Nici lui nu-i plăcuse Mira ; însă nu pe temeiul unor argumente întortocheate.

Dar, dacă stau să mă gîndesc bine, nu puteam greși nici eu foarte mult. Căci, la urma urmelor, ce fel de „argument“ era culoarea aceea de la care pornisem, în afară

de faptul că mintea mea îi dăduse semnificaţie de eveniment ? Oricît de tare ar fi nins şi viscolit afară şi chiar de nămeţii ar fi cotropit pămîntul, pentru mine iarna adevărată nu se statornicea decît în clipa cînd ea îmbrăca puloverul ei zmeriu, peste care părul îi flutura ca o apă ; tot aşa cum febrilitatea neîndemînatică şi lipsită de apărare cu care întîmpina totul îşi găsise în gîndul meu cîteva întruchipări : ochii ţintuiţi pe fereastră, pendulele, poate şi pianul. Iar atunci, prin comparaţie, puteam oare accepta că această culoare s-ar potrivi calmului nepăsător şi invulnerabil al Mirei ? Desigur că nu, dar drumul cel bun s-a rostogolit de sub tălpile mele şi Ce să fac ? stau singură şi pîndesc umbra verde a salciei, poate îmi va răspunde... Spune cu cuvinte, mă implorase el de atîtea ori şi poate nu se gîndea decît la faptul că într-o bună zi, după ce s-ar fi făcut adierea serii moale, m-aş fi oprit în faţa ei şi i-aş fi spus... Ce ? Totul ; altfel nu avea rost... Dar unde sînt asemenea cuvinte ? Ca şi cum aş încerca să prind în palme şi să închid tăcerea teilor de lîngă poartă cînd îi copleşeşte mireasma şi-i colindă şi nu se mai poate opri...

16

BUNICA APARE DE DUPĂ COLŢUL casei cu o sapă mică sub braţ. Mănuşile scorojite şi-au pierdut forma cu totul, dacă nu le-ar avea trase pe mîini, ai putea crede că a uscat la soare două piei diforme aparţinînd cine ştie căror vietăţi necunoscute. Priveşte atentă în jos, spinarea i s-a înţepenit de încordare, se apleacă pe furiş, cu o mişcare repezită, ca aceea cu care te pregăteşti să prinzi o muscă, şi — ăsta e cuvîntul — vînează. Ce ? Buruienile, desigur. După cum se mişcă, are aerul a crede că acestea s-ar putea într-adevăr smulge din rădăcini, scăpîndu-i printre degete, pentru ca apoi să-şi reia nestingherite locul cînd ea n-ar mai fi de faţă. Şi, ca să curme orice atare posibilitate, bunica se înverşunează asupra lor cu o energie feroce, smulgîndu-le, strivindu-le,

izbindu-le în cap cu sapa, călcîndu-le în picioare, nimicindu-le.

Era unul din „veşnicurile" ei de primăvară. Abia se topea ultima zăpadă şi prin crăpăturile bordurii de ciment ce înconjura casa prindeau să se iţească acele subţiri ale ierburilor, că bunica îşi şi începea vînătoarea. În sine, faptul de a distruge o buruiană părea banal şi nevinovat. Cine o privea însă pe bunica făcîndu-l... Eu, în orice caz, căutam să mă aflu cît mai departe de dînsa în asemenea momente. Dacă nu, cum mă zărea, mă obliga să-i urmez paşii, semnalîndu-i orice minusculă plantă rămasă cumva neatinsă. De trişat, nici pomeneală, mă lămurisem de mult. Dar mai ales mă speria vrăjmăşia neînduplecată cu care le căsăpea rînd pe rînd, deşi — sau poate tocmai pentru că — o întîmplare mai veche mi-a dat convingerea că duşmănia ei nu e neîntemeiată.

Prima oară cînd am asistat la o asemenea vînătoare, m-am pomenit, bineînţeles, urlînd de indignare :

— Ce ai cu ele ? Ce ţi-au făcut ? Să le laşi în pace, auzi ?

M-a măsurat pe deasupra ochelarilor de parcă aş fi rostit cea mai mare nerozie pe care-i fusese dat s-o asculte vreodată.

— Să le las în pace ? Pe astea ? Habar n-ai ce vorbeşti.

— Nu vreau să am habar ! Vreau să le laşi în pace şi gata.

S-a aplecat şi a mai căsăpit cîteva, înainte de a-mi răspunde printr-o întrebare cu totul neaşteptată :

— Ştii ce înseamnă o casă ?

Ce legătură era între una şi alta ? N-am stat să mă gîndesc prea mult ; m-am agăţat cu amîndouă mîinile de sapa ce stătea gata să reteze capul altor victime, pe cît se pare cu desăvîrşire nevinovate.

— Dar tu ştii ce înseamnă o buruiană ? am întrebat-o la rîndu-mi, cu convingerea că îi explicasem totul.

— Sigur că ştiu. Tocmai de aceea.

Tonul cu care vorbise m-a amuţit de-a binelea. Am dat drumul sapei, cu gîndul că, dacă nu puteam face altceva, măcar să nu fiu de faţă la ce se întîmplă. M-a

prins de umăr şi mi-a întors capul spre dînsa, aplecîndu-se să mă privească în ochi.

— Ştii ce înseamnă o casă ? şi-a repetat întrebarea, deocamdată la fel de fără noimă pentru mine. Habar n-ai. Fiindcă dacă ai şti, nu ţi-ar mai putea trece prin cap asemenea nerozie. Haide, gîndeşte-te o clipă la casa asta. Gîndeşte-te doar o clipă la ea şi spune-mi cum ar fi să las toate buruienile astea să crească în jurul ei, să înflorească şi să crească din nou ?

Strălucirea ciudată ce-i ţîşnea din ochelari mi-a dat fiori. Am înţeles dintr-o dată. Mi-am amintit de spaima ce mă aducea în goană pînă sub bolta arcuită rotund a gutuilor, de unde, în sfîrşit, puteam zări lumina care-mi dădea de ştire că nici casei, nici oamenilor mei dintr-însa nu li se întîmplase nimci. Mi-am amintit de ceaţa care-i săpa temeliile cu tăişul său neauzit, în zilele acelea cînd nimeni nu făcea nimic s-o stîrpească sau măcar să nemute pe un deal mai înalt, şi am înţeles dintr-o dată. După cum am priceput şi de ce bunica se înverşuna doar împotriva buruienilor ivite printre crăpăturile bordurii de ciment ce împrejmuia casa, pe cînd celelalte n-o preocupau deloc. Sigur că mai creşteau fire de păpădie şi între lespezile enorme de piatră ce duceau spre bucătărie, dar pe astea le lăsa în seama Babei sau a oricui i-ar fi trecut prin gînd să le cureţe, ori pur şi simplu le neglija, îngăduindu-le să-şi înalţe floarea la o palmă deasupra pămîntului, să şi-o scuture şi să înflorească din nou.

— Ce mai aştepţi ? zise bunica ivindu-se de după colţul casei şi potrivindu-şi cu un aer războinic mănuşile scorojite de pe mînă. Vino să-mi ajuţi. Iar au apărut jigodiile astea.

Auzi, jigodiile.... Mă apucă un rîs nebun, să nu uit cumva să-i povestesc Cîinelui-meu-cel-negru întîmplarea, n-o să se supere, desigur, doar e ştiut că lui nimeni pe lume n-ar îndrăzni să-i spună jigodie, mă gîndesc între două hohote de rîs care mă zguduie toată. Cînd mă potolesc, îi iau sapa din mînă şi vînătoarea merge cu spor. Pînă la o vreme....

— Ce ai spus înainte ? o întreb oprindu-mă înmărmurită.

— Înainte de ce ?

— Înainte de jigodii.

Bunica ridică din umeri, văzîndu-şi de treabă. Pe mine însă mă apasă un nor greu, deasupra capului şi ştiu, fără să-mi dau seama de unde, că stă acolo de mult. Bunica zisese Ce mai aştepţi ? şi asta rea, fără îndoială. Fiindcă, ei bine, deşi Mira sosise deja şi toate lucrurile îşi schimbaseră de atunci înfăţişarea, eu continuam să aştept. Ce anume ? Nedumerirea devine, în chiar clipa cînd o formulez, un chin parcă mai stăruitor ca odinioară. Bunica ştie, îmi fulgeră prin minte ; de ce nu mi-ar spune şi mie ? O secundă să mai fi întîrziat, n-aş fi avut curajul s-o întreb.

— Ce mai aştepţi ? îmi izbucnesc vorbele şi închid ochii de parcă m-aş fi aruncat într-o apă.

Cînd îi deschid, bunica mă aţinteşte ciudat pe deasupra ochelarilor.

— Treaba ta, rosteşte într-un tîrziu, treaba ta. Nu ştii ce aştepţi, dar aştepţi. N-ai decît, dacă nu eşti destul de înţeleaptă să-mi asculţi sfatul ; numai, la urma urmei, să nu-ţi pară rău cînd ţi se va răspunde.

— Cine să-mi răspundă ? Şi de unde ?

— Oricine şi de oriunde. Atunci să te văd : oare ţi-e totuna ce vine ?

17

BABA A PÎNDIT UN MOMENT prielnic şi s-a furişat lîngă mine. După cum observ — mai degrabă cu neîncredere decît cu mulţumire — e mai precaută ca de obicei.

— Ce mai faci ? mă întreabă ca şi cînd nu ne-am fi văzut de cine ştie cîte luni.

— Foarte bine, o asigur la fel de bănuitoare, căci rîsul ei, prea lung şi prea apăsat ca să poată fi numit astfel, m-a pus încă o dată în gardă.

— Deşi n-aş voi deloc să fac aşa ceva, şi mai ales în ruptul capului n-aş dori ca Baba să bage de seamă, o caut din ochi pe bunica, măsurînd cam cîţi paşi ar trebui să

alerg spre a mă pune la adăpost printre sărmanele ei buruieni. Pe urmă, tot fără voie, desigur, simt că o să mă apuce iar rîsul ; profunda ei ştirbitură a devenit de o veselie fără seamăn.

— Mă bucur că ţi-e bine, zice apropiindu-se şi mai mult. Dar Mira ?

Nu-mi pot închipui ce vrea de la mine şi dau doar din umeri, sperînd să mă lase în pace.

— Îţi place Mira ? mă întreabă atunci, scotocindu-mă din priviri cu un soi de nerăbdare.

— Sigur că-mi place, rostesc la repezeală primul lucru care-mi vine pe buze, dar imediat îmi pare rău : din felul cum mă priveşte, pricep că tocmai asta aşteptase. Dar ce-ţi pasă ţie ?

— Mie ? se apără îngrozitor de surprinsă. De ce să-mi pese ? Mie nu-mi pasă chiar deloc. Dar dacă spui că-ţi place Mira... ei, cu atît mai bine pentru toată lumea, cu atît mai bine, repetă de cîteva ori, clătinînd din cap cu satisfacţie.

— Spune ce doreşti şi pleacă odată ! ţip nemaiputîndu-mă stăpîni.

Se apleacă spre mine, prefăcîndu-se că-mi încheie un nasture ce era cît se poate de încheiat.

— Tot trebuia să se întîmple odată şi odată, şopteşte rînjindu-mi în faţă. Dacă nu cumva s-a şi întîmplat, şuieră încetişor lîngă urechea mea care se umple de venin.

Niciodată nu m-a speriat în aşa hal. Tremur din toate încheieturile, mai rău ca atunci cînd mă zgîlţîia de-mi clănţăneau dinţii în gură şi mi se părea că-mi voi culege capul de cine ştie unde. Mă văicăresc încetişor, ca o jivină bolnavă. Să mă duc la bunica... Şi să-i spun ce ? Că s-a întîmplat... Doamne, ce putea să se întîmple ? Mă uit în urma Babei, parcă dorind să o chem înapoi...

Şi totuşi, oricît s-ar părea de ciudat, nu peste multă vreme ameninţarea ei şuierătoare s-a risipit în patru vînturi. Căci trebuia să o uit cumva. Trebuia, pentru zilele pline de soare ce mai aveau să vină şi pentru toate viitoarele mele hoinăreli, să mi-o smulg cumva din minte. Instinctiv, am pus-o, deci, pe seama faptului că, neîndrăznind, în prezenţa bunicii, să mă terorizeze în modul său obişnuit, Baba găsise altă cale de a-şi da în vileag răutatea,

strecurîndu-şi-o în nişte vorbe dezlînate şi — nu se putea altfel — fără înţeles. N-o să mă mai gîndesc la ele, mi-am zis, şi nici nu mi-a fost prea greu ; cu cît mai mult mă prefăceam faţă de mine însămi că le uitasem, cu atît mai mult le-am chiar şi uitat.

Nici măcar în dimineaţa cînd am bătut la uşa lui şi nu era nimeni în cameră iar bicicleta strălucitoare a Mirei lăsase doar o mare absenţă în locul său obişnuit, nici chiar atunci nu mi-au venit în minte. Deşi tot Baba a fost prima care s-a grăbit să mă informeze că au plecat la pescuit.

— Şi ce-i cu asta ? am repezit-o iritată de tonul cu care mi-o spusese.

— Ce să fie ? Nimic. Numai că altădată parcă mergea cu tine...

— Merge cu mine atunci cînd doreşte el, i-am tăiat vorba, întorcîndu-i spatele, nu destul de repede însă pentru a n-o auzi strigîndu-mi din urmă :

— Parcă eu am spus altceva ?

Desigur că nu spusese. După cum desigur că şi eu rostisem un adevăr : merge cu mine atunci cînd vrea el. Îmi promisese ceva pentru ziua de astăzi ? Nici pomeneală... Şi apoi ce grozav trebuie să fi arătat Mira, pedalînd pe strălucitoarea ei bicicletă...

De aceea, atunci cînd m-am aşezat pe piatra de sub caişi — mai departe nu-mi putusem duce paşii — nu îi interpretam gestul drept o nedreptate, deşi, pe de altă parte, mai părăsită decît mă simţeam ar fi fost greu să fiu. Cîinele-meu-cel-negru.... nu ştiu ce se întîmplă cu el de la o vreme : ori că nu-l chem eu cu destulă convingere, ori că şi-a găsit ceva mai bun de făcut decît să-mi ţină tovărăşie, dar se iveşte din ce în ce mai pe fugă şi mai rar. Ca să nu-i simt prea tare lipsa, îmi amintesc de nişte timpuri cînd încă nu exista... Mergeam la pescuit numai noi, încadraţi fantastic de priveliştea singură. Ceaţa întîrzia să se ridice, parcă într-adins pentru a-mi învălmăşi de tot minţile : împrejurimile, de nerecunoscut, mă strămutau într-o lume de care nici chiar închipuirea nu-şi aducea aminte iar drumul alb părea că duce nicăieri. Cînd, de pe marginea lui, se năpustea pe neaşteptate asupră-mi vreun tufiş de răchită, nu-mi doream decît să ajungem odată, să scăpăm odată — mai iute şi pentru totdeauna şi cît mai

iute — de pasul ăsta de năluci cu care străbăteam un ţinut ce nu exista decît ca prelungă neliniște... Mă gîndeam Dacă aş adormi cumva şi aş fi singură, nimic nu mi-ar mai putea spune, cînd m-aş trezi, încotro s-o apuc şi aş rătăci prin ceaţă şi aş alerga şi aş plînge şi n-aş mai auzi niciodată vorbă de om... Strîngeam pleoapele, mă apropiam de el pînă îi simţeam mirosul albastru al ţigării, şi atunci îl prindeam strîns de mînă. Era aşa de caldă, încît, cu capul lipit de haina lui, îmi permiteam de acum încolo să-mi imaginez oricîte grozăvii mi-ar fi trecut prin minte. Mă gîndeam Acolo, nu prea departe, s-ar putea să se termine brusc drumul, să nu mai fie, să nu-l vedem că nu mai este şi să ne prăbuşim în gol. Sau poate ne vom topi mai întîi în ceaţă... Sau poate... Şi palma îmi mirosea toată ziua a tutun...

Nu ştiu cum am ajuns în casă şi m-am oprit în faţa oglinzii. Un timp am privit adînc în apele ei, fără să mă văd — nici nu cred că urmăream asta — întrezărind în schimb, în depărtări ce unduiau încet, moale, nedesluşit, o imagine, cînd orbitoare, cînd stingîndu-se tainic ca o părere. Mira plutea pe un fel de orizont sîngeriu — văzduh ? apă ? crepuscul ? — nemişcată, dreaptă, cu braţele lipite uşor de trup şi cu o faţă gravă, absorbită, aproape severă, căreia doar ochii închişi îi îndulceau frumuseţea. Era de nerecunoscut şi pentru întîia dată figura sa patetică — singura în care nu mai era Mira, căci o împrumutase, fără îndoială, de la ea — nu numai că mi-a îngăduit s-o admir, dar parcă îmi chema ea însăşi admiraţia, primind-o în acelaşi timp ca pe o ofrandă. Şi deodată m-am trezit dorind cu înfrigurare să-i semăn, să mă preschimb pe loc, în chiar clipa asta, într-o făptură la fel de tainică şi de minunată, în care însă să rămîn totuşi eu.

Cît a ţinut viziunea ? Nu ştiu, a fost răstimpul fără durată al fericirii. Mai ales că şi norul greu ce mă urmărise atîta vreme deasupra capului s-a risipit în momentul acela ; poate că îi găsisem dezlegarea ; poate că tocmai asta îşi dorise din totdeauna toată aşteptarea aceea atît de fără noimă pe vremea cînd părea că nu aşteaptă nimic. Numai că arătarea s-a destrămat brusc, întocmai cum apăruse, şi din oglindă mă ating privirea nepăsătoare a Mirei, care nu are nevoie de nimeni şi de nimic. Iar atunci de ce

ar ține seama de mine ? Desigur, nu are nici un motiv. Încît nu sînt foarte mirată cînd o aud :

— Nu mai spune, rostește cu nepăsarea-i obișnuită, căreia nu aveai cu ce îi sta împotrivă, nu mai spune. Oare tocmai pe mine m-ai așteptat ?

Acesta a fost, iarăși, un început — al cîtelea din acele zile ? le-am pierdut curînd șirul. Chiar dacă, așa cum mi se întîmpla cu o sumedenie de alte lucruri, peste o vreme și pentru o vreme am uitat clipa cînd mă privisem întîia oară cu adevărat într-o oglindă fără să mă recunosc, fără îndoială că atunci a fost un început. Știu acum și am știut-o de mult : din clipa aceea, nu a mai existat pe lume oglindă care să mă arate cît de cît frumoasă, fiindcă era de ajuns să-mi adîncesc ochii în vreuna pentru ca mereu imaginea orbitoare a Mirei să îi tulbure adîncul.

18

PE URMĂ, AȘA CUM SE ȘI CUVINE, am uitat de toate. Și, poate chiar de aceea, o mulțime de zile nu s-a mai întîmplat nimic, în afară de faptul, și el în ordinea firii, că vara cotropise cu limbi de vîlvătaie pămîntul. Orele se strecurau una după alta, una din alta, nesimțite și alunecoase ca pietrele de rîu, contopindu-se într-o unică și dogoritoare strălucire, iar noaptea exista doar pentru ca mireasma salcîmilor să fumege către stele. Fîntîna se făcuse adîncă fără sfîrșit iar amețeala luciului întunecat, îndepărtat și tainic, se strecura în vine ca un fior. Mai aleargă puțin, mă rugam, prăbușindu-mă cu ochii în cer, de vîntul încolăcit moale în jurul trunchiului de salcie, mai aleargă puțin și tu ; mie mi-a pierit răsuflarea... Deschidea alene un ochi, ridicîndu-și sprînceana stufoasă, apoi ațipea la loc, sub jocul nestatornic al petelor de lumină căzute de sus, prea leneș pentru a-și mai duce degetul la buze... Și totuși tăceam și așteptam împreună cu el seara și nu mai știam cît e pînă atunci și seara venea în cele din urmă, după cum mi-o dorisem, aducînd o liniște

atît de neistovită, încît puteam auzi cum deasupra cireşului se înalţă luna.

Atunci îmi prindeam în păr ramuri subţiri de salcie care-mi curgeau, rîu răcoros, pe umeri şi Luna-runa, rosteam în şoaptă, prosternîndu-mă cu fruntea în ţărînă, iar ramurile de salcie mîngîiau pămîntul, Luna-runa, psalmodiam rotindu-mă încet, cu mîini solemne ridicate spre noapte. O chemam şi venea : noaptea încă mai făcea parte din mine, împreună cu toate. Fluturi enormi pluteau nehotărît prin văzduh, alunecînd fără zgomot spre luminile casei iar peste ierburile negre pogora roua — tot eu o chemasem...

Aproape în fiecare dimineaţă el pleca la pescuit, iar bicicleta strălucitoare a Mirei lipsea la fel de des de la locul obişnuit. Dar, cum între timp Cîinele-meu-cel-negru se reîntorsese —puteam, adică, să-l strig oricînd îmi venea cheful şi se înfăţişa pe dată — lungile mele hoinăreli aveau oricum un tovarăş. Acasă, iarăşi părea că nimic nu se schimbase ; doar bunica scrobea mai multe feţe de masă ca de obicei, pe care — aşa cum face şi acum — Baba le punea la uscat, cocoţată pe un scăunel care-i îngăduie să ajungă la înălţimea frînghiei. Prinsă în clame, ţesătura lor îmbibată cu apă — vara, rufele nu trebuie stoarse, susţinea bunica : doar aşa li se albeşte firul — bubuie ca o pînză de corabie sub vînt. Nu mă pot împiedica să nu mă apropii ; împreună cu stropii fini care mă gîdilă pe obraz, în nări îmi năvăleşte miros de levănţică — ce picături misterioase turna bunica în apa de limpezit ? n-o să ştiu niciodată.

— Şi ea de ce rămîne acasă ?

Am crezut mai întîi că Baba vorbeşte singură ; n-avea cum să mă vadă, aşa cum, de cealaltă parte a rufelor, n-o zăresc nici eu. Tac chitic, gata s-o rup la fugă. O aud cum coboară icnind de pe scăunel, ia din coş pînza grea şi o scutură de cîteva ori.

— Poţi să-mi spui ea de ce rămîne acasă ? zice urcîndu-se înapoi pe scăunel şi de data asta e limpede că întrebarea mi se adresează mie.

Numai că acum nu e cazul să o iau la goană ; am răspunsul gata pregătit.

— Vezi că nu știi nimic ? Cum îți închipui că ar putea citi în barcă ? rostesc așadar, îndepărtîndu-mă cu toată demnitatea ce-mi stătea în putință.

Era răspunsul pe care mi-l dădusem singură la aceeași întrebare. Oare de ce nu îi însoțește la pescuit ? mă miram uneori urmărind-o cum se mută fără rost din salon pe terasă și de pe terasă pe fotoliul de trestie de sub salcie și apoi iarăși în salon, unde nu zăbovea decît răstimpul cît să te întrebi de ce oare nu-și dă jos din cap uriașa pălărie de pai, care, afară, părea tocmai bună să-i umbrească obrazul, pe cînd în casă era... hm... cam nu știu cum.... Pe urmă însă mi-am amintit că nu fusese niciodată la pescuit : era prea cald ; era departe ; era incomod — cum ți-ai fi putut-o închipui citind în barcă ? Și apoi — de parcă asta n-ar fi fost de ajuns — nici nu avea bicicletă... Puteau toate la un loc forma un răspuns ? Habar n-am ; oricum, altul nu găsisem la îndemînă.

Într-o zi, trecînd pe lîngă ușa lui, vechea mireasmă albastră mi-a oprit pașii. Am bătut și în aceeași secundă am și fost înăuntru. Stătea în fața ferestrei deschise și, cu toate că părea absent, mi-a zîmbit.

— Ce-ți mai face liliacul ?

Cum, rămăsese la liliac ? Îl măsor neîncrezătoare : dar atunci cu timpul de astă-iarnă și pînă acum ce a făcut ?... Fiindcă întîrzii atît de mult răspunsul, dă ușor din mînă și se așează la masa de scris. Țepii ca de arici ai creioanelor sale atît de bine ascuțite, încît par mai degrabă decupaje dintr-o reclamă decît creioane adevărate, îmi atrag, acum ca și totdeauna, fără voie ochii. Care timp ? Și fumul de țigară se destramă la fel de albastru prin unghere. Și cine spune că trebuie să faci neapărat altceva cu timpul ăsta, decît să îl lași să alunece alene pe lîngă tine, privindu-l doar din cînd în cînd pe furiș ?

Numai că eu eram mai grăbită. Liliacul acela golaș și stingher mi se șterse de mult din minte, pentru a face loc acolo, pe rînd, altor minunății : soseau fără răgaz din toate părțile, una după alta, și plecau la fel cum veniseră, dar numai pentru ca altele, care de care mai minunate, să le înlocuiască necontenit. Ieri, de pildă, văzusem aievea

mireasma de mentă sălbatică țîșnind în coloane străvezii care sprijineau cerul și schimbau culoarea luminii.

— Vino să ți le arăt, zic trăgîndu-l de mînă cu un fel de disperare fără nume, deși nu cu totul lipsită de motiv : mi-e teamă să nu îmi ceară iarăși cuvinte pe care n-am unde să le găsesc.

— Ce vrei să-mi arăți ? mă întreabă lăsîndu-se tîrît afară din încăpere.

— Totul, răspund, simțind că beția acestui „veșnic" (poate cel mai încăpător dintre toate „veșnicurile" știute) îmi împleticește fără de veste pașii.

În ziua aceea însă, nu i-am arătat decît copacii, unul după altul, cu un deget aproape acuzator.

— Ăsta-i al meu... și acela... și celălalt...

Știam, bineînțeles, de cînd lumea, că îmi aparțin cu toții fără deosebire, dar pînă acum șovăisem încă să mi-o declar chiar și mie însămi atît de răspicat. Însă pentru ceea ce îmi pusesem în minte să fac azi era nevoie, desigur, ca el să-și dea limpede seama cît de greu îmi vine să-i împart cu cineva ; de aceea, rostesc categoric, uitîndu-mă țintă în ochii lui :

— Toți sînt ai mei.

— Toți sînt ai tăi, aprobă privindu-mă la rîndu-i, fără umbră de șovăială.

Prea așteptasem, deși nu voiam să recunosc, un asemenea răspuns ca să nu rămîn o clipă descumpănită. Încît, cu toate că hotărîrea fusese luată de mult, m-am prefăcut o vreme că mă gîndesc, înainte de a-i propune :

— Dacă vrei, aș putea să-ți dau și ție... cîțiva...

— Nu, mi-a răspuns grav, nu trebuie.

— De ce ?

A ridicat ușor din umeri, dar nici prin cap nu mi-ar fi trecut că m-ar putea refuza : îi alesesem stejarul cel mai frumos.

— Totuși, uite, pe ăsta ți-l dau ție, zic, arătîndu-i-l din priviri. Și nu eram mai puțin darnică dîndu-i unul singur, o știam amîndoi.

— Nu, nu trebuie, repetă el rar de cîteva ori, punîndu-mi mîna pe umăr. Nu trebuie. Eu și așa am avut destui...

Întrebarea mi-a scăpat fără voie :

— Unde-s ?

— Oh, unde... a îngînat cu un gest ce nu spunea nimic și, fără a mai aștepta să vadă cum mă descurc cu copacul acela, a pornit-o la vale prin grădină.

Și nu m-am descurcat nicicum, se înțelege ; dar mai rău era că și asta o știam amîndoi.

19

ALT ÎNCEPUT — OARE CÎTE-MI VOR mai fi date de acum înainte ? Căci din clipa aceea, am început să mă descurc tot mai greu, deși, pe cîte mi se părea, îmi dădeam toată silința.

Într-o seară, tocmai mă întorsesem dintr-o plimbare parcă fără sfîrșit. Ciinele-meu-cel-negru îmi dăduse tîrcoale toată ziua și, în cele din urmă, i-am pus mîna în coama lățoasă și am pornit-o haihui, pășind deocamdată potoliți și gravi și cu o mulțime de gînduri prin minte. Pădurea tăcea caldă, toropită de nemișcare, și doar în răstimpuri se înfășura pe neștiute în prelungi unduiri de vînt. Pe alocuri, străbătînd parcă din străfundul pămîntului, se îngrămădea, înțepător, iz de ciuperci bătrîne, cărora greieri și cosași nevăzuți le țîrîiau prohodul. Mergeam cu capul lăsat pe spate și nu trebuia să închid ochii pentru a mă simți legănată ca de o visare fără început și sfîrșit.

— Ce ți-ai dori mai mult pe lume ? îl aud la un moment dat pe Ciinele-meu, de care aproape uitasem.

— Nu „mi-aș dori", ci mi-o doresc, îl corectez, scuturîndu-mi fruntea.

Și chiar îmi doream ; dar ce anume ? Ceva fragil și nestatornic, semănînd poate cu zvîcnirea ramurii de pe care și-a luat zborul o pasăre sau cu șovăielnicul luciu al apei adînci din fîntînă sau poate — de ce nu ? — chiar cu mine...

Apoi bineînțeles că ne-am pomenit amîndoi alergînd cît ne țineau picioarele, chiuind și rostogolindu-ne și zburînd ca săgeata din arcul meu indian. Pînă cînd lanurile

de orz mi s-au pus, cu foşnetul lor aspru, în cale ; dar nu atît ele ne-au domolit goana, cît ochii de jăratic ai macilor presărați printre spice : scînteiau cu atîta ardoare, încît, de spaimă, a trebuit iute să le întorc spatele și să mă îndrept, cît de repede se putea, către casă.

Cînd să dăm colțul, Cîinele-meu-cel-negru ciulește urechea și așteaptă cuminte să-mi iau rămas-bun ; a auzit glasuri pe terasă. Stăteau toți trei în fotolii, discutînd habar n-am ce, pentru că din clipa cînd am văzut cum se răsfrîng ultimele semne ale apusului în părul ei negru, nu m-a mai interesat nimic altceva. Foarte bine, mi-am zis cu ciudă, așa-ți trebuie, dacă ești atît de neroadă încît ți-e teamă să te apropii de un mac, cît o fi el de fierbinte. În loc să fi rupt măcar unul, unul singur, dar cel mai învăpăiat, chiar de ți s-ar fi făcut scrum toate degetele și mîna pînă la umăr. Fiindcă, uite, ești în stare să-ți închipui ceva mai grozav decît ca acum să te oprești în fața ei, făcîndu-i o plecăciune așa cum știi numai tu — oare într-adevăr știam ? — și să i-l poți întinde — cu neputință să nu-l zărească ; doar e cel mai înflăcărat — iar ea să și-l prindă în păr ? Să nu-mi spui că n-ai văzut-o nicicînd punîndu-și vreo floare în plete ; parcă ar fi neapărat nevoie de asta ? — mă dojenesc în continuare. Căci e destul, bunăoară, să-l privească o clipă iar apoi să îl uite pe undeva, într-un colț de canapea sau pe pervazul ferestrei, întocmai ca și cum și-ar uita vreuna din nelipsitele-i cărți.

Așa însă, cu mîinile goale, nu aveam, desigur, dreptul să protestez cînd, după ce m-am învîrtit o vreme fără rost de ici-colo, Mira a întrebat-o Ce caută ? — eu adică — iar ea (noroc că uitîndu-se totuși la mine) mi-a zis doar Du-te și mănîncă.

La bucătărie, bunica așterne pentru mine o masă ca pentru patru persoane (alta, la fel, aștepta în sufragerie ; seara ei mîncau mai tîrziu), dar asta nu-mi ajută să-mi dau seama ce anume înghit la repezeală și pe nemestecate.

— Ca o hoardă de sălbatici, zice bunica. Unde te grăbești așa ?

— Mai bine i-ai spune să plece, îmi scapă vorba pe negîndite.

— Cui ?

Cui ? Mirei, de bună seamă : n-o iertasem nici pentru vechiul deja De ce plînge ? (asta fusese parcă ieri) iar cu mai proaspătul Ce caută ? mă scosese de-a binelea din sărite. Fără nume sau prenume avea voie să mi se adreseze doar ea.

— Pisicii. Pisicii ăsteia afurisite, îi răspund însă bunicii, dar fără a avea şi îndrăzneala să-i trag protejatei una cu piciorul pe sub masă ; pînă una-alta, nu-mi făcuse nimic.

Isprăvesc iute cu mîncarea şi mă reped pe terasă. Amurgul şi-a terminat culorile sîngerii, trimiţînd acum doar o adiere învăpăiată, iar fotoliile încep să devină pete mari de întuneric. Vocile parcă s-au stins şi ele, împrumutînd vorbelor o pîlpîire ciudată, ascunsă. Le ascult doar cu urechea ; mintea nu le prinde nici un înţeles. Pînă cînd o întrebare veche mă face să tresar.

— Să nu-ţi aduc şalul ?

Am auzit bine. Şi aştept cu sufletul la gură ca ea să răspundă Nu şi să se ridice, umăr lîngă umăr, amîndoi la fel de înalţi, privind drept înainte la ceva atît de însemnat, încît mie nu-mi era dat să-l zăresc şi deodată ea să se aplece luîndu-i mîna şi trecîndu-şi-o în jurul umerilor. Şi, într-adevăr, ea a răspuns Nu, dar de aici încolo, totul s-a spulberat. El a mai zăbovit cîteva clipe, apoi a intrat în casă şi după un timp s-a întors nu cu unul, ci, cum s-a dovedit, cu două şaluri. Mulţumesc, a spus Mira cînd i l-a întins iar ea n-a zis nimic şi atunci el a deschis iarăşi uşa şi nu s-a mai întors, dar nu ştiu cine l-ar mai fi aşteptat...

Mira a adormit imediat, ca de obicei, dar eu m-am rătăcit într-un fel de pustiu fără margini, în care Baba înaintează mereu, cu paşi cocîrjaţi şi tenace. Mă apăr cu palmele la ochi de ştirbitura rînjind gata să mă înghită şi nu mai am nici măcar dorinţa de a-i ascunde spaima ce mă cutreieră cu salturi de jivină. Îţi place Mira ? şuieră şi degeaba clatin capul pe pernă, cuvintele ei mă ochesc la sigur, înfigîndu-mi-se sub frunte ca nişte săgeţi... Iar bomboanele bunicii pot să le arunc pe fereastră, ceea ce şi fac în clipa asta, căci de acum înainte nu prea cred să mai existe ceva care să-mi apere somnul...

20

CÎTEVA ZILE, CU TOATE CĂ, DIN nu știu ce motiv, renunțase să mai meargă la pescuit, am evitat cu grijă să-l întîlnesc și, oricît de albastru era mirosul ce răzbătea din camera lui, nu i-am bătut la ușă. De fapt, cînd mă gîndesc bine, în vremea aceea n-am prea făcut mare lucru. Mai mult zăceam, fie la umbră, fie la soare ; îmi tîram anevoie pașii de ici-colo, mutîndu-mă fără scop dintr-o parte în alta — zadarnic îmi pusesem și eu o carte sub braț : e drept că, mai cu dinadinsul, mai fără voie, o lăsam și eu te miri pe unde, după ce zile la rînd uitasem s-o deschid, dar faptul nu-mi slujea la nimic. Era, bănuiesc, formula ei și nu oricui îi folosea s-o adopte.

Într-un tîrziu mi s-a părut că, fără s-o caut prea mult, îmi găsisem totuși și eu una, numai a mea, căci nimeni în afară de mine nu dădea semne că ar fi remarcat-o. Somnolam. Picoteam. Moțăiam. La orice oră se nimerea și pe oriunde îmi venea bine. Bunica era prea ocupată ca să-și mai bată capul și cu mine : scrobea nenumărate fețe de masă, tăia trandafirii, vîna nefericitele ei buruieni, lustruia vesela, întindea mese peste mese și cîte și mai cîte. Oricum, chiar de n-ar fi fost așa, pasiențele sale rămăseseră undeva hăt departe în urmă, împreună cu gustul lînced al ceții și al castanelor coapte pe plită. Ceilalți, fiecare cu ale lui... Încît nimeni nu mă împiedica să aținesc din senin, ori de cîte ori mi-ar fi trecut prin minte. Ajunsesem pur și simplu să dorm de-a-n-picioarelea și numai ochii fără de somn ai Babei, care mă aținteau pieziș de prin toate cotloanele, mă făceau să tresar în răstimpuri, dar nu cine știe cît : coșmarele sînt ale somnului, iar uitarea de sine în care mă scufundasem era orice, dar nu asta. Și chiar de aceea, dintre atîtea alte formule, o alesesem tocmai pe ea.

Într-o după-amiază, pe cînd mă rezemam de trunchiul salciei, încercînd într-o doară să nu închid pleoapele, Mira a coborît scările cu ceașca de cafea în mînă. De obicei o bea pe terasă, dar acum, cine știe de ce, stătea cu ceașca în mînă și se uita la flori. „Se uita" e un fel de a spune ; din întîmplare, privirea îi căzuse pe stratul acela ; din întîmplare, în stratul acela creșteau niște flori ; din întîm-

plare, în locul lor s-ar fi putut afla un gîndac de bucătărie ; Mira l-ar fi privit la fel. Dar nu din întîmplare. Şi tocmai de aceea era atît de frumoasă, încît, deşi puţin îi păsa de asta, nu mă mai săturam s-o admir. Şi tocmai de aceea frumuseţea ei n-avea nevoie, pentru a fi, nici de flori, nici de soare ori umbră, nici de nimic şi nici de nimeni.

Mă lipesc mai strîns de trunchiul asprŭ şi nu mă mai satur să mă uit la ea şi cînd aud paşii apropiindu-se, gîndul se rosteşte de la sine :

— Nu-i aşa că e frumoasă ?

Oricine ar fi apărut în clipa asta, bunica sau Cîinelemeu-cel-negru sau chiar Baba, acelaşi necontrolat impuls mi-ar fi adus pe buze aceleaşi cuvinte : doar nu le adresam nimănui, cîtă vreme singura care s-ar fi cuvenit să le asculte nu avea ce face cu ele. Drept care nu întorc capul să văd cine le-a prins în auz şi aici începe marea mea vină şi lunga zi în care n-am mai putut să scap de ea şi poate că nu mi se întîmpla decît ceea ce-mi fusese dat să mi se întîmple, dar bănuiesc totuşi că era prea mult.

— Taci, şopteşte el lîngă mine, cuprinzîndu-mi strîns umărul. Nu mai spune asta... niciodată... te rog...

Iar tot ce a urmat apoi pare să se fi petrecut într-una şi aceeaşi zi, interminabilă şi fierbinte, timpul îşi pierduse orice noimă, orele se îngrămădeau peste mine ca nişte lespezi cărora le uitasem şirul, căci nici pendulele ce schelălăiau bezmetic, gata să se azvîrle jos de pe pereţi, nu mai reuşeau să le ţină socoteala şi atunci cine şi cum să le mai fi putut urni din loc ? Aşa încît, de cîte ori mă gîndesc la vremea aceea, mi se înşiruie în faţă doar o zi fără de sfîrşit, alături de uimirea că atît de multe lucruri au putut să încapă în ea...

El s-a răsucit pe călcîie şi a plecat de mult. Mira s-a aşezat pe scări, cu ceaşca de cafea alături, dar stă acolo întocmai ca într-un vagon de tramvai : ce are ea de împărţit cu acesta ? Nici măcar nu mă mai uluieşte ; într-un anumit fel, o acceptasem — n-am fost nicicînd atît de nătîngă, încît să zbier că nu mai doresc să plouă afară, cînd afară ploua. Da, numai că de ploaie te puteai adăposti undeva, fie chiar şi într-o gaură de şarpe... Bunica şi-a întins o pasienţă lungă de un cot pe măsuţa de sub salcîm şi, în

răstimpuri, își alintă pisica. Ce să-i spun ? Și apoi, oricum nu am chef să iau locul unei pisici. Mă îndrept fără țintă spre bucătărie. Cînd dau colțul, mă trezesc față în față cu ea, așezată pe un fotoliu de răchită și cu cartea deschisă în mînă. Rămîn nemișcată și îmi țin respirația, dar la fel de bine aș fi putut să chiui ori să stau în cap. Fiindcă nu citește, cum mi s-a părut în prima clipă, dar nici de văzut nu mă vede, se uită țintă la mine pe sub borul pălăriei de pai, fără să mă zărească însă mai mult decît ai zări o boare de vînt. Și, pentru că tot m-am preschimbat într-o arătare inconsistentă, care nici măcar n-ar întuneca paginile cărții trecînd prin dreptul soarelui, mă străduiesc să mă comport ca atare, prelingîndu-mă nesimțit pe după colț.

Cine mi-a mai rămas ? Cîinele-meu-cel-negru... ce să mai vorbim... Șuier de trei ori... crezi că are să mai vină vreodată ?... M-am așezat pe piatra de sub caiși și, pentru întîia oară, a planat deasupra mea, cu aripi uriașe, un sentiment necumpătat și nemărginit. Eram singură, necumpătat și nemărginit de singură, uitată de toți și de toate sub arșița de cristal care nici ea nu mai dorea să mă cuprindă în brațe și Ce să fac ? habar n-am, pentru că așa ceva nu mi se mai întîmplase și Nu se poate șoptesc culcîndu-mi obrazul în palmă și Cum îți închipui una ca asta ? strig sărind în picioare și bunica mă privește pe deasupra ochelarilor Ți-am spus să nu mai aștepți și cad în genunchi într-o rugăciune buimacă N-am nici o vină ! și iarăși mă rog frîngîndu-mi mîinile Crezi că asta am așteptat ?

Nu, așa ceva nu mi se mai întîmplase. Sigur că și înainte — oare să fi chiar existat „înaintele" ăsta ? — ceilalți mă mai uitau uneori, fiecare pe rînd sau, de ce nu, chiar toți deodată, dar nicicînd așa cum mi se părea că au făcut-o ca acum : pe de-a-ntregul și pentru totdeauna și fără scăpare. Sigur că și înainte se întîmpla din cînd în cînd ca ea să se uite la mine și să nu mă zărească (mai bine zis, zărea din mine ce și cît putea ea), dar încă pînă astăzi nu mă preschimbase în arătarea aceea fără de carne și trup care n-ar umbri filele cărții oricît de îndărătnic s-ar așeza în dreptul soarelui. Firește, își vedeau cu toții de ale lor iar eu împreună cu ei, căci altfel ce jalnic du-te-vino încercuit de îngrijorări și interdicții ar fi devenit prelungile mele

hoinăreli şi cît de zadarnic l-aş fi aşteptat pe Cîinele-meu-cel-negru să apară... Dar, firește, un gînd al lor, măcar unul, măcar cel mai firav, stătea în preajmă-mi gata oricînd să mă primească şi îl simţeam al meu pe totdeauna iar asta însemna parcă mai mult decît dacă le-aş fi avut pe toate la un loc. Altfel nu se putea. Altfel nefericirea asta care mă buimăceşte azi ar fi venit şi s-ar fi dus de mult.

21

ÎNAINTE... ÎNAINTE AR FI FOST DE ajuns să mă întind în iarbă, cu capul rezemat de un trunchi căzut de vreme, pentru ca, sub lumina ce picura de sus ca şi cum cineva ar fi stors în pumni faguri grei de miere, să nu mai fiu singură. Întorc capul într-o parte ; trunchiul putred răspîndeşte un iz uscat şi sfărîmicios, ca de carte cu filele îngălbenite de prea îndelungată necitire sau — şi era destul să mă gîndesc la asta ca să-l simt lîngă mine — ca de biserică veche... Urcam amîndoi prin cimitir, el în faţă, aşteptîndu-mă să-l ajung, eu în urma lui, oprindu-mă mai la fiecare pas, nu de oboseală, ci fiindcă era o după-masă caldă şi iarba înaltă dăduse în spic. Îmi simţeam leneşă pînă şi privirea.

— Spuńe-mi o poveste, l-am rugat de la un timp, cu gîndul că altfel s-ar putea să adorm de-a binelea.

— Bine. Numai că n-o să ţi-o spun, ci o să ţi-o chiar arăt.

— Unde ?

— Ai răbdare, mi-a răspuns, luîndu-mă de mînă.

Aşa parcă era mai bine, cu toate că paşii încă mi se mai împleticeau în iarba înaltă. Dar cînd am ajuns dinaintea bisericii şi el s-a oprit într-un fel care-mi dădea să pricep că tocmai asta ne fusese ţinta, am rămas dezamăgită.

— Uite... biserica noastră...

— Şi povestea ?

— N-ai decît s-o priveşti... povestea-i aici...

N-am înţeles ce vrea să spună. Biserica asta o cunoşteam de cînd mă ştiu iar sfinţilor înalţi, cu culorile scru-

mite, afumate de lumînări şi parcă prelinse pe pereţi de vechime, le desenasem nu o dată conturul cu vîrful degetului, pînă la înălţimea unde puteam ajunge. N-am zis însă nimic, ca să nu-l dezamăgesc şi pe el. Se aşezase pe treptele înguste de lemn ce dădeau spre clopotniţă şi, după ce m-am învîrtit o vreme de ici-colo, fiindcă uşa strîmbă şi înghesuită era închisă, m-am trîntit la picioarele lui, în tinda prăfoasă, cu capul rezemat de grinda încinsă de soare. Atunci am simţit prima dată mirosul acela sfărîmicios ca nisipul, foşnitor şi uscat, de parcă aş fi prefirat printre degete file de carte îngălbenită. Era ca şi cum stai lîngă sobă şi e cam întuneric şi-ţi vine să-ţi şoptească vorbe somnoroase şi să te adormi... Asta-i biserica noastră... La soare, în tinda prăfoasă, cred că începeam să pricep. Iar cînd s-a stîrnit din senin o pală de vînt şi toaca a prins să vibreze abia auzit, nu mi-a fost greu să-mi închipui că nu-mi trebuie şi poate nu-mi va mai trebui niciodată nici un fel de altă poveste...

Acum însă... Stau singură pe piatra de sub caişi şi amintirea a devenit un chin, dar ziua mea cea mai fierbinte abia începuse. De undeva de aproape, o gaiţă şi-a lansat drept spre urechea mea ţipătul batjocoritor şi deşucheat, care aducea cumva cu rînjetul scîrţiitor al Babei. N-o să-ţi vină să crezi, dar şi Baba ar fi bună acum la ceva, ţipă gaiţa încă o dată, întorcîndu-mi apoi şi ea spatele şi repezindu-şi zborul poticnit pe deasupra grădinii. Cum să nu, o credeam. Decît să-i simt veşnic ochii fără somn pironindu-mi-se în ceafă, sigur că aş fi preferat oricînd să-i simt degetele ciolănoase înfipte în umăr sau ghionţii administraţi pe furiş. Numai că în ultima vreme parcă o înghiţise pămîntul, ca şi cum — semn rău — faptele ar fi devenit de la sine atît de bezmetice şi de rele, încît nu mai era nevoie de prezenţa ei. Iar dovada... ei bine, dovada e tocmai gîndul ăsta pe care nu-l pot alunga din minte : stau pe piatra de sub caişi atît de singură, încît măcar pe Baba mi-aş dori-o lîngă mine şi Ce să fac? mă îngrozeşte bănuiala că nu-i voi mai putea aduce pe nici unul înapoi şi Jur pe sfînta triadă că n-o să-ţi facă rău nimeni ! strig, dar Cîinele-meu-cel-negru nu mai ascultă de vocea asta ce seamănă a sughiţ şi mă pomenesc strîngînd în braţe trunchiul cu scoarţa aspră

al caisului şi-mi doresc orice altceva pe lume decît nodul ăsta în gît, mai bine m-ar înţepa o albină, îmi zic, aud cîteva zumzăind în preajmă, dar nu s-ar apropia una de mine. poate din cauză că plîng, şi de m-ar înţepa măcar una, m-aş putea repezi la bunica şi n-ar avea încotro, şi-ar lăsa pasienţa baltă şi m-ar obloji şi ar sta lîngă mine ca atunci cînd îmi scrîntisem piciorul, dar nu, nici o afurisită de albină nu se arată, parcă o fac dinadins, dar cine-i de vină, dacă nu încetezi cu smiorcăitul ? îmi zic, doar ştii că nu le place plînsul şi lacrimile se preling pe scoarţa caisului şi dacă mi-aş scrînti iar piciorul, bunica ar sta zile întregi lîngă mine, cu pisica în poală, şi dacă asta vrei, n-ai decît...

22

ÎNAINTE DE A REUŞI SĂ DESCHID ochii, le-am auzit glasurile şi mi-am dat seama că sînt cu toţii aici.

— Oare ce s-o fi întîmplat ? se întreabă ea cu jumătate de voce, ca pentru sine.

— Mai bine ai zice : noroc că nu s-a întîmplat nimic, răspunde bunica aplecîndu-se spre mine. Şi, dacă vrei să-mi ajuţi, mai lasă cartea aceea din mînă.

El nu spune nimic, dar simt mirosul albastru de ţigară atingîndu-mă de departe şi, fără să-l văd, ştiu că stă în picioare şi fumează în dreptul uşii deschise.

— La ce să-ţi ajut ? o întreabă ea pe bunica.

— Ei, asta-i... la ce... Dar cred că nici nu-i nevoie ; mă descurc singură.

Îmi închipui una, oricare, dintre mişcările cu care i-ar da ea ajutor bunicii, măturînd într-o secundă toate lucrurile de pe noptieră ori răscolind la iuţeală sertare întregi în căutarea unui prosop, şi de nu mi-ar fi capul aşa de greu şi de mare — iar bunica îl zgîlţîie şi dînsa cu nădejde, ori de cîte ori se apleacă spre mine — cred că m-aş strădui să zîmbesc.

— Poate a făcut insolaţie, aud pe neaşteptate vocea Mirei.

Deschid o secundă ochii și o văd așezată pe canapea ca într-un vagon de tramvai și uitîndu-se la o muscă lipită de geam și ce-i pasă că musca a prins guturai ori a făcut — treaba ei ! — insolație ?

— Insolație la umbră ? Poate...

Vocea ei a șovăit (dar nu foarte mult) înainte de a accepta explicația și el și-a dres glasul de cîteva ori, fără a spune însă nimic, și a plecat, aud ușa închizîndu-se în urma lui și biata muscă ar fi putut la fel de bine să se azvîrle în cap într-un ceaun clocotit, cui i-ar fi păsat oare de ea ? iar Mira nu avea dreptul să facă asta.

— Insolație, da... Insolație cu cucuie, bombăne bunica lîngă urechea mea și știu că măcar dînsa mi-a rămas și îmi îngădui să adorm doar puțin, de ar fi să nu mă mai trezesc niciodată...

...Bunica se apleacă spre o buruiană firavă, care țipă din răsputeri la vederea ei, apărîndu-se cu amîndouă brațele ridicate la cer. Ah, ce jigodie nemernică ! exclamă bunica printre dinții încleștați, repezindu-se apoi și izbind-o cu sapa în cap, strivind-o, nimicind-o, făcînd-o una cu pămîntul. Mă uit la dînsa și înverșunarea cu care oficiază mi se transmite ca un fior prin oase. Spune-i să plece, șoptesc amenințător, înfigîndu-mi degetele în brațul ei. Bunica se preface că scapă sapa din mînă, dar buzele îi tremură de-a binelea cînd se apleacă s-o ridice. Pentru cé ? rostește clătinînd cu jale din cap, pentru cine și pentru ce ? Pentru mine ! îi țip în ureche, ridicată în vîrful picioarelor. Și pentru că e o jigodie netrebnică ! Ți se pare, încearcă să mă liniștească, dar știm amîndouă că minte. Nu mi se pare ! Și alung-o odată ! strig agățîndu-mă de brațul ei. Clatină cu jale din cap : Nu pot. Crezi că dacă aș putea... Nu te cred, afirm cu răutate, în timp ce rînjetul Babei mi se întinde ca o pastă năclăită pe buze. Mîinile bunicii tremură mereu iar fierul sapei tresare, scoțînd scîntei cînd atinge cimentul. E o muzică de bătălie, îmi încleștez pumnii și țip. Nu te cred ! și e o muzică de bătălie care-mi trece fiori prin oase. Mai așteaptă puțin, se roagă bunica, uitîndu-se de jos în sus la mine. Cuvîntul mă scoate din fire, mi s-a atîrnat ca un pietroi de gît, mă trage la fund și mă înecă. Dar ți-am spus de o mie de milioane de ori că nu

asta am aşteptat... mai apuc să bolborosesc cu greu, înainte de a mă scufunda...

Capul mi-a crescut cît un dulap, mă mir cum de încape pe pernă. Nu deschid însă ochii ; asta ar mai lipsi, să mi-l şi văd cum dospeşte şi se umflă ca aluatul ce dă pe dinafară. Undeva, aproape, bănuiesc că pe noptieră, ceaiul de plante al bunicii fumegă şi miroase în toate felurile, cînd de-a valma, cînd cu fiecare mireasmă pe rînd. Ştiu, fără îndoială, că bunica se va întoarce. Pînă atunci însă... Măcar de-ar veni o furnică, îmi zic, apoi dau din mînă a lehamite : cum să cercetez duşumeaua, cînd capul ăsta cît un dulap mă ţintuieşte pe pernă? Sau mai bine o pasăre, îmi doresc atunci, fără a avea însă curajul să mă întorc spre fereastră. Ceva ca un tunet răguşit îmi rage mereu în auz, dar nu mă împiedică să aud cum, în acelaşi timp, îmi clănţăne dinţii de singurătate.

Bunica mă zgîlţîie iarăşi şi-mi trînteşte pe jos sertarele — cel puţin aşa mi se pare. Oftez şi gem, ca să nu creadă că dorm şi să plece din nou.

— Hai, lasă, deschide acum ochii şi bea-ţi ceaiul, zice sprijinindu-mă de umeri.

Apă fiartă de trei ori şi ierburi nestrecurate, mă gîndesc nedesluşit, în vreme ce ceaiul îmi gîdilă nările ca o căldură înmiresmată. În sfîrşit, pot s-o privesc în ochi şi să-i spun de-a dreptul :

— Ştii, albinelor nu le plac lacrimile. Deloc-deloc. Nu le plac nici de frică.

— Cine ţi-a spus ?

— Nimeni.

Într-adevăr, dacă nu mi-o spusese dînsa, care cunoştea pe dinafară orice stup şi aflase tot ce se putea afla despre vreo albină, atunci de la cine s-o fi auzit ?

— Dar de unde ştii, dacă nu ţi-a spus nimeni ? mă întreabă într-un fel care-mi confirmă că am dreptate.

— De la mine. Nu s-a apropiat nici una, deşi le-am rugat.

— Dar la ce-ţi trebuiau ţie albine ? Şi de ce ai plîns ? se îngrijorează bunica, lăsînd cana de ceai din mînă.

— Habar n-am, rostesc minţind numai pe jumătate.

— Şi în cais de ce te-ai urcat ?

Ca să-mi scrîntesc piciorul... nu, ca să stea cineva lîngă mine, şoptesc în gînd şi lacrimile se preling pe scoarţa crăpată şi adorm şi mă trezesc iarăşi şi bunica e tot aici, cu pisica în poală şi cu evantaiul cărţilor de joc într-o mînă şi Cîinelee-meu... ce dor o să-mi fie de tine... şi Baba s-a cocoţat în cireş şi mi-a distrus adăpostul de vînătoare şi jur că n-am nici o vină, căci pentru toate astea numai Mira putea fi vinovată.

23

DAU TÎRCOALE COLIBEI, DAR NU mă apropii cu nici un pas, ca şi cum un deget uriaş ar fi desenat împrejur un cerc nevăzut şi lumea mea s-ar opri aici, într-un prag al neîngăduitului. De ce ? E doar o cocioabă dărăpănată, bîrnele i-au fugit în toate părţile, rezemîndu-se una într-alta cu şovăiala unui orb sprijinit în toiag, uşa spînzură ţeapănă, prinsă într-o singură balama ruginită iar în loc de ferestre, bătute de-a curmezişul, cîteva beţe noduroase, aidoma unor oseminte îngălbenite, lasă să şuiere vîntul. Atunci de unde atîta spaimă ? Doar văzusem lucruri mult mai rele ca astea... Da, aşa e, numai că dacă te uiţi mai bine... Sub acoperişul de tuf prăvălit într-o rînă, atîrnă, ca nişte smocuri de barbă, mănunchiuri de spînz mîncate de ploi şi de vreme, alături de trei fire de rosmarin veşnic verde — dar cum să pricepi de ce toate astea miroseau pînă departe a lămîiţă ? Şi cum să nu vezi cu închipuirea că, odată cu seara, prin preajmă mişună adulmecînd arici mari şi negri, căci sub talpa putredă a pragului şi-au făcut cuib şerpi necunoscuţi, cu un semn cafeniu lîngă ureche ? Şi mai ales cum să nu ştiu că, dintre tot ce se află pe lume, numai Baba putea să îşi caute aici adăpostul ?

— Are febră, zice bunica.

— Ce febră ? mă răstesc, dîndu-i la o parte mîna cu care-mi pipăie fruntea, ce febră ? Tu nu o vezi cum se uită la noi ?

Eu o vedeam : ochi fără somn, străjuind tot cuprinsul şi degeaba îi întorc spatele — mi-i înfige în ceafă. Totuşi, dacă în cămăruţa de lîngă bucătărie nu mi-o pot închipui în ruptul capului adormind, s-ar putea, cine ştie, ca măcar în culcuşul ăsta să mai aţipească vreodată. De atîta speranţă, îmi pierd răsuflarea, dar cum să aflu ? Şi în aceeaşi clipă mă pomenesc că am trecut de mult cercul acela pe care-l tot ocolisem şi pragul tinzii e şubred şi negru iar şerpii foşnesc dedesupt ca păpurişul de toamnă. Dintr-un salt, sînt în tindă ; dar Nimeni, îmi trece un fulger alb printre gînduri, căci privirea mi-a rămas pironită de cuiul de argint care ţintuieşte uşa aproape prăbuşită.

— Unde fugi ? întreabă Mira, sosind în zbor pe o bicicletă şi ea argintie.

Ridic din umeri : nu e nimeni.

— Hai, lasă prefăcătoria deoparte, zice Mira înşfăcîndu-mă de braţ. Pînă şi de Baba ţi-e frică ?

Sîntem înăuntru, dar cum am intrat, cine să mai ştie ? Poate cuiul acela de argint cădea de la sine odată cu întunericul — pe uşa deschisă de perete, pătrunde noaptea cu răcoare de rouă. Baba stătea ghemuită pe un scăunel de o şchioapă — feţele de masă ale bunicii bubuie ca pînza de corabie sub vînt — ţinînd pe genunchi o gaiţă împăiată. Lipite de-a dreptul pe pervazul ferestrei, pe cele două scînduri groase ce ţineau loc de masă, pe butucul pîntecos care zăcea într-un colţ, ardeau sumedenie de lumînări subţiri.

— Am venit să-mi dai şi mie ceva, a zis Mira, lăsîndu-mă în sfîrşit de mînă şi făcînd cîţiva paşi înainte.

De fapt, veniserăm, după cum s-a văzut, amîndouă, dar una singură dintre noi era în stare să ceară astfel, iar atunci se cuvenea, fără îndoială, s-o facă mai întîi pentru sine.

— La alegere, a încuviinţat Baba, arătînd cu degetu-i strîmb înspre grămada de lucruri risipite de-a valma pe masă.

— Are febră, zice bunica.

— Ce febră ? strig răsucindu-mi capul pe pernă. Tu nu vezi ce e aici ?

Fiindcă aveai, într-adevăr, ce vedea : seminţe în toate culorile, nu mai mari decît bobul de linte, din care abia

aşteptau să răsară tot soiul de buruieni necunoscute ; un cuţitaş de os, de pe a cărui teacă de brocart picurau mărgelele una cîte una — cum a ajuns aici cuţitul cu care tăia ea filele cărţilor încă necitite ? — ; o cochilie de melc lîngă un ciob aburit de oglindă ; cărţi de joc desperecheate, scrîşnind din colţii dragonilor desenaţi cu roşu pe una din feţe ; bomboane sticloase de mentă şi fel de fel de alte mirodenii.

— Am venit să-mi dai şi mie ceva, repetă Mira, bătînd din picior cu nerăbdare.

— Alege, nu ţi-am spus ? se înfurie Baba pe bună dreptate. Hai, iute, ce doreşti ? Sirop de tuse ? Foarfeca de tăiat via ?

Între timp, Baba s-a aşezat înapoi pe scăunelul ei şchiop, cu gaiţa împăiată pe genunchi, şi se chinuie să-i prindă la loc ochiul de sticlă ce abia se mai ţine într-un fir nevăzut. De ce i-o fi căzut oare ? Nu ştiu. Poate de vechime, poate de singurătate...

— Nu aşa, zice Mira, reluîndu-şi glasul şi mişcările nepăsătoare. Crezi că de asta am venit ? Să-ţi alegi singur — mare scofală !...

— Timpul ! urlă Baba, sărind în picioare ca arsă. Mă faci să-mi pierd timpul ! Spune odată ce doreşti şi să nu te mai văd la faţă !

— Doresc, ei bine, doresc să alegi tu pentru mine. Mare scofală, să alegi singur ; cine nu poate... Eu nu vreau decît să te uiţi la mine. Aşa. Şi, după ce te-ai uitat, să-mi dai tu singură, cu mîna ta, numai şi numai ceea ce mi se potriveşte.

Baba clatină cu jale din cap. Părul sur i-a scăpat din basma şi atîrnă ţeapăn pe lîngă tîmple, ca nişte găteje plouate.

— Pe cîte-mi dau seama, ţie, în afară de siropul de zmeură şi de alte cîteva lucruri, ţi se potrivesc toate. Ce folos însă ? Vin, dar nu le doreşti ; pui mîna pe ele şi le rozi pînă la oase, însă fără să-ţi placă. Şi atunci ce pot eu să-ţi fac ? Se duc toate după cum au venit ; praful se alege din ele.

— Tocmai. Tocmai de aceea sînt aici. Ca să-mi dai şi mie ceva.

Baba clatină cu mîhnire din cap ; scotocește cu amîndouă mîinile în mormanul de lucruri îngrămădite pe masă și plînge de-a binelea, în timp ce flacăra lumînărilor gata să se stingă pîlpîie tot mai slab iar tîrziul de afară, căci noaptea nu părea pe sfîrșite, îmi trimite fiori în obraz. Gemînd și oftînd, Baba își îndreaptă în cele din urmă spinarea ; a găsit ce căuta.

— Uite, ține-l, spune întinzînd spre Mira palma deschisă. Să ți facă părul negru sau albastru, după cum ți-o dorești.

Mă uit și abia îl zăresc : un pieptene subțire ca o părere, cu dinții mai fini decît mătasea din vîrful știuletelui de porumb. Lîngă el, ciobul aburit de oglindă. În sfîrșit, mă gîndesc întorcînd ochii spre Mira, în sfîrșit, sărmana, o să aibă și ea cu ce să se pieptene și în ce să se oglindească făcînd-o... Mira însă nu se mișcă din loc ; rămasă cu palma întinsă, Baba se roagă cu un fel de deznădejde surdă în glas :

— Uite, ia-le... le-am ales pentru tine...

Nemișcată și nepăsătoare, Mira o privește cu un zîmbet ușor pe buze.

— Dar ia-le odată ! izbucnește atunci Baba, apoi vocea i se frînge împreună cu a mea, fiindcă nu e sigur care din noi amîndouă se întreabă cu brațele înălțate la cer Dar poate oare omul, spune-mi și mie, poate oare omul, care o fi acela, să-i ofere Mirei ceva ? și, după felul cum Mira își trece alene pieptenele prin plete, însă fără a se privi nicidecum în oglindă, înțeleg că întrebarea își primise răspunsul de mult.

— Nu știu dacă poate, rostește totuși Mira, întîrziind moale pe cuvinte. Ceea ce știu sigur este că poate încerca.

Iar atunci mă reped orbește și i le smulg din mînă. Ciobul de oglindă s-a făcut fărîme, le calc în picioare amestecîndu-le cu lutul gălbui de pe jos. Baba-mi ajută și ea cu furie, aruncînd grămadă prin unghere lucrurile de pe masă și gaița țipă de zor, cu ochiul mort spînzurîndu-i sticlos într-o parte, gol de atîta singurătate.

— Crezi că aveam nevoie de ele ? hohotește Mira plutind deasupra noastră. Crezi că nu mai pot fără voi ? Dacă n-ați aflat încă, atunci s-o știți măcar de aici înainte : părul meu e negru sau albastru după cum mi-o doresc eu singură.

Ceaiul e amărui şi rece. Vreau altul ! strig dar acum e prea fierbinte şi Spune-i să plece ! strig, aruncînd pătura într-o parte şi Linişteşte-te, nu e nimeni, zice bunica iar Baba scoate din măruntaiele pianului un pumn de lumînări subţiri cum e trestia şi mi le întinde. Le aprind una după alta şi le lipesc peste mucurile ce stau să se stingă pe pervazul ferestrei ; ultima însă mi-o pun după ureche, aşa cum văzusem, nu mai ştiu la cine, că se poartă ţigara neaprinsă.

— Asta parcă mai începe să semene cu tine, mă aprobă Baba cu glasul bunicii.

— Dacă vrei să ştii, totul seamănă cu mine, îi răspund, fără a mai sta un moment la îndoială. Chiar şi faptul că nu înţeleg seamănă tot cu mine.

— Ce nu înţelegi ?

— Aproape nimic, recunosc dînd din umeri, urmărind-o fără mirare cum se preschimbă în cineva care e, pe rînd, cînd Baba, cînd bunica, cînd amîndouă deodată.

— Ce să mă fac cu tine ? se întreabă bunicăbaba, aşezîndu-se anevoie pe scăunel.

— Poate doar... poate doar să-mi dai şi mie ceva, rostesc şovăind, fiindcă, într-adevăr, cu cît mă gîndesc mai mult, cu atît îmi dau seama că nu prea ştiu ce e de făcut cu mine.

— Ce să-ţi dau ? Iarbă de somn ?

Scutur fruntea, amintindu-mi de ochii ei fără odihnă.

— Nu ; asta aş prefera s-o păstrezi pentru tine.

— Atunci ce ?

— Nu ştiu. Cred că orice.

— Şi tu ? strigă babăbunica, apucîndu-se cu mîinile de păr. Te iei şi tu după Mira ?

— Dar după cine să mă iau ?

— Ştii că mă scoţi din sărite ? După cine altcineva, dacă nu după tine ? Cît despre orice-ul ălă, o să primeşti unul să nu-l poţi duce. Numai să nu te vaiţi, cînd orice-ul o să dea peste tine.

Bunicăbaba s-a înfuriat de-a binelea... Îmi zgîlţîie dulapul din cap, şi, trîntind şi bufnind, îi împrăştie pe jos toate sertarele. Iartă-mă, n-o să-ţi mai spun aşa cît o fi să trăiesc, îi promit cu o voce dogită, dar babăbunica nu

Pare a mă crede, și pe bună dreptate, nu o numisem iarăși așa ? o să-ți spun, iartă-mă — cum Doamne i-aș putea zice ? scumpa me amică ? nu, nu e deloc mai bine, — o să-ți spun făptură divină, iartă-mă, altceva nu-mi trece prin minte.

— Făptură divină ești tu, bombăne gaița uitată într-un cotlon.

— Ce-ar fi să taci din gură ? mă răstesc la ea, îngrozită să nu pierd o vorbă, fiindcă aud glasul lui și dacă nici acum nu-i dau de capăt la toată harababura asta, n-o s-o mai fac în vecii vecilor.

— Știi cum e ? zice el, plutind cu pași mărunți prin mirosul albastru. Nimic mai simplu. Vrei un ceai ? Ceri un ceai și îl capeți. Îți trebuie cumva scobitoarea aceea ? Întinzi mîna și o iei de pe masă. Dar să dorești orice, pur și simplu orice, nu te-aș sfătui niciodată. Pentru că știi ce înseamnă asta ?

Mintea îmi zbîrnîie și îmi clocotește, gata să se frîngă. Simt că sînt ochelarii bunicii ! îmi vine să strig, oprindumă totuși la vreme : simt, dar nu știu — pentru că tot nu pricepusem încă.

— Orice înseamnă orice ar fi să fie. Crezi că ai voie să aștepți asta ?

Mă dau bătută — era și timpul : n-o să pricep niciodată.

— Bine, accept resemnată. Dacă tu spui așa, n-o să mai aștept nimic.

— Ba da, cum să nu, să aștepți, dacă ești în stare. Dar mai întîi să știi ce.

— Nu știu și nu-mi pasă.

— Nu-ți pasă ? Habar n-ai ce vorbești. Fiindcă, spune-mi, cînd aștepți orice, adică orice ar fi să fie, ce te faci, spune-mi, ce te faci dacă tocmai asta o să se întîmple ?

Vocea s-a destrămat, împreună cu el și cu mirosul albastru, într-un murmur nedeslușit. Pe ușa deschisă spre noaptea din care răbufnea ultimul din cele trei rînduri de rouă ce îi fuseseră sorocite, năvălise deodată un roi de fluturi uriași, iar acum își ardeau aripile deasupra lumînărilor aprinse, cuprinși de un fel de nepăsare ucigașă. Baba îmi rînjește cocoțată pe masă, arătîndu-mi în loc de dinți,

pieptenele de care Mira nu va avea nevoie niciodată. De acum înainte n-are decît să rînjească : dacă e să mă tem de ceva, nu de schimonoselile ei trebuie să-mi fie frică. Cu sau fără ea, ce mai poate să se întîmple de acum înainte ? Nimic, de bună seamă : toate se întîmplaseră. Dar să nu îndrăznească să-mi spună cineva că asta a fost din pricină că le aşteptasem.

24

ŞI TOATE S-AU ÎNTÎMPLAT ÎNtr-una şi aceeaşi zi, cea mai lungă şi cea mai fierbinte dintre cîte îmi fuseseră date. De aceea, cînd mă gîndesc la ea, parcă mai vie decît orice mi se trezeşte uimirea că atît de multe lucruri deodată au putut să încapă într-însa.

Mă învîrtesc fără ţintă prin odaie, pînă cînd nu mai pot înghiţi aerul încins ; mi s-a oprit în gîtlej ca un smoc de cîlţi cu iz de pelin ars primăvara pe lîngă garduri. Părul îmi flutură în jurul frunţii, sfîrîind şi scoţînd scîntei palide şi lipsite de vlagă. Cînd nu mai pot, deschid uşa ; deşi ce rost mai are să ies afară ?

Pe terasă nu e decît ea ; după cum bănuiam, ajunge să-i arunc o privire, ca în aceeaşi clipă să mă preschimb pe negîndite într-o umbră care, ei bine, ce mai poate să facă decît să se prelingă pe lîngă zid şi să coboare fără zgomot treptele ?

— Ce mai faci ? o întreb automat pe Mira, care stivuieşte în opturi iarba din curte, cu bicicleta ei argintie.

Nici măcar nu ridică din umeri ; ştie că nu aştept răspuns şi îşi continuă alene jocul.

Lîngă colţul casei, chircită pe scăunel, Baba coase sau descoase sau destramă ceva, nu-mi dau seama, dar n-are importanţă. Pot să jur că se preface ; cum să cred că lucrează ceva, cînd îi simt ochii pironindu-mi-se cînd în frunte, cînd în ceafă ?

— Ştiu că te prefaci, îi şoptesc de la doi paşi, ascunzîndu-mi în străfundurile buzunarului mîinile încleştate.

Se uită niznai la cerul senin şi îmi repede pe furiş cîţiva ghionţi, cu aerul că habar nu are ce face. Gestul e aşa de vechi, încît aproape că îl uitasem. Mă apucă rîsul : dacă e vorba doar de atit, o, Doamne, cîte ciupituri şi înghionteli şi zgîlţîituri aş mai fi în stare să înghit de la ea...

— Numai pentru asta te-ai întors ? o întreb neîncrezătoare.

— Asta, adică ce ? se miră, înfigîndu-mi degetele în braţ.

Îi arăt pe tăcute semnele roşii lăsate în carne de unghiile ei încovoiate.

— Poate nu-ţi ajunge ? mă întreabă înveselindu-se deodată. Dacă nu-ţi ajunge, atunci ştii ce-o să fac ? Mă duc la ea şi îi spun că m-ai scuipat şi ai spart geamul cu o piatră şi mi-ai aruncat acele în fîntînă, zice arătîndu-mi rînjetul de zile mari.

Jocul era şi el vechi de cînd lumea : de atîta lucru să mă sperii ? Sigur, pot să mi-o închipui cum şi-ar lăsa, cu un oftat, cartea pe marginea fotoliului, ascultînd distrată vorbele Babei — crezi că aude ce-i spui ? — sigur că o văd cum s-ar uita la mine fără să mă zărească mai mult decît zăreşti o boare de vînt ; după cum ştiu sigur că toate astea mi se vor încleşta ca o durere în gît — acum mai mult decît altădată. Şi totuşi, dacă ar fi numai asta...

— Las-o în pace, las-o în pace ! mă milogesc de Baba, smiorcăindu-mă dinadins.

S-ar putea, cine ştie, ca spaima mea prefăcută s-o înşele măcar de data asta — uite-o, roade-o, înghite-o, înfulecă spaima asta ; ce-mi pasă ? dar de restul să nu te atingi, îi spun în gînd, oferindu-i-o cu amîndouă mîinile, cu glasul, cu întreg trupul care-mi dîrdîie din toate încheieturile. Dar nu atît de teamă, cum mă străduiesc să arăt, cît de speranţa — de n-ar vedea-o ! — că s-ar putea, cine ştie, ca măcar de data asta să scap de Baba doar cu atît.

După cum îmi rînjeşte însă, îmi dau seama că n-am reuşit s-o înşel nici o clipă.

— Dar Mira ? Cum se mai simte Mira ? Şi cînd vă mai duceţi la pescuit ?

Stau singură pe piatra de sub caişi şi, cu toate că atîtea şi atîtea se întîmplaseră, ziua mea cea mai lungă părea abia să înceapă şi capătul nu i-l zăresc niciunde iar atunci cîte

nu se mai pot întîmpla şi de unde să mai fac rost încă o dată de speranţa neroadă că voi scăpa ?

— Eşti o scorpie ! Eşti o viperă şi o scorpie şi o rîmă !

Dar ce folos că atunci — cînd oare ? ieri ? azi ? mîine ? toate încap de-a valma în ziua asta fără sfîrşit — am ţipat în urechea Babei nişte sărmane şi neajutorate cuvinte ? Şi ce folos că i-am răsturnat scăunelul şi am izbit-o cu piciorul în gleznă şi i-am aruncat acele în fîntînă, după cum ea însăşi mă sfătuise ?

Fiindcă, uite, iarăşi sînt singură, iarăşi stau ghemuită, oricum şi pentru oricîtă vreme, pe piatra asta şi nici măcar Cîinele-meu şi o, cît de dor o să-mi fie şi mai bine nu l-aş fi zărit niciodată... Îmi ţin răsuflarea şi sar în picioare. Era ultima şansă. Şuier de trei ori... era ultima şansă... crezi într-adevăr... ? şi nu credeam iar atunci cum era să mai vină ?

Şi pentru că tot intrasem de-a binelea în ziua mea cea mai fierbinte, nu mi-a fost foarte greu să-mi dau seama că pînă atunci nu avusesem parte de amintiri. Toamna trecută ? Ce să însemne asta ? Oricînd îmi putea veni una la fel. Ieri ? Dar ce a avut ieri care să nu poată fi mîine ? Iar cînd ploua şi ceaţa se tîra pe brînci şi părul mi se prefăcea într-o aureolă bolnavă, cu ce convingere aprigă ştiam că va mai fi o vară, fiindcă mai fusese una, că vor fi încă multe veri, fiindcă mai fuseseră cîteva şi cine ar îndrăzni să-mi fure frumuseţea lor neclintită şi statornică ? Iar dacă într-una din zile nu ne-am fi dus la pescuit, de ce aş fi regretat zilele în care fusesem, cînd aveam amîndoi o veşnicie întreagă de acum înainte ca să străbatem, întocmai ca odinioară, drumul alb şi pustiu ? Şi de aceea, pînă acum, clipele trecute nu preţuiau pentru mine mai mult decît cele ce-şi urmau calea ori se pregăteau să-mi sosească ; acum însă, presimţirea că ele au fost, au fost doar şi s-au isprăvit şi nimic pe lume nu le va ajuta să revină, îmi umbreşte gîndul întîia dată şi totul devine o durere învălmăşită căreia nu ştiu cum să-i spun.

— Ce e asta ? mă tîngui, muşcîndu-mi pumnii.

Şi nu e nimic altceva decît faptul că mă aflu de-a binelea în ziua mea cea mai fierbinte : stau şi îmi amintesc... Fiindcă oricît ne-am mai duce de azi înainte la pescuit,

nici noi şi nici drumul alb nu vom mai fi la fel cum fusesem — înţeleg şi mi-e greu. După cum înţeleg ce zadarnic l-aş mai chema de acum înainte pe Cîinele-meu-cel-negru, momindu-l cu oricît de nesfîrşite şi sălbatice hoinăreli : intrase şi el, împreună cu toate, în lumea aceea tulbure şi şubredă şi minunată şi plină de chin ce se numeşte amintire. Şi a fost clipa cînd n-a mai venit, căci nu avea cum să mai vină.

25

ŞI OARE NU SE VA SFÎRŞI NICIodată ? Aşa părea ; ziua mea cea mai lungă îşi ieşise din minţi.

Stăteam în prag şi mă uitam la ploaie. A început cu nişte picături uriaşe, mi-era teamă că vor sparge cimentul terasei şi, dacă ar fi ţinut numai o secundă mai mult, cred că aşa s-ar fi întîmplat, într-adevăr. Apoi s-au făcut doar foarte multe, sumedenie, potop, ca şi cînd pînze mereu mişcătoare s-ar fi ţesut grabnic între cer şi pămînt. Iarba se apleca, se scutura, se ridica: era un freamăt atît de verde, încît mă mir cum de-o putusem socoti şi pînă atunci verde, cînd exista pe lume culoarea asta ? Şi totuşi... Aşa cum stau în prag, e limpede că s-a pierdut ceva ; din ploaie, din răcoarea ce nu mai vine, din palele repezi de vînt... Din toate... Nici măcar bubuitul de tunet cu care apa izbucnea din scocuri, deşi un sunet mai grozav era greu să-ţi închipui, nici măcar el nu-mi mai răsuna cu aceeaşi desfătare în urechi.

Pe care dintre ei să-l chem ? mă întreb. Altădată n-ar fi fost nevoie de asta ; el ar fi deschis uşa şi ar fi stat lîngă mine în prag şi picăturile ce stropesc din toate părţile, şlefuind cimentul terasei, ar fi fost prea destule ele singure pentru a-ţi mai dori altceva. Dar altădată nu înseamnă decît că acum el nu va veni. Şi nici ea. Deşi altădată, cine ştie, doar din partea ei te puteai aştepta la orice, ni s-ar fi alăturat poate şi ea — nu-i plăcea ploaia, ştiam, nu o dată

o văzusem zgribulindu-se numai la gîndul că va ploua, dar potopul ăsta de miresme pe care grindina ce tocmai se pornise le iscă aspru din toate ungherele pămîntului nu s-ar fi putut să nu-i placă. Altădată... Dar, pentru toţi, altădată se terminase : prin uşă, glasul nepăsător al Mirei întreabă Nu-mi cînţi ceva la pian ? şi ea nu răspunde, dar ştiu că nu-i va cînta şi măcar atît.

De aceea, m-a luat pe neaşteptate. Întîi l-am văzut : un zigzag atît de aprins, încît părea negru, ca atunci cînd te uiţi prea mult timp la soare. Pe urmă, cînd suflul nevăzut m-a lipit de perete, am închis iute ochii, în timp ce capul îmi vuia într-o durere asurzitoare. Cînd i-am deschie, în frîntura de liniște încremenită ce a urmat, o creangă uriaşă de salcie se zbătea nebuneşte, fiecare frunză încerca din răsputeri să o ţină pe loc, agăţîndu-se cu disperare de aer.

— Ce s-a întîmplat ? a zis el, deschizînd repede uşa.

— Ce s-a întîmplat ? repetă ea ca un ecou depărtat.

— Trăsnetul ! strigă Baba, cu atîta veselie în glas, încît îmi închipui, pentru o clipă, că trăsnetul a dărîmat casa.

— Nu-i nimic, mă liniştește bunica întinzîndu-mi un pahar, bea puţină apă şi-ţi trece.

Beau cîteva înghiţituri, deşi nu e de aşteptat să-mi treacă, după cum zice dînsa, căci ce era să-mi mai treacă, de vreme ce maldărul acela de frunze zace în faţa mea, atît de neîndoielnic şi de neîndurător, încît nu cred că l-ar putea face ceva să dispară ? Şi mai ales nemişcarea ca de pe alt tărîm ce le învăluise, cum să-mi treacă ? Da, sigur, va mai fi vînt şi va mai fi ploaie, cine s-ar îndoi de asta, uite cum se zbat şi se răsucesc toate frunzele celelalte rămase tefere, dar pentru ramura îngrămădită pe pămînt nu va mai exista de acum înainte decît încremenirea asta înspăimîntătoare.

— Te doare ceva ? se îngrijorează el, văzînd că tac în continuare.

— De ce nu spui nimic ? întreabă ea şi îi simt părul mîngîindu-mă pe obraz.

Nu pot vorbi, oricît aş vrea : au trecut prea puţine clipe de cînd frunzele se agăţau cu disperare de aer. Am însă la îndemînă gestul. Îl fac, arătîndu-le încă o dată creanga

căzută grămadă, în care vîntul încolăcit de trei ori în jurul trunchiului nu va mai foşni niciodată.

— Şi avea o mie de ani...

N-ar fi trebuit, dar acum e prea tîrziu ; cum să mai iei înapoi nişte vorbe odată spuse ? Ştiu, fără s-o fi zărit, că Mira e aici, pentru că ea m-a lăsat din braţe — şi ce-i cu asta ? — zicînd :

— De cîte ori nu te-am rugat să nu stai în ploaie...

Nu mă rugase niciodată aşa ceva, dar are vreo importanţă ? Nu mi-ar păsa acum nici de-aş vedea-o plecînd şi ea a plecat şi ce-i cu asta ? Salcia nu avea decît o mie de ani...

— O mie de ani ? Cine ţi-a spus ? mă întreabă Mira fără curiozitate.

Cine să-mi fi spus ? Nimeni, nu-i aşa ? Şi de unde speranţă ? Mă uit la el şi el priveşte doar ploaia şi nu zice nimic şi Trădare ! zbiară în mine un glas dogit şi Nu-i aşa nu-i aşa nu-i aşa că nu se poate ? dar de unde speranţă ? iar atunci ce-mi rămîne de făcut decît să...

Ploaia îmi lunecă pe obraz lustruindu-l ; îl îngheaţă şi îl topeşte pe rînd şi Poate are febră, zice bunica şi Unde să plec ? o întreb, dar nu-mi răspunde decît ploaia, mă topeşte şi mă îngheaţă pe rînd iar atunci ce-mi rămîne de făcut decît să...

— Lasă, nu mai plînge, vino cu mine şi nu mai plînge, şoptea ea, încercînd, dar nu foarte tare, să mă urnească din loc.

Dacă m-ar fi smuls cu forţa de acolo sau m-ar fi pălmuit sau m-ar fi cuprins în braţe, desigur că unda aceea zănatică pe care o auzeam umplînd treptat marele gol ce se adîncise în mine s-ar fi risipit. Dar nu făcea decît să repete întruna :

— Haide, vino cu mine, vino cu mine în casă...

Iar ei îi era poate mai greu.

— Ştiu ! Şi aş vrea să mor ! am strigat atunci căzîndu-i la picioare şi îmbrăţişîndu-i genunchii.

A rămas nemişcată, îi simţeam rochia udă lipită de trup — şi doar nu-ţi place ploaia, nu aşa îmi spuneai ? — iar din părul ei alunecă şuvoaie de apă şi se preling apoi pe

fața mea, în timp ce șoptește, vorbind poate cu sine, poate cu noroiul în care îmi îngropasem genunchii :

— Are dreptate, sigur că are dreptate, zicea într-un murmur greu de deslușit, din cînd în cînd ar fi așa de bine să poți muri puțin...

Însă vorbelor le pierdusem de mult înțelesul ; căci nu mai voiam decît să zac acolo, în ploaie, și poate nu doream nici măcar atît, ci zăceam doar acolo, cu capul pe genunchii ei...

26

ȘI CREZI CĂ S-A ISPRĂVIT ?

Stau în capul oaselor, cu gura uscată de căldură, dar cum să deschid fereastra, cînd atîția fluturi aprinși mai așteaptă încă afară ? Bomboanele sticloase ale bunicii s-au terminat de mult și cine știe ce o fi îndemnat-o să nu le mai înlocuiască. Lîngă geam, printre crengile liliacului, foșnește o noapte ciudată, cu pîlcuri de întuneric nemișcat și greu ca rășina agățate în ramuri. E o întunecime fierbinte, uscată, apăsătoare, în care ziua mea cea mai lungă și-a schimbat doar culoarea, fără a-și putea însă găsi și izbăvire... Noapte ? Nu, încă n-a fost nici una, am uitat deja de cît timp, și Poate are febră zice bunica iar la amurgul acela amăgitor în care am auzit poarta închizîndu-se în urma lui încă n-am îndrăznit să mă gîndesc. Și cum m-aș putea gîndi, de vreme ce nici măcar nu mai știu cînd s-a petrecut asta ? Ieri ? Azi ? Mîine ? Sunete fără noimă : lucrurile veneau și plecau și mă dureau atît de învălmășit, încît părcau să-și fi ieșit pentru totdeauna din timp.

Numai Mira doarme ca de obicei, în felul ei neînțeles de a se desprinde de tot și de toate, retezînd orice legătură, interzicînd orice participare. Ce-i pasă... e de neatins. Măcar de mi-ar îngădui, ori în ce chip, s-o înfrunt, s-o dușmănesc, să-i fac rău. Cum ? Să-i sfărîm bucățele bicicleta și s-o îngrop în grădină ? Păcat de bicicletă ; ar fi singura care ar avea de suferit ; nepăsarea Mirei

întîmpină totul fără bucurie şi se desparte de orice fără regret. Şi cum s-o urăsc ? Ce prostie... Ar fi ca şi cînd m-aş repezi orbeşte să strîng de gît văzduhul, aerul, umbra sau mi-aş încleşta pumnii ca să izbesc nimicul. Ea, în schimb... Salcia ciuntită îmi răneşte iar amintirea — să n-o mai văd cît trăiesc. Şi i-a fost aşa de uşor... Mult mai simplu decît atunci cînd ar fi făcut-o din răutate ori duşmănie. Nu, nici măcar atît ; Mira a aruncat într-o doară nişte cuvinte ce nu-i spuneau nimic, iar eu stau acum, cu mîinile atîrnîndu-mi fără vlagă, şi mă uit năucă la dărîmături, fiindcă ceea ce a făcut fărîme indiferenţa nu mai e în stare nimeni să adune la loc.

Lacrimile din ochiul stîng alunecă toate spre colţul gurii.. Deschid buzele şi-mi năvălesc amarnic pe limbă şi tare n-aş vrea să le înghit, dar ce altceva aş putea face ? Dacă n-aveam cui altcuiva să le dau, în orice caz n-o să le las la cheremul Mirei : că nu i-a păsat de atîtea alte lucruri, încă mai puteam suporta ; dar pînă şi ele să fie în zadar ? Numai că, de la un timp, nodul din gît nu-mi mai dă voie să le ascund sorbindu-le. Atunci deschid fără zgomot uşa şi, în vîrful picioarelor, străbat terasa pe care fotoliile zac ghemuite în propriile umbre prelungi. Ştiu, acum ca şi atunci, că Mira nu s-a trezit ; ceea ce ştiu însă doar acum e că, oricine ar fi fost în locul ei, totul s-ar fi petrecut la fel. Nimeni, oricît ţi-ar sta de aproape, nu se trezeşte vreodată cînd ţie ţi-e gura udă de plîns, fiindcă pasul lacrimii prelinse în noapte e neauzit şi stingher şi pentru nimeni în afară de tine nu are nici gust, nici miros, nici răsunet.

Mă aşez pe scări, sprijinită de balustradă. Sub întunericul veşted şi dogoritor, nici măcar cimentul nu e rece, iar fierul balustradei încă mai păstrează o căldură pîsloasă, parcă ar fi bumbac răscopt la soare. Printre vrejurile de clematis ale pergolei, stelele mă aţintesc liniştite şi nepăsătoare, pentru ca pe urmă, cînd mă zăresc mai bine, să se azvîrle în nimicnicie, oglindindu-se pe obrajii mei uzi. Iar cînd pasărea neagră ce le dădea tîrcoale oarbe şi-a înfipt triunghiul cioculului în cer, căutînd pentru ultima oară răcoare, şi apoi mi-a căzut, enormă,

în braţe, m-am ridicat tremurînd. Ăsta era semnalul : ştiam, pentru că îl mai primisem.

Ieri — parcă ieri fusese asta ? nu mai ţin minte decît că era un amurg amăgitor, în care intrasem la fel de buimăcă şi de neîncrezătoare în vreun sfîrşit al unei zile atît de fierbinţi — stăteam pe piatra de sub caişi şi, cum tot n-aveam ceva mai bun de făcut, număram în neştire furnicile ce-mi treceau pe dinainte. Atunci a sosit pasărea neagră. Zbura greoi şi întretăiat, parcă nesigură încotro s-o apuce ; m-a ocolit de cîteva ori iar în cele din urmă a coborît ca o piatră pe ramura de deasupra mea. Deşi n-o recunoşteam deloc şi cu toate că se comporta cam ciudat, la început nu i-am acordat mare importanţă : văzusem în ultima vreme destule lucruri nebune. Abia apoi m-am uitat mai bine : gîfîia, gemea, suspina, scuturînd mereu din cap, de parcă ar fi încercat cu încăpăţînare să-şi adune minţile. Însă timp să mă mir prea tare n-am avut nici acum ; fără un sunet, fără o bătaie de aripi, grea ca un bolovan, pasărea mi-a căzut deodată în braţe, gata să mă doboare. Asta e prea mult, mi-am zis atunci, ridicîndu-mă încet şi scuturînd greutatea neagră în bălării. Nu despre ea era vorba, desigur, ci despre zgomotul porţii ce tocmai se închisese în urma lui şi despre felul în care şi acum a uitat să-mi spună dacă se va mai întoarce vreodată.

Asta a fost parcă ieri, iar acum semnalul s-a repetat. Mă ridic tremurînd în picioare şi paşii se apropie şi Ieri ? mă întreb ascultîndu-i. Stă pe ultima treaptă şi de acolo ochii îi strălucesc exact la înălţimea mea. Se clatină încet, foarte încet, ca o frunză pe care vîntul n-a mai atins-o de şapte zile şi şapte nopţi la rînd. În schimb, genunchii mei dîrdîie de-a binelea, căci unde a pierit mirosul albastru de ţigară ? Şi orice altceva să fi fost, dar asta era prea mult ; tot eu să fiu de vină ?

Gîndul o ia iarăşi razna ; îl aud cum se clatină lîngă mine şi dacă m-ar întreba ce fac aici şi de ce stau singură şi pe cine aştept, cred că nici chiar fotoliile de pe terasă n-ar fi în stare să îndure o asemenea minciună revoltătoare, ca să nu mai vorbesc de mine. Dar nu întreabă ni-

mic, a înțeles de ce nu dorm, cum să nu înțeleagă, știe — dar se putea altfel ? — știe că nu pot adormi de căldură, nu-i așa ?

— Nu-i așa ? îl întreb, așezîndu-mă înapoi pe cimentul încins. Și nu-i așa că nu asta am așteptat ?

Nu-mi răspunde ; se clatină abia simțit, ca o trestie peste care vîntul n-a mai trecut de cine știe cînd și deodată sîmburele acela de piersică de care aproape uitasem încearcă din nou să mă ispitească într-un coșmar, deși încă nu era noapte, nici vorbă de așa ceva, ci doar de un întuneric fierbinte. Și trebuie să mă apăr.

— Hai, spune, spune-mi-o și pe asta : nici măcar nu ești bolnav, nu-i așa ? șuier printre dinți cu o răutate ce crește în mine pe măsură ce, n-am încotro, trebuie să mă apăr.

Dacă în clipa următoare ar fi tăcut... Dar așa, m-am pomenit lovindu-l cu amîndoi pumnii peste față, îl simțeam cum se apleacă spre mine pentru a-mi fi mai ușor să-l ajung și-l izbeam din răsputeri și cu atît mai puțină milă, cu cît știam mai mult că a ghicit de la bun început că nu asta voiseм să fac.

— Iartă-mă, zisese privindu-mă drept în ochi de pe ultima treaptă pe care se clătina încet și, într-o străfulgerare ciudată, m-am văzut din nou, pentru a cîta oară în ziua mea cea fierbinte ?, căzută în genunchi și strîngînd noroiul de sub mine Aș vrea să mor !, deși poate că nu-mi mai doream nici chiar atît.

— Iartă-mă, îl aud încă o dată.

Și, ca să nu mai repete cuvîntul acela groaznic, nu am dreptul să fac altceva decît să-l izbesc cu pumnul peste față iar apoi, cînd am ostenit de-a binelea, să mă așez la loc pe scări, să-i fac semn să stea lîngă mine și să-l întreb :

— Nu-i așa că aprinzi o țigară ?

Dar deja a plecat și Dacă mai îndrăznești cumva să spui că asta e tot ce mi se cuvine, atunci Nu se poate ! strig către bunica și stelele au pogorît iarăși în nimicnicie, oglindindu-se pe obrajii mei uzi și Nu se poate, murmur încă o dată și Nu mai aștept în vecii vecilor nimic.

IAR ACUM POT SĂ-ŢI SPUN ŢIE,

celei care am fost, ce s-a mai întîmplat apoi..

Am deschis ochii tocmai cînd Mira sfîrşise pieptănătul ei fără oglindă.

— Pleacă, am bolborosit în aceeaşi clipă, nu foarte deslușit, desigur, fiindcă nu mă trezisem încă de tot, dar nici nu trebuia să fiu trează de-a binelea pentru a da glas unei dorinţe ce mi se întipărise de cine ştie cîtă vreme pe buze.

N-a priceput ce rostisem. Se uită întrebătoare la mine iar faptul, deşi datorat doar întîmplării, mă bucură mai mult decît o victorie cîştigată pe merit : altfel, nici măcar nu mi-ar fi aruncat vreo privire. Totuşi, mă scoate din răbdări gîndul că voi fi silită să repet un cuvînt care şi aşa îmi aruncase o povară prea grea pe umeri. Dar, fiindcă tot am început, strig pînă îmi piere răsuflarea :

— Pleacă ! Pleacă ! Pleacă !

— Oh, zice Mira cu vocea ei dintotdeauna, nu e nevoie să ţipi aşa. Oricum voiam să plec mîine, dar, dacă ţii cu tot dinadinsul, uite, plec chiar acum.

Am amuţit privind-o cît de liniştită se mişcă prin cameră, adunîndu-şi lucrurile de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat.

— Zici că... pleci chiar acum ? îmi ridic glasul într-un tremur neîncrezător.

— De ce nu ?

— Şi zici că... oricum voiai să pleci mîine ?

— Sigur, ţi se pare că aveam de gînd să mai stau ?

Deci, asta era. Strigasem degeaba. Măcar de-aş fi putut s-o alung, dar nici cu atît nu m-am ales : ar fi plecat oricum, liniştită şi nepăsătoare. Şi atunci... O să mă lase singură, m-am gîndit îngrozită, în vreme ce alt gînd, şi mai bezmetic, îmi şoptea că singură fusesem tot timpul : numai mie mi se întîmplaseră toate. Mira... Mira pleca aşa după cum venise, liniştită şi nepăsătoare, şi oricît m-aş fi stră-

duit să le împart cu ea, nu-mi va îngădui să-i dau nici una dintre întîmplările acelea ieșite din minte, căci nu și-o dorise pe nici una și pe nici una n-o regreta. Iar atunci... Ei bine, atunci, dacă cineva avea vreo vină, numai eu puteam fi aceea. Fiindcă doar eu așteptasem. Fiindcă doar eu și așteptarea mea am cerut un răspuns. Care ? Oricare — nu așteptasem orice ? Iar în orice încape orice, nu-i așa ? Pînă și — cum să crezi una ca asta ?— pînă și lunga mea zi fierbinte împreună cu toate cele întîmplate.

Și Mira s-a dus așa cum sosise, numai că ziua mea cea lungă era departe de a se fi încheiat. În cele din urmă însă, cînd, prin ploile toamnei, mi s-au năzărit ultima oară fluturi aprinși, a venit vremea să știu că pentru a se sfîrși ceva cu adevărat, trebuie ca altceva să înceapă.

Lector : DOINA URICARIU
Tehnoredactor : CARMEN ILIE

Apărut 1991. Bun de tipar 23.04.1991
Coli tipar 7

Tiparul executat sub comanda nr. 304
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI" București
ROMÂNIA

COLECŢIA ROMANULUI DE DRAGOSTE

ULTIMELE APARIŢII:

234. **RÉGINE ANDRY** — O FEMEIE SINGURĂ
235. **RÉGINE ANDRY** — O FATĂ SINGURĂ
ZĂPEZILE VERII
236. **SORIN HOLBAN** — SĂ NU AŞTEPŢI MINUNI DE LA LUNA SEPTEMBRIE
237. **NICOLETA OLIMPIA GHERGHEL** — RITUAL ALB

— O mie de ani? Cine ţi-a spus? mă întreabă Mira fără curiozitate.

Cine să-mi fi spus? Nimeni, nu-i aşa? Şi de unde speranţă? Mă uit la el şi el priveşte doar ploaia şi nu zice nimic şi Trădare! zbiară în mine un glas dogit şi Nu-i aşa nu-i aşa nu-i aşa că nu se poate? dar de unde speranţă? iar atunci ce-mi rămîne de făcut decît să...

Ploaia îmi lunecă pe obraz lustruindu-l; îl îngheaţă şi îl topeşte pe rînd şi Poate are febră, zice bunica şi Unde să plec? o întreb, dar nu-mi răspunde decît ploaia, mă topeşte şi mă îngheaţă pe rînd iar atunci ce-mi rămîne de făcut decît să...

— Lasă, nu mai plînge, vino cu mine şi nu mai plînge, şoptea ea, încercînd, dar nu foarte tare, să mă urnească din loc.

Lei 46

ISBN: 973-22-0205-x

EDITURA EMINESCU